

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

**РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ
АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ**

Монографія

Київ

2026

УДК 342.841:32+328.185(477)
ББК 67.301(4Укр)
К 77

Рекомендовано до друку Вченою радою Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського, протокол № 7 від 15 січня 2026 р.

Рецензенти:

О.А. Дегтяр, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника;

І.О. Парубчак, доктор наук з державного управління, професор, ректор Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького;

І.В. Рогатюк, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Навчально-наукового гуманітарного інституту Національної академії Служби безпеки України.

К 77

Кравченко С.О., Комашко В.В., Горник В.Г. Реалізація державної антикорупційної політики в Україні: проблеми та перспективи: монографія.– Київ: Рекламна агенція "Да Вінчі", 2026. – 144 с.

ISBN 978-617-8313-15-9

У монографії викладено авторське розуміння державної антикорупційної політики та методологічні підходи до аналізу її реалізації в Україні. На цій основі проведено комплексний аналіз результативності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки у вимірах запобігання та протидії корупції. Узагальнено актуальні проблеми державної антикорупційної політики в Україні, виходячи з яких обґрунтовано рекомендації щодо формування її пріоритетних напрямів на середньострокову перспективу. Окрему увагу приділено розвитку механізмів взаємодії держави та громадянського суспільства в запобіганні та протидії корупції.

Монографія розрахована на науковців, викладачів, працівників органів публічної влади, інших фахівців, які виявляють інтерес до проблем реалізації державної антикорупційної політики в Україні.

ISBN 978-617-8313-15-9

УДК 342.841:32+328.185(477)
ББК 67.301(4Укр)

© Колектив авторів, 2026

© Рекламна агенція "Да Вінчі", 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
1. Поняття державної антикорупційної політики та особливості її реалізації в Україні.....	7
2. Методологічні підходи до аналізу реалізації вітчизняної державної антикорупційної політики	13
3. Аналіз результативності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки з погляду протидії корупції	19
4. Аналіз результативності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки у вимірі запобігання корупції	28
5. Актуальні проблеми державної антикорупційної політики в Україні	61
6. Розвиток механізмів взаємодії держави та громадянського суспільства як вагомий чинник запобігання та протидії корупції ...	92
7. Пріоритети державної антикорупційної політики в Україні на середньострокову перспективу.....	102
ВИСНОВКИ.....	107
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	111
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	141

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

Антикорупційна програма	– Державна антикорупційна програма на 2023–2025 роки
Антикорупційна стратегія	– Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки
Звіт Єврокомісії	– Звіт Європейської Комісії щодо прогресу України в межах Пакета розширення ЄС 2025 р.
ІСК	– Індекс сприйняття корупції
ІСМ ДАП	– Інформаційна система моніторингу реалізації державної антикорупційної політики
НАЗК	– Національне агентство з питань запобігання корупції
ОСР	– очікувані стратегічні результати Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки

ВСТУП

В Україні завершується черговий цикл державної політики в сфері запобігання та протидії корупції. Його початком стало законодавче прийняття Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки (далі – Антикорупційна стратегія), зміст якої був великою мірою підпорядкований завданням європейської інтеграції України, комплексно охопив основні напрями подальшого удосконалення загальної системи запобігання та протидії корупції, а також найбільш пріоритетні сфери з точки зору мінімізації відповідного явища [41]. Для реалізації Антикорупційної стратегії Кабінет Міністрів України затвердив Державну антикорупційну програму на 2023–2025 роки (далі – Антикорупційна програма). Цей ґрунтовний документ передбачає вирішення широкого кола проблем (загалом 73) через здійснення 1135 антикорупційних заходів [42].

Послідовне впровадження антикорупційної політики на основі зазначених державних документів дозволило досягти суттєвих результатів. Зокрема, відповідно до Звіту Європейської Комісії щодо прогресу України в межах Пакета розширення ЄС 2025 р. (далі – Звіт Єврокомісії) [246, с. 36-37], правова база антикорупційної діяльності загалом сформована, хоча й потребує подальшого зміцнення. Констатується загальна дієвість інституційної основи для протидії корупції. В даному звіті також відзначається прийняття в грудні 2024 р. законодавства для узгодження з критеріями приєднання до Конвенції ОЕСР про боротьбу з хабарництвом. Тому в жовтні 2025 р. Робоча група ОЕСР з питань хабарництва в міжнародних ділових операціях схвалила запит України на приєднання до Конвенції.

До наведених здобутків доцільно додати, що з 1 вересня 2025 р. вступив у дію Закон України "Про лобіювання". Це означає запровадження нарешті відповідного правового інституту після довгих років суперечок і значного спротиву. Для забезпечення цього інституту створений Реєстр прозорості та затверджені Правила етичної поведінки суб'єктів лобіювання. Подальший розвиток механізмів цивілізованого лобізму має стати важливим чинником запобігання корупції.

Разом з тим, антикорупційна політика залишається суттєвим "слабким місцем" у діяльності державних органів щодо досягнення відповідності системи публічного управління євроінтеграційним вимогам. Відповідно до Звіту Єврокомісії, Україна має певний рівень готовності до вступу в ЄС з погляду антикорупційної діяльності, але протягом 2025 р. у цій сфері було досягнуто лише обмеженого прогресу, а деякі тенденції ставлять під сумнів прихильність України проголошеному антикорупційному курсу [246, с. 6]. Йдеться про тиск правоохоронних органів на антикорупційні установи та організації громадянського суспільства, зокрема, через кримінальні розслідування, а також про законодавчі ініціативи, обґрунтовані її авторами з точки зору захисту бізнесу або національної безпеки, що містять ризики підриву дієвої боротьби з корупцією, включаючи обмеження прозорості публічних реєстрів та перешкоди для кримінальної відповідальності певних суб'єктів за корупційні злочини. Вказується також на потреби повного узгодження правової бази щодо захисту викривачів з вимогами членства в ЄС та удосконалення системи антикорупційного декларування.

Згідно з опитуванням Центру соціальних та маркетингових досліджень SOCIS, проведеним у грудні 2025 р., високий рівень корупції на державному рівні зайняв перше місце у рейтингу явищ, які, на думку респондентів, найбільш негативно впливають на ситуацію в Україні. До того ж 68,9% опитаних віднесли збереження високого рівня корупції і розкрадання бюджетних коштів до найбільших помилок нинішньої влади, що значно перевищує відсотки респондентів, які вказали на інші помилкові дії [12, с. 9, 12].

Викладене свідчить про те, що здійснення державної антикорупційної політики в Україні протягом 2022–2025 рр. не призвело до принципових зрушень у даній сфері. В цьому зв'язку представлена монографія присвячена детальному аналізу реалізації відповідної політики, визначенню її актуальних проблем та, на цій основі, обґрунтуванню рекомендацій щодо подальшого визначення її пріоритетів на середньострокову перспективу.

1. ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах антикорупційна політика має бути постійною складовою діяльності держави і турботою всього суспільства на основі створення стабільного законодавства у відповідній сфері. Стаття 5 Конвенції ООН проти корупції визначає, що кожна держава-учасниця, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, розробляє й здійснює або проводить ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства і яка відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й непідкупності, прозорості й відповідальності [23].

В наукових джерелах простежуються дещо відмінні підходи до розуміння державної антикорупційної політики. Зокрема, поширеним є її трактування як широкого комплексу заходів, що охоплює різні сфери суспільства. З цього погляду характерним є визначення в Енциклопедії державного управління поняття антикорупційної політики як комплексу правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, спрямованих на створення системи запобігання та протидії корупції і усунення причин її виникнення [11, с. 325]. Подібно до цього, в [14, с. 67] зазначається, що антикорупційна політика є сукупністю послідовних заходів держави та суспільства, через які реалізуються суспільні інтереси щодо обмеження корупції та споріднених з нею злочинів. Н.Гришина та К.Ростовська дають розгорнуте тлумачення державної антикорупційної політики як передбаченого у законодавстві комплексу організаційно-правових, адміністративних, економічних, ідеологічних, освітньо-виховних та інших заходів, які ініціюються, розробляються та реалізуються публічною адміністрацією у взаємодії з громадянським суспільством з метою усунення причин та умов, що сприяють корупції, зниження рівня корупції у всіх сферах суспільного життя, виявлення та припинення фактів корупції, відновлення порушених прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а також держави [4, с. 33].

Разом з тим, розроблення комплексу заходів є лише однією

складовою формування будь-якої політики. Іншою, більш важливою, складовою є діагностування проблем та постановка цілей політики, яка у класичному загальному розумінні є напрямом дій або утримання від них, обраним і здійснюваним органами державної влади, керівником, політичною партією тощо для вирішення певної проблеми (проблем) [7, с. 7]. Дана цільова складова комплексно врахована, наприклад, у монографії [6, с. 17], де антикорупційна політика визначена як постійно здійснювана, систематична, цілеспрямована діяльність держави у тісній співпраці з інститутами громадянського суспільства, що полягає у розробці, удосконаленні та реалізації стратегічних засад і тактичних заходів, спрямованих на усунення або блокування причин та умов корупції, удосконалення юридичної відповідальності за корупційні правопорушення та формування антикорупційної культури. В цьому ж руслі О.Ганьба розуміє державну антикорупційну політику як систематичну, послідовну, цілеспрямовану діяльність держави в тісній співпраці з органами місцевого самоврядування та суб'єктами громадянського суспільства, що полягає у формуванні стратегічних положень і шляхів їх реалізації з метою запобігання корупції, ефективної діяльності спеціалізованих антикорупційних органів, дієвого застосування превентивних антикорупційних механізмів, а також формування антикорупційної культури в Україні [3, с. 92].

Кожен з наведених підходів відображає різні виміри державної антикорупційної політики, що дозволяє **сформулювати її загальне визначення** як загального курсу дій та відповідного комплексу заходів, що обрані й здійснюються органами державної влади за підтримки та в співпраці з органами місцевого самоврядування й інститутами громадянського суспільства для вирішення проблем корупції у всіх сферах суспільного життя.

Виділяють два базові стратегічні підходи до державної антикорупційної політики, що детально висвітлені, наприклад, у роботі [15, с. 190-193]. Перший підхід орієнтований на боротьбу із зовнішніми проявами корупції і конкретними корупціонерами каральними засобами. У державі розширюються та доповнюються відповідні розділи кримінального законодавства, встановлюються суворі покарання за вступ у корупційні відносини, а також

посилюється система державних антикорупційних органів. Проблема корупції визнається актуальною і ставиться на порядок денний. Вище керівництво держави займає чітко визначену позицію щодо даного явища й демонструє політичну волю, а антикорупційні інституції активно діють за допомогою репресивних засобів. Другий підхід полягає у системному усуненні причин корупції та при застосуванні в чистому вигляді не передбачає значної уваги до зовнішніх проявів цієї проблеми, тобто до викриття й покарання конкретних корупціонерів. Досить характерним прикладом втілення такого підходу, хоча і з деякими репресивними елементами, можна вважати Багатовекторну стратегію боротьби із захопленням держави і адміністративною корупцією, розроблену фахівцями Світового банку [238, с. 39]. Ця стратегія включає наступні п'ять напрямів:

- інституційні рамки: незалежна й дієва судова влада; парламентський нагляд; незалежні правоохоронні органи;

- політична підзвітність: політична конкуренція; політичні партії, що користуються довірою; прозорість партійного фінансування; оприлюднення результатів голосування в парламенті; декларування майна та доходів; регулювання конфлікту інтересів;

- участь громадянського суспільства: свобода інформації; вагома роль ЗМІ і неурядових організацій; публічні слухання законопроектів;

- конкурентний приватний сектор: реформа економічної політики; демонополізація на конкурентній основі; спрощення регулювання виходу на ринок; прозорість корпоративного управління; збільшення прав бізнесових асоціацій;

- управління державним сектором: державна служба на основі заслуг; гідна оплата праці державних службовців; децентралізація влади із забезпеченням підзвітності; бюджетний менеджмент, зокрема, закупівлі та аудит; податкове та митне адміністрування; надання послуг у секторах охорони здоров'я, освіти, енергетики.

Як показано в авторському дослідженні [21, с. 117], ефективність антикорупційної стратегії, що спирається головним чином на репресивний підхід, є низькою, тому акцент має робитися на підході системної антикорупційної профілактики через усунення явищ, що спричиняють і зумовлюють корупцію. В чинній Антикорупційній стратегії

пояснюється, що її концепція ґрунтується на поєднанні розбудови системи антикорупційних органів для забезпечення ефективної реалізації сучасних антикорупційних інструментів та звуження можливостей для корупції в пріоритетних сферах [41]. Отже, за задумом, державна антикорупційна політика в Україні мала би збалансовано поєднувати обидва описані вище базові стратегічні підходи.

Загалом в Антикорупційній стратегії стверджується, що концентрація зусиль на впровадженні антикорупційної політики дасть змогу Україні у найближчі роки наздогнати показники Індексу сприйняття корупції (далі – ІСК) східноєвропейських держав - членів ЄС, а за 10 років досягти середньоєвропейських значень ІСК. Отже, фактично, основним результатом належного впровадження стратегії мало стали відповідне суттєве підвищення ІСК України до 2025 р. Однак, протягом 2022–2024 рр. цей показник збільшився лише на 3 бали порівняно з 2021 р., причому за результатами 2024 р. він зменшився на 1 бал і склав 35 балів проти 36 балів у 2023 р. [233]. ІСК – 2024 України є помітно меншим, ніж у всіх держав Центральної і Східної Європи, що входять до ЄС, та є значно нижчим (майже на 20 балів) від середнього рівня серед цих держав (див. табл. 1). Найбільш імовірно, що за 2025 р. ІСК України не збільшиться.

Таблиця 1

Значення ІСК – 2024 східноєвропейських держав - членів ЄС та України*

Держави	ІСК – 2024, бали
Естонія	76
Литва	63
Словенія	60
Латвія	59
Чехія	56
Польща	53
Словаччина	49
Хорватія	47
Румунія	46
Болгарія	43
Угорщина	41
Середній рівень серед східноєвропейських держав - членів ЄС	53,9
Україна	35

*Склали автори на основі джерела [245]

Описане становище, на наш погляд, зумовлене тим, що на практиці протягом останніх років простежується, в основному, орієнтація на боротьбу з корупційними та пов'язаними з корупцією правопорушеннями. Зокрема, завершено формування цілісної системи державних антикорупційних органів, основу якої складають Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК), Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Вищий антикорупційний суд. Суттєво підвищено інституційну спроможність даних установ та удосконалено механізми їх взаємодії з Державним бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Завдяки цим змінам значно зросла результативність діяльності щодо виявлення корупційних правопорушень серед публічних посадових осіб, у тому числі на вищому державному рівні. Успішно відновлено функціонування механізму обов'язкового електронного декларування та контролю декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Разом з тим, можна констатувати явно недостатню увагу в межах державної антикорупційної політики до усунення причин та умов корупції. При збереженні таких тенденцій значне зниження рівня корупції є малоімовірним, оскільки можливості зменшення даного явища за рахунок розвитку механізмів протидії корупції можна вважати вичерпаними. З цього приводу в Звіті Єврокомісії відзначається, що Україна продовжує досягати успіхів у боротьбі проти корупції на вищому державному рівні. Інституційна основа для такої боротьби залишається в цілому дієвою, а спеціалізовані антикорупційні установи продовжують працювати незалежно й ефективно. Одночасно рекомендується включити до наступної Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки амбіційні, але реалістичні пріоритетні заходи в сферах, що найбільш схильні до корупції, таких як публічні закупівлі, енергетика, інфраструктура, будівництво й реконструкція, землекористування, судова система й правоохоронні органи, митниця, податки, видобувна промисловість та

використання природних ресурсів [246, с. 36-38]. Цей перелік пріоритетів потребує конкретизації, а також розширення і доповнення на основі детального аналізу актуальних проблем державної антикорупційної політики в Україні, що здійснений в наступних розділах нашої монографії.

2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Законодавство встановлює, що засади державної антикорупційної політики на відповідний період визначаються Верховною Радою України в Антикорупційній стратегії, реалізація якої відбувається шляхом виконання державної антикорупційної програми [40]. Чинна Антикорупційна стратегія визначає основні принципи та підходи антикорупційної політики, її напрями, проблеми та очікувані стратегічні результати, тобто, загальний політичний курс у даній сфері [41]. Тому для вироблення висновків про ефективність реалізації цього політичного курсу протягом 2023–2025 років та виділення актуальних проблем державної антикорупційної політики потрібним є комплексний аналіз результативності виконання нинішньої Антикорупційної програми.

В нашому попередньому дослідженні виокремлено два основні складники антикорупційної політики, а саме [21, с. 116]:

- запобігання корупції – діяльність щодо виявлення, зведення до мінімально можливого рівня або усунення корупціогенних чинників;
- протидія корупції – діяльність щодо виявлення корупційних правопорушень, їх розслідування, притягнення винних осіб до відповідальності, ліквідації наслідків корупційних дій.

На основі такого підходу в даному дослідженні *аналіз результативності виконання Антикорупційної програми проведений відповідно до зазначених складників*. Антикорупційна програма включає 16 комплексних напрямів [42], у межах кожного з яких визначено перелік проблем, які можна поділити на дві частини. Вирішення однієї частини проблем орієнтоване на запобігання корупції, а другої частини проблем – на протидію цьому явищу.

Так, вирішення всіх проблем, визначених у межах програмного розділу 2 "Запобігання корупції у пріоритетних сферах", виходячи як із самої його назви, так і його змісту, спрямоване на запобігання корупції. Натомість, програмний розділ 3 "Забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію" включає проблеми

щодо розслідування корупційних правопорушень та притягнення до відповідальності за них, тобто, чітко орієнтований на протидію корупції.

В той же час, у програмному розділі 1 "Підвищення ефективності системи запобігання і протидії корупції" поєднані заходи різної спрямованості. З одного боку, цей розділ передбачає вирішення низки проблем стосовно формування негативного ставлення до корупції, врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки, забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній. Весь цей комплекс проблем однозначно відповідає такому складнику антикорупційної політики як запобігання корупції. З другого боку, розділ 1 Антикорупційної програми містить проблеми здійснення заходів фінансового контролю та захисту викривачів корупції. Їх вирішення спрямоване на вдосконалення антикорупційних механізмів, що призначені виявляти корупційні правопорушення, тому ці проблеми відповідають складнику протидії корупції.

Окремо слід розглянути програмний напрям 1.1 "Формування та реалізація державної антикорупційної політики", що охоплює п'ять проблем різного спрямування. Зокрема, одна проблема пов'язана з негативним впливом недостатньої якості антикорупційного законодавства на практику його застосування судами, тобто, розгляду ними справ про корупційні правопорушення, що можна віднести до проблематики протидії корупції. Три проблеми стосуються усунення корупціогенних факторів у нормативно-правових актах, відсутності зручних і ефективних механізмів законного задоволення потреб фізичних та юридичних осіб, недостатньої координації органів публічної влади та громадськості при здійсненні антикорупційної політики, недоліків її інформаційного забезпечення. Вирішення зазначених проблем орієнтоване на запобігання корупції, оскільки пов'язане з мінімізацією або усуненням певних корупціогенних чинників. Ще одна проблема пов'язана з недоліками функціонування інституту уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції. Виходячи зі ст. 13-1 Закону України "Про запобігання корупції" [40], більшість основних завдань цих підрозділів

(осіб) спрямована на запобігання корупції, включаючи розроблення, організацію та контроль за проведенням заходів щодо запобігання відповідним правопорушенням, організацію роботи з оцінки корупційних ризиків та підготовки заходів щодо їх усунення, здійснення заходів з виявлення конфлікту інтересів, сприяння його врегулюванню тощо. Тому, думається, проблема функціонування зазначеного інституту також більшою мірою належить до запобігання корупції.

Підсумовуючи викладене, для потреб нашого дослідження основні компоненти Антикорупційної програми доцільно поділити за двома складниками антикорупційної політики наступним чином.

1. Напрями та проблеми Антикорупційної програми, що орієнтовані на запобігання корупції:

- напрям 1.2 "Формування негативного ставлення до корупції" (всі проблеми);

- напрям 1.3 "Врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки" (всі проблеми);

- напрям 1.5 "Забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній" (всі проблеми);

- напрям 2.1 "Справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку" (всі проблеми);

- напрям 2.2 "Державне регулювання економіки" (всі проблеми);

- напрям 2.3 "Митна справа та оподаткування" (всі проблеми);

- напрям 2.4 "Державний та приватний сектори економіки" (всі проблеми);

- напрям 2.5 "Будівництво, земельні відносини та інфраструктура" (всі проблеми);

- напрям 2.6 "Сектор оборони" (всі проблеми);

- напрям 2.7 "Охорона здоров'я, освіта і наука та соціальний захист" (всі проблеми);

- проблема 1.1.1 "Державна антикорупційна політика не завжди ґрунтується на повних, об'єктивних та достовірних даних; зусилля різних державних органів, органів місцевого самоврядування та громадськості недостатньо скоординовані";

- проблема 1.1.3 "Положення нормативно-правових актів та їх проектів потребують подальшого удосконалення для усунення можливих корупціогенних факторів";

- проблема 1.1.4 "Інститут уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції не повною мірою реалізує свій потенціал у зв'язку з недостатніми гарантіями автономності";

- проблема 1.1.5 "У багатьох сферах суспільного життя застосування корупційних практик є зручнішим, оперативнішим, ефективнішим, а інколи і єдиним способом задоволення потреб фізичних та юридичних осіб порівняно із задоволенням таких потреб у законний спосіб".

2. Напрями та проблеми Антикоруційної програми, що орієнтовані на протидію корупції:

- напрям 1.4 "Здійснення заходів фінансового контролю" (всі проблеми);

- напрям 1.6 "Захист викривачів корупції" (всі проблеми);

- напрям 3.1 "Дисциплінарна відповідальність" (всі проблеми);

- напрям 3.2 "Адміністративна відповідальність" (всі проблеми);

- напрям 3.3 "Кримінальна відповідальність" (всі проблеми);

- проблема 1.1.2 "Безсистемні зміни до законодавства у сфері запобігання та протидії корупції негативно впливають на ефективність правозастосування".

Отже, в нашому дослідженні ***аналіз результативності виконання Антикоруційної програми у вимірі запобігання корупції здійснений за першим переліком її компонентів, а аналогічний аналіз у вимірі протидії корупції – за другим наведеним переліком.***

Зазначимо, що, згідно з даними Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики (далі – ІСМ ДАП) [73], у межах першого переліку компонентів Антикоруційної програми загалом передбачено виконання 988 заходів. Останнє оновлення інформації в ІСМ ДАП здійснено на 30 вересня 2025 р. На цю дату заплановано повністю виконати 567 заходів, а на 31 грудня 2025 р. – ще 421 заходів. Подібно до цього, другий перелік компонентів Антикоруційної програми загалом включає 147 заходів. З них на 30 вересня 2025 р. має бути завершено

90 заходів, а для інших 57 заходів кінцевою датою виконання є 31 грудня 2025 р. Тому результати нашого дослідження дозволяють зробити лише попередні висновки щодо результативності виконання Антикорупційної програми, тоді як остаточні оцінки, напевне, будуть дещо іншими, а за певними напрямками – можливо, суттєво іншими. Однак, думається, принципових змін основних тенденцій та проблем здійснення державної антикорупційної політики в Україні не відбудеться.

При вирішенні кожної проблеми Антикорупційна програма передбачає отримання певних очікуваних стратегічних результатів (далі – ОСР) шляхом виконання відповідного переліку заходів. Стан такого виконання відстежується за допомогою ІСМ ДАП, дані якої оновлюються щоквартально. При цьому в системі відображається перелік заходів, що заплановано завершити на кінець кожного квартального періоду, а також дані про їх фактичне виконання, в тому числі, заходи, що мають статуси "Виконано" (повністю виконані), "Виконано частково", "Не виконано". Згідно з такою класифікацією заходів, у згаданому попередньому дослідженні обґрунтовано підхід до оцінювання результативності діяльності з реалізації кожного напрямку Антикорупційної програми в певний квартальний період шляхом розрахунку відсотка повністю виконаних заходів у межах напрямку [21, с. 120]. Такий же підхід може бути застосований і при більш детальному оцінюванні результативності за окремими проблемами, оскільки кожна з них є складником певного програмного напрямку. Отже, **загальна формула для кількісного оцінювання результативності виконання Антикорупційної програми за її напрямками (проблемами)** має наступний вигляд:

$$P = VЗ / ПЗ * 100 \%, \text{ де}$$

P – результативність діяльності з реалізації напрямку (вирішення проблеми) Антикорупційної програми,

VЗ, ПЗ – кількість, відповідно, заходів зі статусом "Виконано" та запланованих заходів у межах напрямку (проблеми).

Наведена формула є основою проведення аналізу результативності за напрямками та проблемами Антикорупційної програми, що висвітлений далі. Аналіз відображає становище на 30 вересня 2025 р.,

оскільки, як зазначено вище, останнє оновлення інформації в ІСМ ДАП здійснено на цю дату.

При виробленні висновків на підставі кількісного аналізу доречно використати три рівні оцінки, за допомогою яких в ІСМ ДАП проводиться якісний аналіз ступенів досягнення ОСР, а саме [72]:

- високий – оцінка досягнення перевищує 66,6 %;
- середній – оцінка досягнення коливається від 33,3 % до 66,6 %;
- низький – оцінка досягнення не перевищує 33,3 %.

Отже, в наступних розділах нашого дослідження застосовано аналогічний *підхід, що передбачає якісне оцінювання результативності реалізації тих чи інших складників Антикорупційної програми відповідно до трьох рівнів ("Висока", "Середня", "Низька")* із зазначеними вище інтервалами кількісних оцінок.

3. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ НА 2023–2025 РОКИ З ПОГЛЯДУ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Використовуючи описані в розділі 1 підходи, можна на основі останньої інформації з ІСМ ДАП, оновленої на 30 вересня 2025 р., здійснити попереднє оцінювання результативності виконання Антикорупційної програми в розрізі вирішення проблем протидії корупції. Зокрема, оцінки за відповідними напрямками узагальнені та поділені за якісними рівнями в табл. 2.

Таблиця 2

Результативність за напрямками Антикорупційної програми, що орієнтовані на протидію корупції, на 30 вересня 2025 р.*

Напрями Антикорупційної програми, що орієнтовані на протидію корупції	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність реалізації напрямку (> 66,6%)					
3.1. Дисциплінарна відповідальність	1	1	–	–	100%
1.6. Захист викривачів корупції	17	12	2	3	70,6%
Середня результативність реалізації напрямку (від 33,3% до 66,6%)					
3.3. Кримінальна відповідальність	45	27	8	10	60%
1.4. Здійснення заходів фінансового контролю	22	10	4	8	45,5%
Низька результативність реалізації напрямку (< 33,3%)					
3.2. Адміністративна відповідальність	4	1	1	2	25%

*Склали автори на основі джерела [73]

Проведене оцінювання показує (див. табл. 2), що з *п'яти напрямів Антикорупційної програми, орієнтованих на протидію корупції, простежується висока результативність реалізації лише двох напрямів* (напрями 1.6, 3.1). При цьому за напрямом 1.6 "Захист викривачів корупції", незважаючи на високу результативність його реалізації, суттєвою прогалиною слід вважати невиконання двох заходів, що передбачають розроблення та подання до Верховної Ради України важливих законопроектів. Перший з них спрямований на приведення законодавства України у відповідність з міжнародними стандартами захисту викривачів, зокрема, в частині запровадження широкої дефініції "викривач", поширення гарантій захисту викривачів

на осіб, які сприяли здійсненню повідомлення, уточнення процедури розгляду повідомлень викривачів тощо (захід 1.6.3.3.1) [130]. Зазначимо, що відповідні стандарти ЄС встановлює Директива Європейського Парламенту і Ради ЄС про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу 2019/1937 [243].

Другий важливий законопроект, що залишився не розробленим та не поданим до парламенту, стосується *створення належних внутрішніх каналів для захищеного подання повідомлень про корупцію, які містять в собі інформацію з обмеженим доступом*, зокрема, державну таємницю, таємницю слідства, службову інформацію, зібрану в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни (захід 1.6.2.3.1) [129].

Згідно з даними табл. 2, результативність реалізації ще двох напрямів можна загалом оцінити як середню (напрями 1.4, 3.3). Проте, доцільно відзначити досить різний прогрес щодо вирішення окремих проблем у межах цих напрямів. Так, за напрямом 3.3 "Кримінальна відповідальність" *досить успішно вирішуються проблеми регулювання діяльності АРМА та розгляду судами справ про корупційні та пов'язані із корупцією кримінальні правопорушення* (проблеми 3.3.3, 3.3.4). Переважна більшість заходів, підпорядкованих вирішенню цих проблем, повністю виконана, а невиконаних заходів немає або майже немає (див. табл. 3).

Таблиця 3

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 3.3 "Кримінальна відповідальність" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 3.3 "Кримінальна відповідальність"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 3.3.3. Законодавство, яке регулює діяльність АРМА, містить значну кількість прогалин та корупційних ризиків. Низька результативність процесів передачі в управління АРМА активів для збереження їх економічної вартості, а також процесів запобігання та протидії легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом	24	17	5	2	70,8%

Проблема 3.3.4. Загальна динаміка розгляду судами справ про корупційні та пов'язані із корупцією кримінальні правопорушення є низькою. Відсутня усталена практика розгляду кримінальних проваджень цієї категорії. Мають місце непоодинокі випадки зловживання учасниками судового процесу процесуальними правами	3	2	1	–	66,7%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 3.3.2. Низька оперативність та якість здійснення досудового розслідування корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень (значна частка таких проваджень тривають роками) зумовлена надмірною складністю окремих процесуальних дій	16	8	2	6	50%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 3.3.1. Окремі положення кримінального законодавства, які стосуються кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення, суперечать міжнародним стандартам у зазначеній сфері, не узгоджені між собою та з положеннями кримінального процесуального законодавства і Закону України "Про запобігання корупції". Як наслідок у значній частині випадків особи, що вчинили корупційні кримінальні правопорушення, звільняються від кримінальної відповідальності та/або покарання	2	–	–	2	0%

*Склали автори на основі джерела [178]

Водночас, дані табл. 3 показують, що **значно менших результатів досягнуто у вирішенні проблеми низької оперативності та якості здійснення досудового розслідування корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень** (проблема 3.3.2). Близько 40% запланованих заходів не виконані, зокрема, стосовно: законодавчого забезпечення спрощення процедур здійснення окремих слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій з урахуванням стандартів дотримання прав людини та практики Європейського суду з прав людини (захід 3.3.2.1.1); побудови системи, що дозволяє Національному

антикорупційному бюро України здійснювати зняття інформації з електронних комунікаційних мереж на умовах автономного доступу (заходи 3.3.2.3.2–3.3.2.3.4); створення інформаційно-комунікаційної системи досудового розслідування, що має застосовуватися в кожному кримінальному провадженні (заходи 3.3.2.2.5–3.3.2.2.6) [231].

Доводиться констатувати *відсутність помітного поступу у вирішенні проблеми неузгодженості між собою та невідповідності міжнародним стандартам законодавчих положень, які стосуються кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення* (проблема 3.3.1), оскільки залишаються невиконаними обидва заплановані заходи, спрямовані на усунення розбіжностей між положеннями Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України, Закону України "Про запобігання корупції" щодо визначення корупційних кримінальних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією (заходи 3.3.1.1.1–3.3.1.1.2) [230].

За напрямом 1.4 "Здійснення заходів фінансового контролю" високою є результативність вирішення проблеми покращення дієвості проведення контролю та перевірки декларацій, моніторингу способу життя суб'єктів декларування (див. табл. 4). Однак, слід, насамперед, вказати на *невиконання заходів з побудови спеціальної системи накопичення та обробки даних* як ключового аналітичного інструменту, що має забезпечити підвищення результативності заходів контролю та перевірки декларацій (заходи 1.4.3.2.1–1.4.3.2.2) [221].

В межах вирішення проблеми 1.4.3 виконано низку заходів з розроблення та затвердження Порядку проведення логічного та арифметичного контролю та контролю щодо повноти заповнення декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поданої окремими категоріями осіб, визначених у ст. 52-1 Закону України "Про запобігання корупції" (заходи 1.4.3.5.1–1.4.3.5.4) [188]. Проте, даний документ має гриф "для службового користування", хоча законодавчі положення не передбачають обмеження доступу до інформації про особливості здійснення заходів фінансового контролю щодо спеціальних суб'єктів декларування.

Таблиця 4

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 1.4 "Здійснення заходів фінансового контролю" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 1.4 "Здійснення заходів фінансового контролю"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 1.4.3. Попередня діяльність із проведення контролю та перевірки декларацій, моніторингу способу життя була недостатньо дієвою	12	8	–	4	66,7%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 1.4.2. Процес подання інформації до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є обтяжливим через недостатню обізнаність суб'єктів декларування з вимогами до заповнення декларацій; періодичні проблеми у функціонуванні цього реєстру, недостатня якість законодавства	4	2	–	2	50%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 1.4.1. Законодавче регулювання щодо належності окремих категорій осіб до суб'єктів декларування є недосконалим, що обмежує потенціал інструментів фінансового контролю	6	–	4	2	0%

*Склали автори на основі джерела [170]

Спостерігається відсутність належної результативності заходів щодо створення електронної системи, яка має практично забезпечувати відповідну контрольну діяльність. Технічні вимоги до такої системи не затверджено (захід 1.4.3.5.5), що унеможлиблює її введення в експлуатацію (захід 1.4.3.5.6). Тому наразі *під питанням є успішне досягнення запланованого результату, що полягає в запровадженні ефективних інструментів для унеможливлення зловживань особливим порядком здійснення заходів фінансового контролю щодо спеціальних суб'єктів декларування (ОСР 1.4.3.5).*

Посередніх результатів досягнуто у вирішенні проблеми обтяжливості процесу подання інформації до Єдиного державного

реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (проблема 1.4.2, див. табл. 4). Зокрема, успішно виконано заходи щодо забезпечення можливостей автоматичного перенесення у декларацію інформації з інших державних реєстрів (заходи 1.4.2.2.2–1.4.2.2.3). Водночас, *не розробленими залишаються основні в даному контексті законопроекти, спрямовані на забезпечення сталості та передбачуваності правил декларування* (заходи 1.4.2.2.1, 1.4.2.4.1) [220]. При цьому в інформації щодо проблеми 1.4.2 вказується, що за час існування електронного декларування законодавець неодноразово змінював перелік декларантів та інформації, що має бути відображена в декларації. Такі зміни переважно відбувалися без попереднього широкого обговорення, а їх впровадження не передбачало достатніх для адаптації перехідних періодів. Наслідком цього ставали численні помилки декларантів під час заповнення декларації, неподання чи несвоєчасне подання декларацій тощо.

Можна стверджувати про *відсутність реальних результатів у аспекті удосконалення законодавчого регулювання щодо належності окремих категорій осіб до суб'єктів декларування*, оскільки жоден із запланованих для цього заходів не виконаний повністю (проблема 1.4.1, див. табл. 4). Більш того, низка заходів в межах вирішення відповідної проблеми, яким присвоєно статус "Виконано частково", фактично, є невиконаними. Зокрема, замість запланованої Методики оцінки корупційних ризиків, що має стати підґрунтям для перегляду та уточнення переліку суб'єктів декларування, НАЗК розробило Методику дослідження "Індекс корупціогенності сфер суспільного життя: аналітичний орієнтир для формування антикорупційної політики та фінансового контролю" (захід 1.4.1.2.1) [123]. Ця розробка, за поясненням її авторів, є пілотним дослідженням, проведеним з метою перевірки та вдосконалення методологічних підходів до інтегральної оцінки корупціогенності суспільних сфер. Таке дослідження є початковим кроком, і його не можна вважати навіть основою для формування Методики оцінки корупційних ризиків.

В межах вирішення проблеми 1.4.1 заплановано також

упорядкування термінології в законодавстві шляхом об'єднання осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, одним терміном "особи, які займають відповідальне становище", а також об'єднання посад, пов'язаних з високим рівнем корупційних ризиків, та посад з підвищеним корупційним ризиком одним терміном "посади з високим рівнем корупційних ризиків" (захід 1.4.1.3.1) [124]. Відповідні законопроекти були подані Верховній Раді України, проте потім були зняті з розгляду, тому на даний час жодного внеску в досягнення запланованого результату не зроблено.

Дані табл. 2 свідчать про низьку результативність реалізації напряму 3.2 "Адміністративна відповідальність", в межах якого повністю виконано лише один з чотирьох запланованих заходів. Так, немає прогресу в створенні та впровадженні Єдиного державного реєстру виконавчих документів як частини Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. На даний час розроблені лише технічні вимоги на створення реєстру, а подальша робота не ведеться у зв'язку з припиненням міжнародної фінансової допомоги (захід 3.2.2.2.2) [165]. Її продовження планується в наступні роки за рахунок бюджетних коштів, тому, очевидно, реєстр не буде запущений до кінця дії нинішньої Антикорупційної програми. Аналогічна ситуація склалася зі створенням та впровадженням системи електронного процесуального діловодства, що мала би розпочати функціонування до кінця 2025 р. (захід 3.2.2.2.1) [164]. Отже, можна відзначити *відсутність результатів у аспекті належного інформаційно-технологічного забезпечення процедур притягнення осіб до відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією* (складова вирішення проблеми 3.2.2).

Стосовно вирішення проблеми 3.2.1 *не досягнуто запланованих результатів у частині удосконалення юридичної відповідальності за порушення вимог, заборон та обмежень, установлених антикорупційним законодавством* (в аспектах передачі підприємств та корпоративних прав в управління третім особам, трудової діяльності колишніх посадовців, врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів), *а також удосконалення законодавчих положень про адміністративні правопорушення,*

пов'язані з корупцією. Зокрема, не проведено аналіз законодавства та узагальнення практики притягнення до відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією. Відсутність результатів такого аналізу означає, що найбільш імовірно до кінця 2025 р. не буде здійснено весь комплекс заходів щодо системного удосконалення положень глави 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення та практичного застосування оновленого законодавства (заходи 3.2.1.2.1–3.2.1.2.3) [216]. Планувалося розробити й подати до Верховної Ради України законопроект, спрямований на запровадження адміністративної відповідальності за порушення обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, порушення вимог щодо запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю підприємств або корпоративних прав, невжиття заходів до врегулювання конфлікту інтересів (захід 3.2.1.1.1) [163]. НАЗК розробило попередній варіант законопроекту, проте він повертався на доопрацювання і ще остаточно не погоджений з усіма заінтересованими державними органами.

Згідно з проведеним у розділі 1 аналізом, на протидію корупції орієнтована також проблема 1.1.2 "Безсистемні зміни до законодавства у сфері запобігання та протидії корупції негативно впливають на ефективність правозастосування". За описом проблеми в ІСМ ДАП, її актуальність зумовлена частотою внесення законодавчих змін у сфері запобігання та протидії корупції, їх безсистемністю та неналежною якістю. Так, з початку 2019 р. набрали чинності 34 закони про внесення змін до Закону України "Про запобігання корупції", що не сприяє виробленню сталої та передбачуваної судової практики щодо застосування законодавчих положень [75]. А фактично з початку 2019 р. Верховною Радою України прийнято понад 60 законів України про внесення змін до Закону України "Про запобігання корупції". Зокрема, тільки в 2021 році за 12 календарних місяців року до вказаного Закону внесені 14 змін [40]. В цьому зв'язку мав бути розроблений та поданий до парламенту законопроект стосовно *планування законотворчої роботи в сфері запобігання та протидії корупції відповідно до засад антикорупційної політики через прозорі процедури, обов'язкового*

урахування в законотворчому процесі висновків експертизи НАЗК та громадськості (захід 1.1.2.1.1) [111]. Попередній варіант цього законопроекту розроблений НАЗК, неодноразового доопрацьовувався, але його остаточна версія ще не схвалена Кабінетом Міністрів України. Отже, поки що запланованих результатів у вирішенні проблеми 1.1.2 не досягнуто.

Загалом станом на 30 вересня 2025 р. за всіма складниками Антикорупційної програми, що орієнтовані на протидію корупції (напрями 1.4, 1.6, 3.1, 3.2, 3.3, проблема 1.1.2), із 90 заходів, які мали бути завершені, повністю виконано 51 захід (56,7%). Натомість, 16 заходів (17,8%) виконано частково, а 23 заходи (25,5%) – не виконано [73]. Такі дані та проведений вище аналіз дозволяють зробити **підсумковий висновок про середній рівень результативності виконання Антикорупційної програми з погляду протидії корупції**, оскільки низка проблем залишається без належного вирішення.

4. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ НА 2023–2025 РОКИ У ВИМІРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Аналіз актуальних даних ІСМ ДАП станом на 30 вересня 2025 р. з використанням підходів, висвітлених у розділі 1, дозволяє сформулювати попередні оцінки результативності виконання Антикорупційної програми з погляду запобігання корупції як пріоритетного виміру державної антикорупційної політики. Зауважимо, що саме на цей вимір орієнтована основна частина програмних напрямів, оцінки результативності реалізації яких узагальнені та ранжовані в табл. 5.

Таблиця 5

Результативність за напрямами Антикорупційної програми, що орієнтовані на запобігання корупції, на 30 вересня 2025 р.*

Напрями Антикорупційної програми, що орієнтовані на запобігання корупції	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність реалізації напрямку (> 66,6%)					
1.2. Формування негативного ставлення до корупції	43	37	4	2	86%
2.3. Митна справа та оподаткування	35	26	6	3	74,3%
Середня результативність реалізації напрямку (від 33,3% до 66,6%)					
2.4. Державний та приватний сектори економіки	79	50	8	21	63,3%
2.1. Справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку	57	36	9	12	63,2%
2.7. Охорона здоров'я, освіта і наука та соціальний захист	82	49	17	16	59,8%
2.2. Державне регулювання економіки	58	30	17	11	51,7%
2.6. Сектор оборони	42	20	7	15	47,6%
1.5. Забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній	11	5	1	5	45,5%
1.3. Врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки	18	7	5	6	38,9%
2.5. Будівництво, земельні відносини та інфраструктура	58	20	23	15	34,5%

*Склали автори на основі джерела [73]

Проведене узагальнення свідчить на користь того, що наразі *серед*

десяти напрямів Антикорупційної програми, орієнтованих на запобігання корупції, лише стосовно двох напрямів можна впевнено стверджувати про високу результативність їх реалізації (напрями 1.2, 2.3, див. табл. 5). За напрямом 1.2 переважна більшість заходів повністю виконана, частково виконані заходи, як правило, перебувають на завершальній стадії, частка не виконаних заходів є незначною, і вони не мають ключового значення [168]. В межах напрямку 2.3 ситуація в основному є подібною, хоча доцільно вказати на невиконання або неналежне виконання деяких важливих, на наш погляд, заходів. Так, до Верховної Ради України не подано законопроект, спрямований на *створення органу громадського контролю за поточною діяльністю митних органів* з чітким статусом та повноваженнями, що має значно зменшити корупційні ризики в цій діяльності (захід 2.3.1.3.1) [139]. Але в цілому можна зробити висновок про успішне вирішення проблем формування негативного ставлення суспільства до корупції, запобігання корупції в сфері митної справи та оподаткування.

Результативність реалізації переважної більшості напрямів, що відображені в табл. 5 (8 напрямів), можна оцінити лише як середню, проте в сукупності цих напрямів доцільно умовно виокремити певні групи. Одну з цих груп складають напрями 2.1, 2.4, 2.7, за якими зазначена результативність в цілому наближається до високої, але спостерігається суттєва різниця в успішності вирішення тих чи інших проблем.

Найбільш рівномірним є розподіл результативності за проблемами, що є складниками напрямку 2.7 "Охорона здоров'я, освіта і наука та соціальний захист" (див. табл. 6). Як видно з табл. 6, в межах напрямку 2.7 за п'ятьма проблемами, що складають їх переважну більшість, результативність є високою або наближається до високої за відсутності або незначної кількості невиконаних заходів. Найбільш успішно вирішуються проблеми запобігання корупції у сфері охорони здоров'я, зокрема, щодо регулювання процедур направлення громадян України для лікування за кордоном, надання медичної допомоги із застосуванням трансплантації. добору кадрів у закладах охорони здоров'я, отримання пацієнтами й лікарями лікарських засобів і

медичних виробів (проблеми 2.7.1, 2.7.2, 2.7.4).

Таблиця 6

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 2.7 "Охорона здоров'я, освіта і наука та соціальний захист" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 2.7 "Охорона здоров'я, освіта і наука та соціальний захист"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 2.7.2. Пацієнти не отримують необхідне лікування за кордоном, а також під час надання медичної допомоги із застосуванням трансплантації через корупційні практики, зумовлені недостатньою врегульованістю відповідних процедур та непрозорістю обліку	4	4	–	–	100%
Проблема 2.7.4. Недостатньо прозорі процедури добору кадрів у закладах охорони здоров'я знижують конкуренцію та створюють можливості для проявів корупції при призначенні на такі посади	5	5	–	–	100%
Проблема 2.7.1. Пацієнти та лікарі не отримують лікарські засоби і медичні вироби вчасно та у повному обсязі, зокрема через незавершений перехід до нової системи організації та контролю медичних закупівель, не повністю врегульовані процеси визначення потреб та обліку лікарських засобів	18	14	4	–	77,8%
Проблема 2.7.7. Відсутній належний облік та прозорість у використанні коштів, передбачених у бюджетах усіх рівнів на соціальний захист для всіх категорій отримувачів соціальної допомоги	3	2	–	1	66,7%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 2.7.3. Електронна система охорони здоров'я є недостатньо інтегрованою з іншими базами даних, що створює можливості для зловживань під час реалізації окремих функцій (зокрема надання виплат унаслідок непрацездатності, проведення профілактичних та обов'язкових медичних оглядів, встановлення групи інвалідності)	21	13	6	2	61,9%

Проблема 2.7.6. У сфері освіти і науки наявні конфлікти інтересів під час формування та реалізації державної політики	9	4	2	3	44,4%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 2.7.5. Доступ до закладів освіти та перебіг освітнього процесу містять корупційні ризики. Присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань нерідко відбувається із значним використанням корупційних практик та інших проявів недоброчесності	22	7	5	10	31,8%

*Склали автори на основі джерела [177]

Єдиною помітною прогалиною у вирішенні проблеми 2.7.1 є часткове невиконання заходу, спрямованого на чітку законодавчу регламентацію взаємодії між медичними працівниками та фармацевтичними компаніями, в аспекті **встановлення юридичної відповідальності за порушення правил такої взаємодії** (захід 2.7.1.7.1) [160].

В межах вирішення проблеми відсутності належного обліку та прозорості у використанні бюджетних коштів, передбачених на соціальне забезпечення (проблема 2.7.7), заплановано **розроблення та прийняття ключового документу – Соціального кодексу України** (захід 2.7.7.1.1). Цей законодавчий акт має усунути прогалини, суперечності й дублювання законодавчих норм щодо соціального забезпечення, що зумовлюють значні корупційні ризики при розпорядженні бюджетними коштами та наданні послуг у соціальній сфері. Наразі напрацьована концепція кодексу, на основі якої ведеться робота з розробки його змісту, проте вона досить далека від завершення. Очевидно, до кінця 2025 р. не буде здійснено весь комплекс заходів щодо нормативно-правового забезпечення створення чіткої та прозорої системи соціального забезпечення, позбавленої корупціогенних чинників (заходи 2.7.7.1.1–2.7.7.1.3) [215].

Досить успішно вирішується проблема недостатньої інтеграції електронної системи охорони здоров'я з іншими інформаційними системами та державними інформаційними ресурсами, що породжує корупційні практики (проблема 2.7.3). Разом з тим, залишається,

фактично, невиконаною послідовність заходів щодо *удосконалення Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій* задля усунення можливостей отримання довідок про такі огляди корупційним шляхом (заходи 2.7.3.2.1–2.7.3.2.3) [212]. Міністерство охорони здоров'я України розробило попередній варіант проекту відповідного наказу, який неодноразово доопрацьовувався і зараз перебуває на стадії остаточного доопрацювання. Лише частково здійснено заплановану роботу з розроблення та прийняття низки наказів профільних міністерств, спрямованих на *реформування процедур медико-соціальної експертизи* з метою ліквідації корупціогенних чинників при встановленні груп інвалідності та строків дії відповідних рішень (заходи 2.7.3.4.3–2.7.3.4.6) [213]. Так, частина відповідних наказів не зареєстрована в Міністерстві юстиції України та офіційно не опублікована. До того ж, ці накази або не пройшли громадське обговорення, або таке обговорення мало суто формальний характер.

Проблема наявності конфліктів інтересів під час формування та реалізації державної політики в сфері освіти і науки (проблема 2.7.6) в цілому успішно вирішується в частині виконання заходів, спрямованих на розмежування між різними державними органами функцій з нормативно-правового регулювання, контрольної-наглядової діяльності та надання адміністративних послуг. Хоча розроблений Міністерством освіти і науки України законопроект, яким передбачено передачу повноважень з ліцензування освітньої діяльності та державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог ліцензійних умов передано від міністерства до Державної служби якості освіти України, не включає інше важливе положення про *перехід до ліцензування лише за освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання* (захід 2.7.6.1.1) [162]. З цього приводу міністерство наводить досить сумнівний аргумент, згідно з яким обмеження кола ліцензованих спеціальностей в умовах військового стану поставить під загрозу забезпечення безпеки учасників освітнього процесу з боку недобросовісних закладів вищої освіти. Адже видача дипломів державного зразка за певною освітньою

програмою можлива лише за умови успішного проходження акредитації (ст. 25 Закону України "Про вищу освіту).

Стосовно вирішення проблеми 2.7.5 можна відзначити **в основному успішну реалізацію заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності**. В даному контексті ключовим є прийнятий парламентом Закон України "Про академічну доброчесність", що визначає основні принципи і правила академічної доброчесності, правові та організаційні механізми її формування та забезпечення, основні ознаки і види порушень академічної доброчесності та відповідальності за такі порушення [35]. Хоча доцільно відзначити, що цей закон далеко не повною мірою регулює передбачені заходом 2.7.5.2.1 питання чітких критеріїв наявності у діях особи проявів академічної недоброчесності, процедури виявлення академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, притягнення до відповідальності за відповідні прояви [161].

Натомість, більшість заходів щодо **забезпечення прозорості та об'єктивності процедур зарахування осіб до закладів вищої освіти та оцінювання результатів навчання** не виконано або виконано деякою мірою [214]. Так, заплановано законодавчо встановити вичерпний та обмежений перелік підстав для заміни зовнішнього незалежного оцінювання на іспити в закладі вищої освіти, але розроблений з цією метою законопроект передбачає значно ширший перелік підстав та нечітко визначає медичні підстави для зазначеної заміни (захід 2.7.5.1.1). Такий же підхід Міністерство освіти і науки України продовжило застосовувати в Порядках прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 та 2025 роках (заходи 2.7.5.1.2, 2.7.5.1.6), а аналогічний проект на 2026 рік поки що взагалі не розроблений (захід 2.7.5.1.10). Відзначимо також, що не проведене важливе аналітичне дослідження щодо застосування Єдиного фахового вступного випробування та його поступового поширення на всі спеціальності, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (захід 2.7.5.1.20), а також не відбулося розроблення та обговорення Концепції інформаційної системи управління вищою освітою, що має мінімізувати корупційні ризики в освітньому процесі (заходи 2.7.5.1.24–2.7.5.1.25). В цілому неналежне виконання

описаного комплексу заходів спричинило низьку результативність вирішення проблеми 2.7.5, що показана в табл. 6.

За напрямом 2.4 "Державний та приватний сектори економіки" спостерігається досить нерівномірний розподіл результативності вирішення проблем (див. табл. 7).

Таблиця 7

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 2.4 "Державний та приватний сектори економіки" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 2.4 "Державний та приватний сектори економіки"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 2.4.4. Високий рівень толерування корупції у приватному секторі економіки	45	37	5	3	82,2%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 2.4.2. Недостатня прозорість процедур приватизації та невиконання покупцями умов продажу об'єкта приватизації	8	5	–	3	62,5%
Проблема 2.4.3. Недостатній обсяг публічно доступної інформації про суб'єктів господарювання, в яких держава має частку власності, істотно знижує прозорість їх діяльності, ускладнює громадський контроль та сприяє корупції	9	4	1	4	44,4%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 2.4.1. Існуюча модель управління у суб'єктах господарювання державного сектору економіки є неефективною, наслідком чого є збитки та корупція	17	4	2	11	23,5%

*Склали автори на основі джерела [174]

Успішно виконується комплекс заходів щодо зниження рівня толерування корупції в приватному секторі економіки (проблема 2.4.4): внесено зміни до податкового законодавства для вдосконалення механізмів боротьби з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях; запроваджено зміни до кримінального законодавства щодо вдосконалення механізмів притягнення юридичних осіб до відповідальності за підкуп зазначених

посадових осіб; набрав чинності Закон України "Про адміністративну процедуру"; розроблено та оприлюднено Настільну книгу з розбудови доброчесної організації, що містить антикорупційні стандарти в приватному секторі економіки; сформовано примірний Кодекс доброчесності для приватного сектору тощо [226]. В той же час важливим завданням залишається забезпечення ратифікації Україною Конвенції ОЕСР про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях.

Переважно успішно здійснюються заходи щодо підвищення прозорості та оперативності процедур приватизації, забезпечення виконання обов'язкових умов продажу чи експлуатації приватизованих об'єктів (проблема 2.4.2). Однак, не здійснено низку заходів у аспектах *забезпечення належної конкуренції та дієвого застосування електронних інструментів для проведення аукціонів з оренди державного та комунального майна*, в тому числі, усунення причин низької конкуренції на таких аукціонах, створення онлайн платформи з управління орендою державного майна та забезпечення обміну даними між нею та електронною системою "Prozorro.Sale" (заходи 2.4.2.3.3–2.4.2.3.5) [199].

Стосовно проблеми 2.4.3 маємо рівну кількість виконаних та невиконаних заходів, що зумовлює досить посередній рівень її вирішення. Насамперед, планувалося підготувати та подати до парламенту законопроект щодо *удосконалення функціонування Єдиного реєстру об'єктів державної власності та створення інформаційного ресурсу для оприлюднення інформації щодо підприємств державної та комунальної форми власності*, але прийнятий закон з даних питань включає лише деяку частину положень, які планувалося в ньому відобразити [145]. Для регулювання більшості відповідних питань підготовлено проект спеціальної постанови Кабінету Міністрів України, хоча такий підхід є значно гіршим з погляду забезпечення стабільності правового регулювання. До того ж розроблений проект постанови не охоплює низку запланованих положень щодо оприлюднення інформації про діяльність підприємств державної та комунальної форми власності, тому базовий захід 2.4.3.1.1, якому присвоєно статус "Виконано

частково", фактично, можна вважати невиконаним. Так само не виконаною є низка заходів щодо прийняття підзаконних актів, спрямованих на реалізацію положень зазначеного вище закону, та проведення тренінгів із застосування нових законодавчих положень (заходи 2.4.3.1.4–2.4.3.1.6) [200]. Перш за все, актуальним залишається оновлення Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності, до складу якого мав увійти інформаційний ресурс для оприлюднення інформації щодо підприємств державної та комунальної форми власності.

Дані табл. 7 свідчать про надто слабкий прогрес у вирішенні **проблеми неефективності чинної моделі управління в суб'єктах господарювання державного сектора економіки**, наслідком чого є збитки та корупція (проблема 2.4.1). Насамперед, Верховна Рада України прийняла закон, що передбачає затвердження Кабінетом Міністрів України Політики державної власності, але не унормовує питання розроблення та затвердження індивідуальних політик власності на підприємствах державної форми власності, а також змісту таких політик, як заплановано заходом 2.4.1.1.1. Тому даний захід, фактично, не виконаний належним чином, а це зумовило невиконання і низки пов'язаних заходів 2.4.1.1.3–2.4.1.1.5, спрямованих на розроблення та затвердження індивідуальних політик власності державних підприємств, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави [197]. Так само не виконаним залишається перелік заходів щодо чіткого законодавчого розмежування функції власника, регулятора та органу, що формує політику щодо суб'єктів господарювання державного сектору економіки (заходи 2.4.1.2.1–2.4.1.2.3) [198]. Не сформовано план заходів щодо приведення системи корпоративного управління стратегічно важливих та найбільш ризикових з погляду корупції державних підприємств у відповідність із стандартами Організації економічного співробітництва та розвитку (захід 2.4.1.5.5) [142]. В цілому дані ІСМ ДАП свідчать про імовірність успішного досягнення до кінця 2025 р. тільки двох із шести ОСР, що заплановані для вирішення проблеми 2.4.1.

Результативність вирішення проблем за напрямом 2.1 "Справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку" є досить

неоднорідною та розподіляється за всім спектром якісних рівнів. Зокрема, дані табл. 8 вказують на результативне вирішення проблем незалежного оцінювання роботи антикорупційних органів та притягнення до відповідальності їх посадовців, чіткості й прозорості процедур оцінювання доброчесності та професійної етики суддів, корупційних ризиків стосовно добору та діяльності поліцейських (проблеми 2.1.2, 2.1.6, 2.1.7).

Таблиця 8

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 2.1 "Справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 2.1 "Справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 2.1.7. Необхідність удосконалення процесу проведення незалежного оцінювання роботи антикорупційних органів та розробки механізмів притягнення до відповідальності	1	1	–	–	100%
Проблема 2.1.2. Процедури кваліфікаційного оцінювання суддів та конкурсні процедури потребують удосконалення та розробки чітких і передбачуваних критеріїв (індикаторів) доброчесності та професійної етики. Доброчесність та професійна етика як стандартні вимоги до суддів недостатньо впроваджені на практиці, а оцінювання цих вимог не завжди є прозорим та передбачуваним	20	18	1	1	90%
Проблема 2.1.6. Відсутність ефективної моделі призначення на посади, оплати праці, просування по службі та розгляду дисциплінарних скарг у системі Національної поліції	9	6	3	–	66,7%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 2.1.1. У суспільстві спостерігається тенденція щодо зниження рівня довіри до органів у системі правосуддя. Закон не визначає доброчесність як кваліфікаційну вимогу до членів Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	5	3	–	2	60%
Проблема 2.1.5. Внутрішні управлінські процеси в органах прокуратури не завжди є прозорими та ефективними	2	1	1	–	50%

Проблема 2.1.4. Наявність корупційних ризиків, обумовлених прогалинами та недосконалістю законодавства в системі правосуддя	13	5	3	5	38,5%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 2.1.3. Відсутність дієвих механізмів підтримання доброчесності суддівського корпусу та реагування на встановлені факти впливу, тиску на суддів та втручання в їх діяльність	7	2	1	4	28,6%

*Склали автори на основі джерела [172]

У межах вирішення проблеми недостатньої чіткості й прозорості внутрішніх управлінських процедур в органах прокуратури (проблема 2.1.5) принципове значення має **законодавче визначення вичерпних підстав та чіткої процедури притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності**, в тому числі звільнення, що унеможливило необґрунтоване й свавільне застосування таких санкцій. Попередній варіант відповідного законопроекту розроблений, проте ще не пройшов погодження із заінтересованими державними органами, тому захід 2.1.5.2.2, якому присвоєно статус "Виконано частково", фактично, можна вважати невиконаним [131].

Можна говорити про відсутність реального прогресу щодо вирішення **проблеми доброчесності та конфлікту інтересів у діяльності членів Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України** (проблема 2.1.1). Основні заплановані заходи з відповідних питань передбачають розроблення й подання до Верховної Ради України двох законопроектів, призначених включити представників громадянського суспільства до складу Етичної ради, що має сприяти формуванню Вищої ради правосуддя, та Конкурсної комісії, що утворюється для формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а також запровадити дієвий механізм запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (заходи 2.1.1.2.3, 2.1.1.3.2). Однак, зазначені законопроекти наразі перебувають в процесі підготовки [223].

За двома проблемами переважна більшість запланованих заходів не виконана або виконана лише частково, що свідчить про низьку

результативність вирішення цих проблем. Так, з погляду *формування дієвих механізмів підтримання доброчесності суддівського корпусу та реагування на встановлені факти впливу, тиску на суддів та втручання в їхню діяльність* (проблема 2.1.3) виконано лише один із п'яти запланованих основних заходів, що передбачають розроблення й подання до парламенту низки законопроектів [224]. Натомість, чотири законопроекти або тільки готуються, або погоджуються із заінтересованими органами, зокрема, з питань: оперативного і справедливого розгляду дисциплінарних справ щодо суддів (захід 2.1.3.1.1); уточнення переліку підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності з дотриманням принципу правової визначеності (захід 2.1.3.2.1); удосконалення механізму дисциплінарного провадження щодо суддів у відставці (захід 2.1.3.4.1); відновлення кримінальної відповідальності суддів за зловживання своїми повноваженнями із встановленням механізмів запобігання тиску на суддів через такі кримінальні провадження (захід 2.1.3.6.1).

Доцільно відзначити фактичну відсутність результатів у низці аспектів *усунення корупційних ризиків, обумовлених прогалинами та недосконалістю законодавства в системі правосуддя* (проблема 2.1.4). Зокрема, не розроблено законодавчий механізм, що має забезпечити неможливість обіймання адміністративної посади в суді однією і тією самою особою протягом тривалого часу (2.1.4.1.1–2.1.4.1.2) [189]. Лише деякою мірою виконано заплановані заходи, спрямовані на удосконалення системи виконання судових рішень, оскільки підготовлений законопроект з даних питань не включає більшу частину положень, передбачених заходом 2.1.4.4.3, а впровадження Єдиного державного реєстру виконавчих документів є далеким від завершення (захід 2.1.4.4.4) [191]. В аспекті забезпечення здійснення електронного судочинства розроблено попередній варіант запланованого законопроекту щодо здійснення судового розгляду онлайн незалежно від місцезнаходження сторін і суду для окремих категорій справ, проте документ ще не пройшов погодження із заінтересованими державними органами (захід 2.1.4.2.3). Крім того, остаточно не розроблено та не затверджено функціональні вимоги для забезпечення реалізації повного функціоналу Єдиної судової

інформаційно-телекомунікаційної системи (захід 2.1.4.2.6) [190].

Згідно з даними табл. 5, доцільно виокремити групу напрямів, результативність реалізації яких складає близько 50%, і в межах яких вирішення більшості проблем не характеризується успішністю (напрями 1.5, 2.2, 2.6).

Так, в межах напрямку 1.5 "Забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній" спостерігається висока результативність у вирішенні лише однієї з трьох проблем, а саме, проблеми 1.5.1 щодо складності та непрозорості механізму утворення, діяльності та припинення політичних партій (див. табл. 9). За цією проблемою формально не виконано один запланований захід, що передбачає розробку законопроекту для спрощення процедури припинення політичної партії та її структурних утворень за власним бажанням, але за результатами спеціального аналітичного дослідження встановлено відсутність потреби у прийнятті відповідного закону (захід 1.5.1.4.2) [127].

Таблиця 9

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 1.5 "Забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 1.5 "Забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 1.5.1. Обтяжливий та непрозорий механізм утворення, діяльності та припинення політичних партій	3	2	–	1	66,7%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 1.5.3. Система контролю за фінансуванням діяльності політичних партій та фінансуванням їх участі у виборах потребує удосконалення	7	3	–	4	42,9%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 1.5.2. Надмірний вплив на політичні партії та виборчі кампанії з боку окремих фізичних та юридичних осіб призводить до превалювання у представницьких органах приватних інтересів над публічними	1	–	1	–	0%

*Склали автори на основі джерела [171]

Для вирішення проблеми надмірного впливу на політичні партії та виборчі кампанії з боку окремих фізичних та юридичних осіб (проблема 1.5.2) заплановано розроблення та подання до Верховної Ради України законопроекту, спрямованого на **усунення можливостей для здійснення внесків на користь політичних партій фізичними особами, які не мають достатніх легальних доходів для здійснення таких внесків** (захід 1.5.2.1.1) [128]. Такий законопроект був поданий до парламенту, проте в підсумку замість нього на основі альтернативного законопроекту був прийнятий інший закон, що не реалізує заплановані зміни. Наведене свідчить про відсутність реальних результатів у вирішенні проблеми 1.5.2.

З погляду **вдосконалення системи контролю за фінансуванням діяльності політичних партій та їх участі у виборах** (проблема 1.5.3) більшість запланованих заходів не виконано, а саме, щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування електронної системи подання та оприлюднення фінансової звітності учасників виборчого процесу та референдумів (заходи 1.5.3.1.1–1.5.3.1.3), удосконалення розподілу повноважень між Центральною виборчою комісією і НАЗК щодо контролю за фінансуванням політичної діяльності та передвиборної агітації (захід 1.5.3.5.2) [222].

За напрямом 2.2 "Державне регулювання економіки" дані ІСМ ДАП показують різкі відмінності у результативності вирішення проблем, оскільки для трьох проблем результативність є високою, а для чотирьох – вкрай низькою (див. табл. 10). Згідно з даними табл. 10, повністю виконано комплекс заходів щодо цифрової трансформації реалізації повноважень органів публічної влади для забезпечення прозорості та мінімізації корупційних ризиків (проблема 2.2.1). Успішно реалізовано майже всі заплановані заходи щодо вирішення проблеми неефективності державного регулювання, що заважає добросовісному бізнесу розвиватися та обумовлює корупційні практики (проблема 2.2.4). Єдиною помітною прогалиною є те, що **не запроваджено законодавче регулювання ринку деревини, спрямоване на усунення корупціогенних чинників у галузі лісового господарства**, оскільки відповідний законопроект відхилений парламентом (захід 2.2.4.3.5) [134].

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 2.2 "Державне регулювання економіки" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 2.2 "Державне регулювання економіки"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 2.2.1. Не здійснено цифрову трансформацію реалізації повноважень державними органами та органами місцевого самоврядування як основу для забезпечення прозорості та мінімізації корупційних ризиків у їх діяльності	6	6	–	–	100%
Проблема 2.2.4. Неефективне державне регулювання, що заважає доброчесному бізнесу розвиватися та обумовлює корупційні практики	5	4	–	1	80%
Проблема 2.2.3. Надмірне та необґрунтоване регуляторне навантаження на бізнес, що обумовлює високий рівень корупції у цій сфері	19	14	–	5	73,7%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 2.2.5. Недостатній обсяг інформації щодо діяльності Антимонопольного комітету України і наділення його низкою дискреційних повноважень ускладнюють громадський контроль за його діяльністю та обумовлюють високий рівень корупційних ризиків. Відсутня дієва програма пом'якшення відповідальності	4	1	3	–	25%
Проблема 2.2.2. Вибіркове застосування обов'язкових правил для бізнесу, що супроводжується відповідними корупційними ризиками	21	5	12	4	23,8%
Проблема 2.2.6. Значна частина надавачів державної допомоги суб'єктам господарювання надає державну допомогу, яка є незаконною та визнана Антимонопольним комітетом недопустимою для конкуренції, що спричиняє негативний вплив на конкуренцію та може бути наслідком реалізації попередніх корупційних домовленостей	2	–	2	–	0%
Проблема 2.2.7. Неефективний механізм здійснення попереднього контролю та оцінки впливу на конкуренцію при створенні та функціонуванні суб'єктів	1	–	–	1	0%

господарювання обумовлює негативний вплив на конкуренцію					
--	--	--	--	--	--

*Склали автори на основі джерела [173]

Високою є результативність вирішення проблеми надмірного та необґрунтованого регуляторного навантаження на бізнес, що обумовлює високий рівень корупції у цій сфері (проблема 2.2.3). В межах цієї проблеми більшість запланованих результатів успішно досягаються, проте досягнення частини з них є дуже сумнівним. Так, підготовлена експериментальна версія інформаційної системи "Регуляторний портал", що має забезпечувати взаємодію між бізнесовими структурами, громадськістю та органами публічної влади з регуляторних питань, проте його практичне функціонування не забезпечено, тому, очевидно, до кінця дії Антикорупційної програми не буде виконано комплекс заходів щодо **забезпечення публічного діалогу з бізнес-середовищем щодо дерегуляції за допомогою електронних інструментів** (ОСР 2.2.3.2) [195]. В цьому зв'язку створена пілотна версія модуля оцінки регуляторного навантаження на різні види бізнесу як складової частини Регуляторного порталу, введення якої в експлуатацію залежить від початку роботи порталу (ОСР 2.2.3.1) [194]. Здійснено розроблення та триває реалізація експериментального проекту щодо запровадження Єдиної державної електронної системи дозвільних документів, проте цей проект є далеким від завершення, що зумовлює неможливість виконання наступних заходів з підготовки концепції **Єдиної інтегрованої дозвільної системи доступу до ринків** (ОСР 2.2.3.4) [196].

В межах вирішення проблеми 2.2.5 більшість (три з чотирьох) запланованих заходів щодо підготовки низки законопроектів з формального погляду частково виконано. Більш детальний аналіз показує, що закон, прийнятий на основі законопроекту, спрямованого на досягнення належного рівня прозорості, передбачуваності та правової визначеності діяльності Антимонопольного комітету України, реалізує лише один із чотирьох пунктів, визначених заходом 2.2.5.1.1 [135]. Подібно до цього, закон, прийнятий на основі законопроекту, спрямованого на усунення надмірного рівня дискреції у реалізації повноважень Антимонопольного комітету України, не

включає п'ять із семи положень, передбачених заходом 2.2.5.3.1 [137]. Стосовно законодавчого закріплення обов'язку Антимонопольного комітету України оприлюднювати на офіційному веб-сайті рекомендації, які він надає в межах своєї компетенції, а також вичерпну інформацію про справи, які він розглядає, відповідний закон втілює три з п'яти положень в межах заходу 2.2.5.2.1 [136]. Отже, в усіх зазначених аспектах заплановане законодавче регулювання, фактично, не запроваджене, що дає підстави стверджувати про відсутність результатів щодо **усунення низки корупціогенних чинників у діяльності Антимонопольного комітету України**.

Обидва заходи, заплановані для вирішення проблеми 2.2.6, також мають статус "Виконано частково" [225]. Водночас, розроблені в межах цих заходів законопроекти щодо внесення змін до Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" та Кодексу України про адміністративні правопорушення певний час після подання перебували в парламенті без розгляду та були відкликані в липні 2025 р. у зв'язку з припиненням повноважень Кабінету Міністрів України. Жодних зусиль для повторного подання законопроектів до парламенту не здійснювалося, тому можна зробити висновок про фактичне невиконання заходів 2.2.6.1.1–2.2.6.1.2. Це означає відсутність результатів стосовно **встановлення відповідальності уповноважених посадових осіб за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання**.

Аналогічним чином можна констатувати відсутність результатів у вирішенні проблеми **неефективності механізму здійснення попереднього контролю та оцінки впливу на конкуренцію при створенні та функціонуванні суб'єктів господарювання державної та комунальної форм власності**, що породжує корупційні ризики (проблема 2.2.7). Запланований з даних питань законопроект, що мав бути поданий до Верховної Ради України, поки що перебуває в процесі розроблення (захід 2.2.7.1.1) [138]. Однак вирішення даної проблеми, очевидно, має бути відкладене в зв'язку із започаткуванням реформи корпоративного управління, що передбачає перетворення державних та комунальних підприємств у різні види товариств протягом трирічного перехідного періоду. При цьому ст. 13 Закону України

"Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб" забороняє подальше створення юридичних осіб в організаційно-правових формах державного або комунального підприємства [63].

За проблемою 2.2.2 переважна більшість заходів виконана лише частково або зовсім не виконана (див. табл. 10). Детальна інформація з ІСМ ДАП свідчить про те, що в межах досягнення трьох із п'яти ОСР, підпорядкованих вирішенню зазначеної проблеми, жодний захід не виконаний повністю. Зокрема, через відсутність необхідної законодавчої бази не запроваджено Методику оцінки ефективності державного нагляду (контролю) (захід 2.2.2.1.2 для досягнення ОСР 2.2.2.1) [132]. Не виконано заходи, спрямовані на впровадження Електронної торгової системи, що має забезпечити прозорість у процедурах концесійних конкурсів (ОСР 2.2.2.5) [193]. Лише частково врегульовано питання оприлюднення інформації у формі відкритих даних під час воєнного стану (захід 2.2.2.3.1 для досягнення ОСР 2.2.2.3) [133]. Повністю реалізовано тільки один із семи заходів, які планувалося завершити, щодо забезпечення функціонування в повному обсязі електронної платформи "ЕкоСистема" з метою усунення корупціогенних чинників у галузі управління природними ресурсами (ОСР 2.2.2.4) [192]. З огляду на викладене, дуже сумнівним є заплановане до кінця дії Антикорупційної програми вирішення *проблеми корупційних ризиків, пов'язаних із вибіркоvim застосуванням обов'язкових правил для бізнесу*.

Виходячи з даних ІСМ ДАП, результативність вирішення майже всіх проблем за напрямом 2.6 "Сектор оборони" є невисокою (див. табл. 11). З формального погляду винятком є проблема 2.6.3, за якою повністю виконано три з чотирьох запланованих заходів. Разом з тим, не виконаним залишається ключовий захід, яким має бути забезпечено правову основу для утворення та функціонування уповноваженого органу з державного гарантування якості (захід 2.6.3.2.2) [156], що не дозволяє виконувати інші пов'язані заходи. Тому результативність вирішення *проблеми неефективності моделі контролю продукції оборонного призначення у процесі виробництва* наразі також не можна оцінити як високу.

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 2.6 "Сектор оборони" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 2.6 "Сектор оборони"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 2.6.3. Неefективна модель контролю продукції оборонного призначення у процесі виробництва не дає змоги вчасно та у повному обсязі запобігати постачанню бракованих зразків озброєння та військової техніки	4	3	–	1	75%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 2.6.4. Неefективне використання бюджетних коштів та зловживання під час забезпечення житлом військовослужбовців	12	7	3	2	58,3%
Проблема 2.6.1. Непрозорі та неefективне користування та розпорядження землями оборони, об'єктами нерухомості в оборонно-промисловому комплексі, а також надлишковим рухомим військовим майном, об'єктами інтелектуальної власності; неконтрольоване споживання пального, яке закуповується для потреб Збройних Сил	14	7	2	5	50%
Проблема 2.6.5. Корупційні ризики при формуванні і реалізації кадрової політики у сфері оборони, під час призову (прийняття) на військову службу, прийому до вищих військових навчальних закладів, отримання освіти і проходження служби за межами країни, проведення організаційно-штатних заходів, нагородження державними нагородами	7	3	2	2	42,9%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 2.6.2. Закупівля товарів, робіт і послуг оборонного призначення здійснюється в умовах надмірного режиму засекречування та має низький рівень конкурентності, що сприяє зловживанням та необґрунтованим витратам бюджетних коштів	5	–	–	5	0%

*Склали автори на основі джерела [176]

Фактично, не приділяється уваги вирішенню *проблеми низького рівня конкурентності та надмірного засекречування закупівель товарів, робіт і послуг оборонного призначення*, що зумовлює великі

корупційні ризики під час здійснення таких закупівель (проблема 2.6.2) [229]. На даний час жодний із п'яти заходів, які планувалося завершити, не виконано, зокрема, стосовно реформування моделі оборонних закупівель, зниження секретності у цій сфері до обґрунтованого рівня, удосконалення процедур функціонування електронного реєстру учасників відбору й виконавців державних контрактів.

Результативність вирішення інших трьох проблем, відображених у табл. 11, загалом можна оцінити як середню, проте ситуація дещо відрізняється стосовно кожної проблеми. Так, за проблемою 2.6.4 успішно виконується комплекс заходів, підпорядкованих створенню та запровадженню електронної системи квартирної обліку військовослужбовців "Житло+" (ОСР 2.6.4.1) [209]. Натомість, з погляду досягнення прозорості інформації про надане військовослужбовцям житло основний захід 2.6.4.3.1 не виконано в частині нормативно-правового забезпечення формування та оприлюднення реєстру відповідного житла як модуля системи "Житло+" [157]. Також не виконано основні заходи, спрямовані на запровадження нового механізму задоволення житлових потреб військовослужбовців (ОСР 2.6.4.2) [210]. Зокрема, законопроект з питань удосконалення механізмів забезпечення військовослужбовців житловими приміщеннями розроблений, але не поданий до Верховної Ради України (захід 2.6.4.2.5). Концепція забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей не затверджена, перебуваючи на стадії доопрацювання (захід 2.6.4.2.3). Проект Концепції Державної цільової програми забезпечення житлом військовослужбовців Збройних Сил України та наразі погоджується із заінтересованими органами, але не схвалений Кабінетом Міністрів України (захід 2.6.4.2.8). Отже, загалом успішного вирішення **проблеми неефективності використання бюджетних коштів та зловживань під час забезпечення житлом військовослужбовців** не спостерігається.

В межах проблеми 2.6.1 загалом успішно здійснюється інвентаризація земель оборони і земельних ділянок суб'єктів господарювання оборонно-промислового комплексу (ОСР 2.6.1.1), хоча проведення запланованих до кінця дії Антикорупційної програми інвентаризації та здійснення реєстрації речових прав на 100% відповідних земельних

об'єктів, що належать до відання Міністерства оборони України, виглядає нереалістичним [205]. Згідно з інформацією про виконання заходів 2.6.1.1.6, 26.1.1.10(1), зараз цей показник складає близько 80%. Поступово ведеться робота щодо державної реєстрації речових прав на нерухоме майно суб'єктів господарювання оборонно-промислового комплексу, хоча вона далека від завершення та ускладнюється умовами воєнного стану (ОСР 2.6.1.2) [206]. Водночас, відсутній реальний прогрес у створенні автоматизованої системи обліку і моніторингу споживання та якості пального, яке закуповується для потреб Збройних Сил України (ОСР 2.6.1.3). Поки що навіть не затверджена концепція функціонування цієї системи, що робить неможливим виконання наступних заходів щодо її практичного запровадження [207]. Переважно не проведено інвентаризацію та оцінку об'єктів інтелектуальної власності суб'єктів господарювання оборонно-промислового комплексу, а також не затверджено політику управління інтелектуальною власністю в оборонно-промисловому комплексі (ОСР 2.6.1.4) [208]. Враховуючи викладене, очевидно, до кінця дії Антикорупційної програми не варто очікувати комплексного вирішення **проблеми непрозорого та неефективного користування й розпорядження землями та майном у сфері оборони.**

За проблемою 2.6.5 успішно виконано заходи щодо спрощення та чіткої регламентації механізму отримання підйомної допомоги (ОСР 2.6.5.3) [211], а також щодо законодавчого визначення особливостей застосування антикорупційних обмежень та врегулювання конфлікту інтересів в умовах військової служби (захід 2.6.5.2.1) [159]. Разом з тим, фактично, не виконано основний комплекс заходів, спрямованих на запровадження механізмів конкурсного відбору на посади з перевіркою доброчесності претендентів (заходи 2.6.5.1.1–2.6.5.1.2) та ротації (переміщення) кадрів у Збройних Силах України (заходи 2.6.5.2.3–2.6.5.2.4), оскільки базовий з відповідних питань проект Указу Президента України доопрацьовується [158]. Зазначене свідчить на користь того, що в цілому **проблема корупційних ризиків при формуванні й реалізації кадрової політики в Збройних Силах України** поки що не дістала належного вирішення.

Дані табл. 5 дозволяють виділити в окрему групу напрями 1.3 та

2.5, за якими вирішення майже всіх проблем не можна вважати успішним, тому результативність реалізації цих напрямів наближається до низької.

В межах напрямку 1.3 "Врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки" дані ІСМ ДАП показують середній або низький рівень результативності майже всіх проблем (див. табл. 12). Виняток становить проблема 1.3.3, в межах якої виконано всі заплановані заходи, в тому числі, прийнято Закон України "Про лобіювання" та запроваджено адміністративну відповідальність за порушення вимог даного закону.

Таблиця 12

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 1.3 "Врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 1.3 "Врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 1.3.3. Діяльність суб'єктів, які здійснюють вплив (лобіювання) на прийняття парламентом рішень, є непрозорою та непублічною	2	2	–	–	100%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 1.3.4. На законодавчому рівні не закріплено стандарти етичної поведінки народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування. Існуючі правила етичної поведінки не реалізуються належним чином у зв'язку з невиконанням керівниками повноважень щодо притягнення винних у порушенні таких правил до відповідальності	2	1	1	–	50%
Проблема 1.3.1. Недоліки законодавства та недостатність ефективних ризик-орієнтованих механізмів виявлення конфлікту інтересів обмежують можливості мінімізації корупції за рахунок запобігання та врегулювання конфлікту інтересів	10	4	2	4	40%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 1.3.2. Правова регламентація заборон та обмежень на одержання подарунків, участі у певних	4	–	2	2	0%

правовідносинах є недосконалою, не в усіх випадках заборони забезпечені заходами юридичної відповідальності					
---	--	--	--	--	--

*Склали автори на основі джерела [169]

За проблемою 1.3.1 повністю виконано лише комплекс заходів щодо запобігання конфлікту інтересів у діяльності виборних посадових осіб та службовців у органах місцевого самоврядування шляхом врегулювання даних питань у новій редакції Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" (ОСР 1.3.1.7) [186]. Натомість, не виконано жоден із шести інших законопроектних заходів. Так, не підготовлено навіть попередні варіанти законопроектів, спрямованих на удосконалення процедур повідомлення про конфлікт інтересів, механізмів його запобігання та врегулювання, в тому числі, самостійного й зовнішнього (заходи 1.3.1.2.1, 1.3.1.3.1, 1.3.1.5.1), запровадження дієвого ризик-орієнтованого моніторингу та контролю за дотриманням вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (захід 1.3.1.6.1) [218]. Два законопроекти щодо уточнення термінології з питань конфлікту інтересів (захід 1.3.1.1.1) [116] та удосконалення правил і заборон для запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в посадовій особи підприємств чи корпоративних прав (захід 1.3.1.4.1) [117] ще не пройшли погодження з Міністерством юстиції України, тому вказані заходи, що мають статус "Виконано частково", фактично, також є невиконаними. Отже, загалом вирішення **проблеми недостатньої ефективності механізмів запобігання, виявлення та врегулювання конфлікту інтересів** не можна оцінити хоча би як частково успішне.

Можна відзначити певний прогрес у вирішенні проблеми 1.3.4 в аспекті закріплення на законодавчому рівні правил етичної поведінки народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування із запровадженням механізмів притягнення до відповідальності за їх порушення (ОСР 1.3.4.1). Так, законопроект щодо запровадження правил етичної поведінки народних депутатів України перебуває на розгляді в парламенті. Проведено та опубліковано результати аналітичного дослідження, на основі якого розробляється законопроект щодо закріплення стандартів етичної

поведінки виборних посадових осіб місцевого самоврядування. Однак, судячи з даних ІСМ ДАП, ця законопроектна робота є далекою від завершення [187]. Водночас, в іншому аспекті вирішення проблеми 1.3.4 розроблений законопроект, спрямований на запровадження адміністративної відповідальності керівників за невжиття заходів реагування на виявлені факти грубого порушення їх підлеглими етичних норм, але він не поданий до Верховної Ради України (захід 1.3.4.2.1) [122]. Зазначене свідчить на користь того, що загалом залишаються актуальними *питання належного регулювання правил етичної поведінки посадових осіб державних органів та відповідальності за порушення цих правил*, що виступає одним з важливих інструментів запобігання корупції.

Дані табл. 12 показують відсутність жодного повністю виконаного заходу за проблемою 1.3.2. Більш детальний аналіз засвідчує, що з переліку законопроектів, які заплановано подати до парламенту, один перебуває на стадії розроблення попереднього варіанту (захід 1.3.2.4.1) [121], а другий – на стадії погодження із заінтересованими державними органами (захід 1.3.2.3.1) [120], тому відповідні заходи цілком справедливо мають статус "Не виконано". Законопроекти, розроблені на виконання заходу 1.3.2.1.1 щодо законодавчого визначення терміну "інша оплачувана діяльність", повернуті Кабінетом Міністрів України на доопрацювання, тому цей захід також, фактично, залишається не виконаним [118]. Частково виконаним можна вважати тільки захід 1.3.2.2.1, оскільки два з трьох передбачених ним питань стосовно заборон та обмежень, пов'язаних з одержанням подарунків, врегульовані на законодавчому рівні [119]. Отже, в цілому можна зробити висновок про фактичну відсутність реальних результатів з погляду *вдосконалення правової регламентації заборон та обмежень на одержання подарунків посадовими особами, їх участі у певних правовідносинах*.

Оцінка результативності реалізації напряму 2.5 "Будівництво, земельні відносини та інфраструктура" є найнижчою серед напрямів, що орієнтовані на запобігання корупції (див. табл. 5). Таке становище зумовлене не досить успішним вирішенням всіх проблем у межах напряму, що демонструє табл. 13. При цьому для проблем 2.5.7 та 2.5.8

не заплановано жодного заходу, що має бути завершений на 30 вересня 2025 р., тому ці проблеми не включені до даної таблиці.

Таблиця 13

Результативність вирішення проблем у межах напрямку 2.5 "Будівництво, земельні відносини та інфраструктура" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 2.5 "Будівництво, земельні відносини та інфраструктура"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
<i>Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)</i>					
Проблема 2.5.5. Процедура справляння земельного податку та передачі в оренду державних та комунальних земель супроводжується корупційними ризиками, обумовленими можливістю надання їх у користування за вартістю, що є нижчою за ринкову	8	5	2	1	62,5%
Проблема 2.5.4. Процедура формування земельних ділянок є ускладненою і такою, що супроводжується надмірною дискрецією	6	3	3	–	50%
Проблема 2.5.9. Надмірна концентрація повноважень у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі земельних відносин, спричиняє конфлікт інтересів та масові зловживання	2	1	1	–	50%
Проблема 2.5.10. Недосконалість наявних інструментів контролю та недостатня прозорість процесів будівництва, ремонту та експлуатації доріг	11	5	3	3	45,5%
Проблема 2.5.3. Недосконала система державного контролю та регулювання у сфері будівництва стимулює появу корупційних практик	5	2	–	3	40%
Проблема 2.5.6. Безоплатність процедури зміни цільового призначення земельних ділянок стимулює корупцію під час прийняття відповідних рішень	5	2	2	1	40%
<i>Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)</i>					
Проблема 2.5.2. Відсутність публічної інформації щодо об'єктів культурної спадщини та колізії у містобудівному і пам'яткоохоронному законодавстві призводять до зловживань та забудови пам'яток культурної спадщини	19	2	10	7	10,5%
Проблема 2.5.1. Непублічність інформації у сфері містобудування та	2	–	2	–	0%

землеустрою обумовлює корупцію та можливість здійснювати будівництво всупереч вимогам законодавства					
---	--	--	--	--	--

*Склали автори на основі джерела [175]

Відносно успішно відбувається вирішення проблеми 2.5.5, в тому числі, визначено законодавчі засади здійснення пілотного проекту з проведення масової оцінки земель, постановою Кабінету Міністрів України встановлено механізм реалізації цього проекту, хоча в прийнятих нормативно-правових актах втілена лише частина положень, передбачених заходами 2.5.5.1.1, 2.5.5.1.2. Пілотний проект успішно виконано, і за його результатами підготовлено звіт з рекомендаціями (заходи 2.5.5.1.3–2.5.5.1.7) [202]. Водночас, уряд ще не розглянув даний звіт, тому не виконано ключовий захід з підготовки законопроекту, спрямованого на запровадження масової оцінки земель як основи для визначення розміру земельного податку та орендної плати за земельні ділянки (захід 2.5.5.1.8) [152]. Отже, **потреби усунення корупційних ризиків при справлянні земельного податку та передачі в оренду державних та комунальних земель** поки що залишаються актуальними.

За проблемою 2.5.4 основні заплановані заходи, що передбачають подання до Верховної Ради України трьох законопроектів, залишаються, фактично, не виконаними, хоча й мають статус "Виконано частково". Так, законопроект щодо встановлення чітких і уніфікованих вимог до документації з питань землеустрою та оцінки земель та автоматизації відповідного документообігу був у підсумку відхилений парламентом (захід 2.5.4.1.1) [149]. Два інші законопроекти щодо надання сертифікованим інженерам-землевпорядникам повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру та запровадження електронної системи взаємодії суб'єктів землеустрою не розглядалися головним парламентським комітетом з даних питань, а потім були відкликані в липні 2025 р. у зв'язку з припиненням повноважень Кабінету Міністрів України. Жодних зусиль для повторного подання законопроектів до парламенту не здійснювалося (заходи 2.5.4.1.5, 2.5.4.2.1) [150; 151]. Подібна ситуація спостерігається за проблемою 2.5.9, в межах якої один з двох запланованих законопроектів, що

визначає процедуру делегування повноважень саморегульованим організаціям у сфері землеустрою та топографо-геодезичної діяльності, після відкликання в липні 2025 р. так само повторно не поданий до парламенту (захід 2.5.9.1.1) [154]. Зазначене свідчить про те, що залишаються без належного вирішення **проблеми наявності значних корупціогенних чинників у процедурі формування земельних ділянок та набуття прав власності на них, а також надмірної концентрації повноважень у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері земельних відносин.**

Проблема 2.5.10 успішно вирішується в частині забезпечення обов'язкового оприлюднення всього обсягу інформації щодо проектів публічної інфраструктури, в тому числі, у форматі відкритих даних, оскільки заходи 2.5.10.1.1–2.5.10.1.2 повністю виконані згідно з планом, за винятком деяких моментів, а за іншими пов'язаними заходами переважно наявний прогрес у виконанні (ОСР 2.5.10.1) [203]. Інтерактивна карта робіт з інформацією про проведені тендери, договори, підрядників та актуальний хід будівництва, ремонту та експлуатації доріг по всій країні з вересня 2025 р. розроблена, функціонує в дослідному режимі та постійно удосконалюється, проте введення цього цифрового інструменту в промислову експлуатацію до кінця дії Антикорупційної програми не передбачається (захід 2.5.10.3.3) [155]. В цьому зв'язку неможливим є належне виконання заходів 2.5.10.3.4–2.5.10.3.5 щодо інтеграції цієї інтерактивної карти з Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва [204]. В частині запровадження механізму прозорого планування всіх дорожньо-будівельних робіт на основі результатів інструментальних обстежень розроблено проект відповідного наказу Міністерства громад та територій України, проте через принципові зауваження заінтересованих органів цей наказ, очевидно, не може бути виданий до кінця 2025 р. (захід 2.5.10.4.4). Також не розроблено та не впроваджено систему накопичення даних для здійснення в автоматичному режимі відбору (пріоритезації) автомобільних доріг для планування ремонту на основі даних інструментальних обстежень (захід 2.5.10.4.5). Тому загалом поки що, фактично, **не відбулося комплексного удосконалення інструментів контролю та підвищення прозорості**

процесів будівництва, ремонту та експлуатації доріг.

В межах проблеми 2.5.3 серед заходів, які мали бути завершені, не виконано заходи щодо удосконалення процедур інвестування та фінансування будівництва об'єктів житлового будівництва із використанням недержавних коштів (ОСР 2.5.3.2). Аналітичний звіт щодо корупційних ризиків, пов'язаних із зазначеними процедурами, не підготовлено, а розробку законопроекту з питань удосконалення діяльності фондів фінансування будівництва не розпочато. Лише частково виконано заходи щодо забезпечення прозорості адміністрування державного фонду регіонального розвитку (ОСР 2.5.3.7). У цьому аспекті прийнято зміни до Бюджетного кодексу України, але зміни до Порядку підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, не внесені. Ще десять заходів, спрямованих на вирішення проблеми 2.5.3, не розпочато, тому навряд чи всі вони будуть виконані до кінця 2025 р. Отже, можна відзначити, що результативність вирішення ***проблеми корупціогенних чинників у системі державного контролю та регулювання в сфері будівництва*** є досить низькою.

З погляду вирішення проблеми 2.5.6 Міністерство громад та територій України послідовно подавало до Міністерства фінансів України пропозиції щодо передбачення в Державному бюджеті України на 2024 та 2025 роки необхідних субвенцій місцевим бюджетам на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, однак жодного разу ці пропозиції не були враховані при прийнятті бюджетних законів (заходи 2.5.6.1.2, 2.5.6.1.6). За відсутності таких субвенцій Міністерство громад та територій України припинило виконання заходу 2.5.6.1.4 щодо спрощення умов їх надання територіальним громадам [228]. При цьому ***відсутність зазначених планів не дозволяє удосконалити процедуру зміни цільового призначення земельних ділянок для усунення корупційних ризиків.***

Вирішення ***проблеми не публічності інформації у сфері містобудування та землеустрою*** також не відзначається високою результативністю (проблема 2.5.1). З двох заходів стосовно

забезпечення інтеграції та електронної інформаційної взаємодії між Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва та іншими електронними інформаційними системами, які планувалося завершити, захід 2.5.1.1.3 виконано частково, а захід 2.5.1.1.4, фактично, не виконано, оскільки тільки формально укладено договір про відповідну електронну інформаційну взаємодію, але практичних кроків для її забезпечення не здійснювалося [146; 147].

За проблемою 2.5.2 наразі не досягнуто запланованих результатів у жодному аспекті. Зокрема, не розроблено законопроекти стосовно: заборон проводити будівельні та земляні роботи в межах історичних ареалів та історичних населених місць без затвердження історико-архітектурних опорних планів (ОСР 2.5.2.3); чіткого визначення та обмеження дискреційних повноважень органів охорони культурної спадщини, а також їх звітності (ОСР 2.5.2.4); усунення корупціогенних чинників при наданні послуг у сфері охорони культурної спадщини, що надаються в зв'язку із провадженням містобудівної діяльності (ОСР 2.5.2.5) [227]. Замість законопроекту про вдосконалення процедури розроблення та застосування історико-архітектурних опорних планів з даних питань прийнято постанову Кабінету Міністрів України, проте вона не включає переважну більшість положень, передбачених заходом 2.5.2.2.1 [148]. В аспекті проведення інвентаризації об'єктів культурної спадщини, фактично, не виконано низку основних заходів, зокрема, щодо: удосконалення Порядку визнання населеного місця історичним та оновлення на цій підставі Списку історичних населених місць України, оскільки проект відповідного порядку ще доопрацьовується (заходи 2.5.2.1.1–2.5.2.1.3); інформаційно-комунікаційна система "Державний реєстр нерухомих пам'яток України" введена лише в дослідну експлуатацію та перебуває в процесі доопрацювання за відсутності належної нормативно-правової бази, тому забезпечення її повноцінного функціонування до кінця 2025 р. є неможливим (заходи 2.5.2.1.13–2.5.2.1.14) [201]. Описана ситуація означає, що вирішенню **проблеми корупціогенних чинників у законодавстві з питань охорони культурної спадщини та непрозорості інформації щодо відповідних об'єктів** не приділяється належна увага.

Як показано в розділі 1, на запобігання корупції орієнтовані також чотири з п'яти проблем, що включені до напрямку 1.1 "Формування та реалізація державної антикорупційної політики". Розподіл оцінок результативності вирішення цих проблем відображений в табл. 14.

Таблиця 14

Результативність вирішення проблем, орієнтованих на запобігання корупції, в межах напрямку 1.1 "Формування та реалізація державної антикорупційної політики" Антикорупційної програми, на 30 вересня 2025 р.*

Проблеми в межах напрямку 1.1 "Формування та реалізація державної антикорупційної політики"	Кількість заходів:				Результативність
	заплановано завершити	виконано	частково виконано	не виконано	
Висока результативність вирішення проблеми (> 66,6%)					
Проблема 1.1.1. Державна антикорупційна політика не завжди ґрунтується на повних, об'єктивних та достовірних даних; зусилля різних державних органів, органів місцевого самоврядування та громадськості недостатньо скоординовані	57	45	3	9	78,9%
Проблема 1.1.5. У багатьох сферах суспільного життя застосування корупційних практик є зручнішим, оперативнішим, ефективнішим, а інколи і єдиним способом задоволення потреб фізичних та юридичних осіб порівняно із задоволенням таких потреб у законний спосіб	12	8	2	2	66,7%
Середня результативність вирішення проблеми (від 33,3% до 66,6%)					
Проблема 1.1.4. Інститут уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції не повною мірою реалізує свій потенціал у зв'язку з недостатніми гарантіями автономності	9	4	–	5	44,4%
Низька результативність вирішення проблеми (< 33,3%)					
Проблема 1.1.3. Положення нормативно-правових актів та їх проектів потребують подальшого удосконалення для усунення можливих корупціогенних факторів	7	1	3	3	14,3%

*Склали автори на основі джерела [167]

Дані свідчать про загалом успішне вирішення комплексної проблеми недостатнього інформаційного забезпечення державної антикорупційної політики та недостатньої координації антикорупційної діяльності органів публічної влади й громадськості

(проблема 1.1.1), а також проблеми більшої зручності й ефективності корупційних механізмів порівняно із законними способами задоволення потреб фізичних та юридичних осіб у багатьох сферах суспільного життя (проблема 1.1.5).

Так, у межах проблеми 1.1.1 можна констатувати повне виконання запланованих заходів для досягнення майже всіх запланованих результатів, в тому числі, стосовно: організації регулярних досліджень стану та причин корупції в Україні (ОСР 1.1.1.1); запровадження єдиної уніфікованої системи збору, узагальнення та візуалізації статистичної інформації з питань реалізації державної антикорупційної політики (ОСР 1.1.1.2); формування, ведення та забезпечення зручного використання інформаційної бази результатів аналітичних, наукових та інших досліджень у сфері запобігання та протидії корупції (ОСР 1.1.1.3); введення в експлуатацію ІСМ ДАП (ОСР 1.1.1.4); створення дієвих механізмів моніторингу та оцінювання державної антикорупційної політики, координації її реалізації в системі публічної влади (ОСР 1.1.1.6, 1.1.1.7) [217].

Водночас, слід відмітити прогалини в деяких аспектах вирішення проблеми 1.1.1. Зокрема, не виконано заходи щодо запровадження та забезпечення постійного ведення Єдиного загальнодержавного обліку "Стан протидії адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією", оскільки відповідний законопроект ще не погоджено із заінтересованими державними органами (захід 1.1.1.3.2) [110]. Не розроблено основний законопроект, що не дозволяє виконати комплекс заходів з *удосконалення механізмів управління корупційними ризиками в органах публічної влади та установах* (ОСР 1.1.1.8) [185].

За проблемою 1.1.5 майже повністю виконано комплекс інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на підвищення обізнаності громадян про сервіси та інструменти, в першу чергу електронні, які є законними альтернативами корупційним практикам, про нові правові механізми здійснення адміністративної процедури (ОСР 1.1.5.2) [183]. Запроваджено процедуру регулярного отримання НАЗК інформації від Ради бізнес-омбудсмена про найбільш поширені корупційні практики у взаємодії бізнесу з публічним сектором та

використання цієї інформації для мінімізації корупційних ризиків, вироблення законних альтернатив корупційним практикам (ОСР 1.1.5.3) [184]. Поступово проводяться дослідження в різних суспільних сферах з метою виявлення корупційних практик та причин їх існування, вироблення рекомендацій щодо їх усунення (заходи 1.1.5.1.1, 1.1.5.1.3, 1.1.5.1.4). Однак зауважимо, що виходячи з наведеної інформації про виконання заходу 1.1.5.1.5 [115], майже жодна державна установа не використала результати зазначених досліджень для отримання кінцевого ефекту, а саме, **створення зручних законних способів задоволення потреб фізичних та юридичних осіб.**

Проблема 1.1.4 послідовно вирішується в частині впровадження зрозумілих та ефективних стандартів діяльності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання корупції та виявлення (ОСР 1.1.4.2) [181]. Зокрема, оновлено методологію з оцінки ефективності роботи даних суб'єктів, проводиться їх регулярне навчання за розробленими онлайн-курсами та програмами підвищення кваліфікації, організовуються комунікативні заходи з відповідних питань. Проте, не виконано запланований комплекс заходів щодо забезпечення чіткого регулювання питань утворення уповноважених підрозділів або призначення/визначення уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції, оскільки ще не розроблено відповідний проект наказу НАЗК (заходи 1.1.4.3.2–1.1.4.3.4) [182]. Тільки частково виконано заплановані заходи, спрямовані на забезпечення автономії антикорупційних підрозділів (уповноважених) (ОСР 1.1.4.1) [180]. Так, ключовий законопроект з даних питань ще не пройшов погодження із заінтересованими інституціями. Загалом описана ситуація зумовлює висновок про актуальність **проблеми незалежності інституту уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції.**

В межах проблеми 1.1.3 повністю виконаним є лише один захід 1.1.3.1.1 щодо забезпечення прийняття Закону України "Про правотворчу діяльність", хоча введення його в дію, фактично, відкладене на невизначений термін, оскільки прив'язане до припинення або скасування воєнного стану [112]. При цьому не реалізовано комплекс заходів щодо удосконалення механізмів

проведення антикорупційної експертизи, забезпечення публічності та обов'язкового врахування її результатів (ОСР 1.1.3.2) [179]. Відповідний законопроект після відкликання в липні 2025 р. у зв'язку з припиненням повноважень уряду повторно не поданий до парламенту (захід 1.1.3.2.1), а оновлення Порядку та Методології проведення антикорупційної експертизи не здійснено (заходи 1.1.3.2.2–1.1.3.2.5). Брак зазначеної нормативно-правової бази не дозволяє НАЗК системно здійснювати антикорупційну експертизу нормативно-правових актів, що передбачена заходом 1.1.3.3.4 [114]. А ця експертиза, в свою чергу, має бути однією з основ розроблення законопроектів щодо усунення корупціогенних чинників у законодавстві за різними суспільними сферами. Іншою такою основою мають бути результати аналітичних досліджень, проведених секторальними робочими групами з виявлення та усунення корупціогенних факторів у ключових сферах суспільного життя. Такі робочі групи, дійсно, утворені та, згідно з наявними даними, проводять певні аналітичні дослідження, але мінімум з 15 запланованих звітів за результатами цих досліджень наразі оприлюднено тільки два (захід 1.1.3.3.3) [113]. Тому державні органи не виконують законопроектні заходи, передбачені для досягнення ОСР 1.1.3.3, посилаючись на відсутність аналітичного підґрунтя. В цілому можна констатувати, що, фактично *не приділяється увага налагодженню системної роботи з виявлення та усунення корупціогенних чинників у нормативно-правових актах та їх проектах.*

Підсумовуючи проведений аналіз, слід відзначити, що станом на 30 вересня 2025 р. за всіма складниками Антикорупційної програми, що орієнтовані на запобігання корупції (напрями 1.2, 1.3, 1.5, 2.1–2.7, проблеми 1.1.1, 1.1.3–1.1.5), із 568 заходів, які планувалося завершити, повністю виконано 338 заходів (59,5%), частково виконано 105 заходів (18,5%), не виконано 125 заходів (22%) [73]. Таким чином, *рівень результативності виконання Антикорупційної програми у вимірі запобігання корупції можна оцінити як середній.* Подальше визначення пріоритетів державної антикорупційної політики доцільно здійснювати, виходячи з широкого кола проблем, які, як показано в даному розділі, залишаються не вирішеними належним чином.

5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Проведений в попередніх розділах аналіз дає змогу визначити комплекс проблем, які потребують вирішення в наступному циклі державної антикорупційної політики. Ці проблеми доцільно розділити на кілька основних блоків відповідно до двох загальних складників (вимірів) зазначеної політики, а саме, запобігання та протидії корупції.

У вимірі протидії корупції, виходячи з основних складових цієї діяльності, пропонується на основі аналізу, проведеного в розділі 2, виділити два блоки невирішених проблем. Перший з них включає **проблеми стосовно виявлення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень**. До них доцільно, насамперед, віднести проблеми, що стосуються фінансового контролю суб'єктів декларування. Так, у частині процедур контролю та перевірки декларацій **не усунуто чинники, що зумовлюють можливості зловживань особливим порядком здійснення заходів фінансового контролю щодо спеціальних суб'єктів декларування**, які здійснюють оперативно-розшукову, контррозвідувальну, розвідувальну діяльність тощо. Затверджений в 2023 р. Порядок проведення логічного та арифметичного контролю та контролю щодо повноти заповнення декларацій таких суб'єктів закритий для публічного доступу (захід 1.4.3.5.3) [126]. Так само, не оприлюдненим є порядок повної перевірки їх декларацій. Зауважимо, що опублікування цих процедурних документів жодним чином не порушить вимогу ст. 52-1 Закону України "Про запобігання корупції" про не розкриття належності конкретних осіб до відповідних державних органів чи військових формувань [40]. Натомість, непрозорість правил і процедур контролю та перевірки декларацій спеціальних суб'єктів декларування породжує корупційні ризики в діяльності цих суб'єктів. Закон України "Про запобігання корупції" також чітко не встановлює, хто саме має проводити повну перевірку декларацій спеціальних суб'єктів декларування. З одного боку, ст. 51-1 загалом закріплює відповідні функції за НАЗК щодо всіх декларантів. З другого боку, згідно зі ст. 52-1, заходи фінансового контролю щодо спеціальних суб'єктів

декларування мають певні особливості, що, очевидно, стосуються і того, які державні органи повинні здійснювати повну перевірку декларацій зазначених суб'єктів.

Як показано в окремому авторському дослідженні [234, с. 172-174], суттєвим не врегульованим аспектом є *надмірні дискреційні повноваження НАЗК*, оскільки цей орган визначає порядки проведення всіх видів контрольної діяльності щодо декларантів (ст. 51-1, 51-4 Закон України "Про запобігання корупції"), а саме, своєчасності подання, правильності та повноти заповнення, логічного та арифметичного контролю, повної перевірки декларацій, моніторингу способу життя суб'єктів декларування. Такі повноваження дозволяють НАЗК в будь-який час змінювати на власний розсуд встановлені ним же правила своєї контрольної діяльності, що породжує конфлікт інтересів та створює корупційні ризики. Крім того, НАЗК визначає, серед іншого, порядки контролю та перевірки декларацій суддів і прокурорів, що зумовлює можливість тиску на них з боку виконавчої влади. Окремі аспекти з цього приводу висвітлені в рішенні Конституційного Суду України № 13-р/2020 від 27 жовтня 2020 р., справа № 1-24/2020(393/20).

Доцільно також відзначити *недостатню прозорість процедур повної перевірки декларацій службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків*. Згідно з чинними процедурами, декларації суб'єктів перерахованих категорій спочатку мають проходити оцінку ризиків програмними засобами Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за результатами проведеного логічного та арифметичного контролю. В результаті для кожної декларації розраховується показник рейтингу її ризику, з урахуванням якого здійснюється поділ декларацій за способом перевірки (автоматизована або повна). За результатами оцінки ризиків та автоматизованої перевірки остаточно формується масив декларацій, що підлягають повній перевірці уповноваженими особами НАЗК, а з цього масиву в першу чергу мають перевірятися декларації з

найвищими значеннями рейтингу їх ризику [48; 53]. Разом з тим, методика розрахунку рейтингу ризику декларації (перелік ризиків, їх вагові коефіцієнти, формула обчислення рейтингу) наразі офіційно не оприлюднена, оскільки правила логічного та арифметичного контролю декларацій з 2021 р. вилучені з відкритого доступу [5]. В 2024 р. НАЗК затвердило Порядок проведення логічного та арифметичного контролю декларації, в якому встановлено, що *відповідні правила контролю не підлягають оприлюдненню та поширенню* [52]. І це при конституційній гарантії доведення законів та інших нормативно-правових актів, що визначають права і обов'язки громадян, до відома населення у порядку, встановленому законом, а також конституційному імперативі щодо не чинності не доведених до відома населення у порядку, встановленому законом, законів та інших нормативно-правових актів, що визначають права і обов'язки громадян (*ст. 57 Конституції України*). Описана ситуація породжує можливості для посадових осіб НАЗК штучно коригувати рейтинги тих чи інших декларацій на підставі корупційних домовленостей.

В аспекті цифровізації *залишаються не розробленими електронні аналітичні системи*, що планувалося запровадити для автоматизації процедур контролю декларацій, в тому числі, щодо спеціальних суб'єктів декларування, і тим самим мінімізувати дію суб'єктивних чинників у даних процедурах (заходи 1.4.3.2.1–1.4.3.2.2, 1.4.3.5.5–1.4.3.5.6) [221].

Як зазначається в інформації щодо проблеми 1.4.1, суттєва частина переліку суб'єктів декларування сформована на основі суб'єктивних недостатньо обґрунтованих рішень про значний рівень корупційних ризиків, характерний для тих чи інших посад. Крім того, в зазначеному переліку використані неоднозначні формулювання, наслідком яких є численні звернення посадових осіб до НАЗК із проханнями роз'яснень стосовно наявності у них статусу декларанта [219]. *Робота з усунення відповідних законодавчих недоліків не здійснюється*, оскільки для неї не сформоване об'єктивне підґрунтя у вигляді Методики оцінки корупційних ризиків.

Слід також звернути увагу на *актуальність упорядкування законодавчої термінології, що стосується особливих категорій*

суб'єктів декларування ("службові особи, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище"; "посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків", "посади з підвищеним корупційним ризиком").

З цього приводу ст. 51-3 Закону України "Про запобігання корупції" встановлює спільний перелік службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище. Отже, невизначеним залишається те, яким чином ці дві категорії осіб мають розрізнятися між собою, а законодавче регулювання для обох цих категорій є однаковим.

Затвердження переліку посад, пов'язаних з високим рівнем корупційних ризиків, та посад з підвищеним корупційним ризиком віднесено до функцій НАЗК. При цьому законодавство не визначає відповідних термінів, тому внесення/невнесення тих чи інших посад до переліку є сферою суто власного розсуду керівництва НАЗК, що є корупціогенним чинником. Наразі чинним є Перелік посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків, затверджений НАЗК в 2023 р. [43]. Спосіб формування переліку та критерії включення посад до нього не оприлюднені. Назва переліку не повністю узгоджується з термінологією Закону України "Про запобігання корупції", в якому закріплені дещо інші терміни: "*посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків*" (ст. 46, 51-3); "*посади з підвищеним корупційним ризиком*" (ст. 56). Суттєвим є те, що в переліку категорії посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків не розрізняються між собою. Тому незрозуміло, на які посади з визначеного переліку поширюється норма ст. 51-3 Закону України "Про запобігання корупції" про те, що повній перевірці підлягають декларації суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків.

Тут доречно розглянути регулювання подібних питань у законодавстві Грузії та Молдови. Зокрема, згідно зі ст. 18-1 Закону Грузії "Про боротьбу проти корупції" [242], щорічній вибірковій перевірці підлягають, серед інших, декларації державно-політичних посадових осіб, що визначені Законом Грузії "Про публічну службу" [241], а також декларації посадових осіб, відібраних з урахуванням

особливих чинників, якими визначені особливий корупційний ризик, високий суспільний інтерес, порушення, виявлені в результаті первинного аналізу. До державно-політичних посадових осіб віднесені глава держави, члени парламенту, прем'єр-міністр, члени уряду та їх заступники, члени вищих представницьких органів Абхазької й Аджарської автономних республік, члени урядів цих республік та їх заступники. Відбір інших декларацій здійснює незалежна комісія, створена Начальником Антикорупційного бюро Грузії, і до її складу не входять публічні службовці. Вибірка посадових осіб, декларації яких підлягають щорічній перевірці, не повинна перевищувати 5% загальної чисельності державно-політичних посадових осіб та посадових осіб, діяльність яких характеризується особливими чинниками.

Стаття 27 Закону Молдови "Про Національний орган по непідкупності" встановлює, що щорічна перевірка декларацій здійснюється вибірково з числа усіх поданих декларацій [60]. Вибір здійснюється у випадковому порядку, але залежно від чинників ризику, чинників корупції, уразливості суб'єктів декларування й критеріїв, затверджених Радою по непідкупності. При цьому не менше 30% перевірених щороку декларацій повинні бути вибрані з числа тих, що подані наступними посадовими особами: глава держави; депутати; міністри; державні секретарі; судді; прокурори; керівники органів публічної влади та публічних організацій. Рада по непідкупності є специфічним державно-громадським органом, що, згідно зі ст. 12 Закону Молдови "Про Національний орган по непідкупності", складається з дев'яти членів, з яких по одному призначають Президент, Парламент та Уряд Молдови, Вища рада магістратури, Вища рада прокурорів, Конгрес місцевих влад Молдови, а три члени є представниками громадянського суспільства, які відбираються за конкурсом на підставі затвердженого Урядом Молдови положення.

Отже, в обох розглянутих країнах законодавчий перелік особливих суб'єктів декларування є досить вузьким та включає лише осіб, які займають керівні або найбільш відповідальні посади.

Суттєвим недоліком законодавчої бази декларування є *мінливість та непередбачуваність положень стосовно подання декларацій*.

Так, зміни до ст. 45 Закону України "Про запобігання корупції" протягом 2016–2025 рр. вносилися 16 разів, причому переважно неодноразово на рік, а до ст. 46 даного закону – 8 разів (в окремі роки двічі на рік). Тому для уникнення масових помилок під час заповнення декларацій суб'єктами декларування важливе значення має реалізація заходу 1.4.2.4.1, яким заплановано законодавчо закріпити: заборону змінювати правила електронного декларування в період подання щорічних декларацій; вимогу набрання чинності змін щодо електронного декларування, внесених пізніше ніж за шість місяців до початку нового звітного періоду, лише після закінчення такого звітного періоду [125].

Після внесення змін до переліку заходів з виконання Анти-корупційної програми з нього виключено заходи щодо удосконалення нормативно-правового регулювання порядку проведення моніторингу способу життя суб'єктів декларування [42]. Це видається суттєвою прогалиною, оскільки наявне регулювання характеризується значними недоліками, до яких доцільно віднести [22]:

- недостатню визначеність базової термінології;
- відсутність чіткої правової регламентації способу вибору суб'єктів декларування, які підлягають моніторингу способу життя;
- неврегульованість у Порядку здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування способу визначення уповноваженої особи, яка має здійснювати моніторинг у кожному конкретному випадку;
- відсутність належної регламентації початку моніторингу, кількості та змісту стадій здійснення моніторингу, будь-яких часових меж його здійснення;
- невизначеність переліку заходів, які зобов'язана вжити уповноважена особа НАЗК в процесі моніторингу;
- кількісну невизначеність порогової різниці, перевищення якої є невідповідністю рівня життя посадової особи;
- відсутність у Порядку здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування регламентації структури, змісту, процесу складення й затвердження так званого обґрунтованого висновку, що має затверджуватися в разі виявлення на будь-якій стадії здійснення

моніторингу ознак корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією;

- відсутність вимоги оприлюднення результатів моніторингу, а також конкретизації змісту інформації, що має бути зафіксована про проведені заходи та результати стосовно кожного моніторингу;

- незабезпечення в Порядку здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування можливості оскарження особою рішень уповноважених осіб за результатами проведеного моніторингу.

Описані недоліки не є вичерпними та зумовлюють *потреби удосконалення нормативно-правового регулювання процедури моніторингу способу життя суб'єктів декларування, фактично, у всіх основних аспектах та загалом великі сумніви у доцільності цієї процедури*, зокрема, з огляду на дуже обмежену зарубіжну практику її використання.

Другий блок проблем у вимірі протидії корупції стосується розслідування корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, притягнення винних осіб до відповідальності. Так, з погляду відповідальності за корупційні злочини в інформації щодо проблеми 3.3.1 констатується низка законодавчих недоліків, що наразі не усунуті, в тому числі [108]:

- недосконалість переліку кримінальних правопорушень, наведеного в примітці до ст. 45 Кримінального кодексу України;

- невідповідність частини формулювань складу корупційних правопорушень змісту міжнародних конвенцій;

- неоднозначність окремих положень, що стосуються наслідків вчинення корупційних правопорушень.

Свого часу К.Задоя та М.Хавронюк провели досить детальний аналіз із даних питань, переважна частина висновків якого залишається актуальною [13]. Наприклад, примітка до ст. 45 Кримінального кодексу України включає до корупційних кримінальних правопорушень діяння, передбачені ст. 210 та ст. 320 цього Кодексу. Однак, як обґрунтовують зазначені науковці, ці діяння не можна вважати корупційними правопорушеннями в розумінні ст. 1 Закону України "Про запобігання корупції".

У положеннях ст. 354, 368, 368-3, 368-4 Кримінального кодексу

України передбачено відповідальність за прохання надати неправомірну вигоду, проте ця форма кримінального діяння не має законодавчого визначення. Подібно до цього, в ст. 365-2 та 368-4 Кримінального кодексу України вживається поняття "особа, що надає публічні послуги" також без його визначення, замість якого зміст цього поняття розкривається шляхом відкритих переліків категорій осіб. Встановлені в примітці до ст. 368 Кримінального кодексу України переліки службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, значною мірою не корелюються з переліком відповідних службових осіб, що визначений у примітці до ст. 51-3 Закону України "Про запобігання корупції". Ці та інші виявлені фахівцями недоліки зумовлюють **потребу удосконалення законодавчих положень щодо кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення.**

Недоліки процедур досудового розслідування корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень, що описані в інформації щодо проблеми 3.3.2 [109], частково були усунуті. Разом з тим, **дієвість даних процедур вимагає покращення в низці аспектів**, зокрема, таких як: обтяжливість проведення слідчих (розшукових) дій стосовно моніторингу банківських рахунків, оголошення в міжнародний розшук, тимчасового доступу до речей і документів тощо. У діяльності Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та Вищого антикорупційного суду застосовується система електронного кримінального провадження e-Case. Проте подібної цифровізації поки що не досягнуто для кримінальних проваджень, досудове розслідування в яких здійснюють інші органи. Наразі здійснено розробку модулів інформаційно-комунікаційної системи досудового розслідування "СМЕРЕКА", яку розгорнуто для дослідної експлуатації, тому її остаточна розробка та впровадження для загального використання є далекими від завершення (захід 3.3.2.2.5) [166].

В напрямі адміністративної відповідальності за пов'язані з корупцією правопорушення **залишився відкритим комплекс питань, що відображені в інформації щодо проблеми 3.2.1** та стосуються: не забезпеченості заходами адміністративної відповідальності частини

правил, заборон та обмежень, установлених антикорупційним законодавством; необґрунтованого віднесення окремих діянь до адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією; недостатнього забезпечувального і превентивного ефекту санкцій за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією [106].

На даний час ст. 36 Закону України "Про запобігання корупції" містить вимоги до визначеного кола посадових осіб щодо передачі в управління іншим особам належних їм підприємств та корпоративних прав, в ст. 28 цього закону – наявні вимоги вживати заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів. За порушення даних вимог можлива лише дисциплінарна відповідальність, в тому числі, за невжиття керівником заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів у підлеглого, не передачу в управління корпоративних прав чи порушення особою строків такої передачі, неповідомлення чи порушення строку повідомлення НАЗК про таку передачу тощо [1]. Така ситуація призводить до низького рівня дотримання описаних вимог на практиці. Наприклад, А.Пашинський відзначає відсутність адміністративної та кримінальної відповідальності за ст. 36 зазначеного закону як суттєвий недолік, що дозволяє певним категоріям посадовців не передавати свої корпоративні права в управління і при цьому залишатись безкарними. Він наводить приклад народних депутатів України, які не мають керівників, тому до них неможливо застосувати відповідні заходи дисциплінарного стягнення [31].

Низка заборон встановлена в ст. 26 Закону України "Про запобігання корупції" для осіб, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування. Проте, як показано в авторському дослідженні з відповідних питань [24], дієвість цих заборон є низькою внаслідок відсутності адміністративної відповідальності за їх порушення, зокрема, в частині працевлаштування колишніх посадовців та прийому їх на роботу, а також використання екс-посадовцями інформації, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень.

В ст. 1 Закону України "Про запобігання корупції" правопорушення, пов'язане з корупцією розуміється як діяння, що не

містить ознак корупції, але порушує встановлені цим законом вимоги, заборони та обмеження. Виходячи з цього, ст. 172-9-1 (порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням) та ст. 172-9-2 (порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля) Кодексу України про адміністративні правопорушення мають бути виключені з глави 13-А даного кодексу [19]. Діяння, за які встановлена відповідальність у вказаних статтях, фактично, не належать до правопорушень, пов'язаних з корупцією, оскільки не порушують положень антикорупційного закону.

Окремої уваги заслуговують також *проблемні питання відповідальності суб'єктів декларування*. Як обґрунтовано в одному з авторських досліджень [20], передбачені законодавством підходи щодо відповідальності суб'єктів декларування є доволі дискусійними в низці аспектів, що суттєво впливають на практику правозастосування. Серед таких аспектів можна виділити: обґрунтованість кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації або неподання декларації, а також позбавлення волі за правопорушення щодо декларування; механізм притягнення суб'єктів декларування до відповідальності за несвоєчасне подання декларацій; вживання незвичної одиниці вимірювання "прожитковий мінімум для працездатних осіб" для кваліфікації правопорушень щодо декларування; доцільність вживання термінів "умисно" та "завідомо" в ст. 366-2, 366-3 Кримінального кодексу України, ч. 4 ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Особливо слід наголосити на наявності, фактично, сформульованої юридичної позиції Конституційного Суду України, згідно з якою встановлення кримінальної відповідальності за декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також за умисне неподання суб'єктом декларування декларації є надмірним покаранням за вчинення цих правопорушень, тому останні мають бути підставою для інших видів юридичної відповідальності.

В аспекті інформаційно-технологічного забезпечення залишаються не впровадженими Єдиний державний реєстр виконавчих

документів та система електронного процесуального діловодства. Як пояснюється в інформації щодо проблеми 3.2.2 [107], **відсутність у судах цих електронних систем** призводить до існування суттєвих корупційних ризиків, зумовлених використанням адміністративного впливу, а також у питаннях обліку й контролю виконання постанов про притягнення до відповідальності осіб за вчинення адміністративних правопорушень та інших виконавчих документів.

Значною проблемою правотворчої діяльності, який в розділі 2 розглядається у вимірі протидії корупції, але рівною мірою стосується і її запобігання, продовжує залишатися **відсутність належного планування відповідної законотворчої роботи та її обґрунтованості** на основі вивчення тих чи інших правовідносин, врахування поглядів заінтересованих сторін та громадської думки в процесі підготовки законодавчих пропозицій (проблема 1.1.2) [75]. Дана проблема спричиняє досить хаотичні зміни антикорупційного законодавства, насамперед, через відсутність вимог щодо узгодження планів законопроектної роботи Верховної Ради України з положеннями Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на відповідний період, а також положень щодо включення експертизи НАЗК та громадськості в процедуру підготовки законопроектів з питань запобігання та протидії корупції.

Переходячи до узагальнення проблем запобігання корупції, для виділення їх основних блоків можна використати поділ суспільства на загальні сфери, що є доволі усталеним, зокрема, в теорії державного управління та політології. Такими загальними сферами переважно вважаються політична, економічна, соціальна й гуманітарна (духовна), кожна з яких включає низку більш конкретних сфер і галузей [8, с. 15; 30; 34, с. 27].

Політична сфера включає відносини, явища і процеси з приводу досягнення, утримання і реалізації влади індивідами й соціальними групами, охоплюючи діяльність державних інститутів, політичних партій та інститутів громадянського суспільства, питання безпеки суспільства і держави, забезпечення правопорядку і т. д.

До економічної сфери входять види діяльності з приводу виробництва, розподілу, обміну й споживання благ та послуг,

створюючи матеріальну основу життєдіяльності суспільства, можливості для благополуччя та розвитку особистості.

Соціальна сфера спрямована на збереження життя і здоров'я людей, їх фізичний розвиток, створення та підтримку середовища їх проживання, а до її основних компонентів відносять охорону здоров'я, соціальне забезпечення, житлово-комунальне господарство, побутове обслуговування, громадське харчування та ін.

Гуманітарна сфера забезпечує створення, розповсюдження та засвоєння духовних продуктів, в тому числі ідей, поглядів, світогляду, естетичних цінностей, моральних норм тощо, включаючи, насамперед, освіту, науку, культуру та релігійне життя.

Виходячи з наведеного розуміння загальних сфер суспільного життя, ***проблеми запобігання корупції в політичній сфері***, передусім, стосуються діяльності політичних партій. Зокрема, ст. 15 Закону України "Про політичні партії в Україні" встановлює, що загальний розмір (сума) внеску (внесків) на підтримку політичної партії від громадянина України протягом одного року не може перевищувати 400 розмірів, а від юридичної особи – 800 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня року, в якому здійснювалися внески [65]. З 1 січня 2026 р. мінімальна заробітна плата в Україні становитиме 8647 грн. [27]. Це означає, що громадянин України за рік може одноосібно зробити внески на підтримку певної політичної партії у розмірі приблизно 3,5 млн. грн., а юридична особа – у розмірі близько 7 млн. грн., незважаючи на їх офіційні доходи (прибутки). Зауважимо, що, наприклад, громадянин, який буде в змозі внести зазначену суму на користь політичної партії і при цьому нормально забезпечувати свої життєві потреби, повинен мати місячний дохід, що суттєво перевищує 288 тис. грн. Натомість, середня місячна заробітна плата в Україні за даними Пенсійного фонду України за жовтень 2025 р. становила 21578 грн. [32], тобто приблизно в 10 разів менше. Тому очевидно, що такі значні порогові суми внесків у поєднанні з відсутністю їх прив'язки до доходів (прибутків) громадян та юридичних осіб, які можуть їх робити, залишає ***можливості нелегального фінансування діяльності політичних партій фінансово-промисловими групами та олігархами у великих розмірах через***

третіх осіб. Ці можливості зумовлені також відсутністю законодавчо визначеної заборони здійснення внесків фізичними особами, які діють в інтересах інших осіб (див. інформацію щодо проблеми 1.5.2 [81]).

В частині *державного контролю фінансування виборів та референдумів* ст. 18 Закону України "Про політичні партії в Україні" одночасно наділяє Центральну виборчу комісію та НАЗК повноваженнями контролю за своєчасністю подання звітів партій про надходження і використання коштів виборчих фондів на виборах, відповідністю їх оформлення встановленим вимогам, достовірністю включених до них відомостей. Таке дублювання повноважень зумовлює ризики не зовсім ретельного ставлення обох державних органів до виявлення фінансових порушень в умовах значного обсягу звітної документації. Крім того, залишаються невирішеними питання удосконалення електронних інструментів подання та оприлюднення фінансової звітності щодо проведення референдумів, що дозволить автоматизувати перевірки такої звітності (див. інформацію щодо проблеми 1.5.3 [82]).

Значне коло невирішених проблем пов'язане з діяльністю посадових осіб органів публічної влади, насамперед, у *частині запобігання, виявлення та врегулювання конфлікту інтересів*. Як зазначається в інформації щодо проблеми 1.3.1 [79], наявні в ст. 1 Закону України "Про запобігання корупції" визначення термінів "потенційний конфлікт інтересів", "реальний конфлікт інтересів", "приватний інтерес" не мають достатньої чіткості і однозначності, що перешкоджає як розумінню посадовцями правил щодо конфлікту інтересів, так і їх притягненню до адміністративної відповідальності за відповідні порушення. Не усунуто низку недоліків законодавчих положень щодо врегулювання конфлікту інтересів, у тому числі, в частині відсутності чіткої послідовності дій безпосереднього керівника, якщо він не володіє повноваженнями для застосування необхідного способу зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів у підлеглої особи, невизначеності строків самостійного врегулювання конфлікту інтересів, відсутності вимог щодо форми та порядку повідомлення про конфлікт інтересів тощо. Правила передачі публічними службовцями в управління іншим особам підприємств та

корпоративних прав залишаються суттєво недосконалими в аспектах відсутності обов'язку передавати в управління підприємства та корпоративні права, які набуваються після призначення (обрання) на посаду, можливості такої передачі близьким особам, крім членів сім'ї.

З погляду регулювання етичної поведінки посадовців залишаються відкритими **питання законодавчого закріплення комплексу стандартів етичної поведінки народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування** (проблема 1.3.4). Наразі з цього приводу ст. 8 Закону України "Про статус народного депутата України" містить лише декілька декларативних норм, а в ст. 51-52 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" розуміння депутатської етики зводиться виключно до культурної поведінки на пленарних засіданнях [67; 70]. У ст. 8 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" питання депутатської етики розкриваються більш предметно, проте також потребують конкретизації й доповнення [69]. Особливої уваги заслуговує запровадження механізмів притягнення до відповідальності зазначених посадовців за порушення етичних норм.

Більшість питань правової регламентації заборон та обмежень на одержання подарунків посадовими особами, їх участі у певних правовідносинах, що виділені в інформації щодо проблеми 1.3.2 [80], не дістали вирішення. Так, у Законі України "Про запобігання корупції" не визначено термін "інша оплачувана діяльність", що зумовлює можливість різних тлумачень і, відповідно, корупційні ризики під час прийняття рішень щодо віднесення певної діяльності до забороненої чи дозволеної спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції та судами. Низка аспектів одержання подарунків посадовими особами не врегульовані належним чином, зокрема, щодо: розмежування заборонених подарунків та неправомірної вигоди, що породжує неоднозначний підхід та практичні труднощі у кваліфікації відповідних правопорушень і притягненні до відповідальності за них; неоднозначного тлумачення загальноновизнаних уявлень про гостинність; форми отримання та порогової вартості дозволених подарунків, а також їх декларування; можливості викупу офіційних подарунків тощо [234, с. 154-163].

Можна констатувати *відсутність достатньої уваги до вирішення проблем запобігання корупції в сфері судової влади*. Більшість проблем за даним напрямом, виділених в Антикорупційній програмі, залишаються актуальними. Зокрема, в інформації щодо проблеми 2.1.1 відзначається недовіра до механізмів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності членів Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, відсутність громадського контролю за формуванням складу цих органів [83]. Законодавча база для формування дієвих механізмів підтримання доброчесності суддівського корпусу та реагування на встановлені факти впливу, тиску на суддів та втручання в їхню діяльність залишилася не сформованою (проблема 2.1.3) [84]. Також не удосконалено законодавство для усунення корупційних ризиків у системі правосуддя в аспектах виключення можливостей перебування однієї особи на адміністративній посаді в суді протягом тривалого часу, забезпечення електронного судочинства, повноцінного запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, дієвості процедур та інформаційного забезпечення виконання судових рішень (проблема 2.1.4) [85].

З цього приводу доцільно розглянути дані відомого у світі Індексу верховенства права (Rule of Law Index) в період дії Антикорупційної стратегії за складником "відсутність корупції" в судовій системі, що наведені в табл. 15.

Таблиця 15

Значення показників Індексу верховенства права за 2022–2025 роки в аспекті відсутності корупції в судовій системі України*

Показники Індексу верховенства права	Значення показників для України			
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Цивільне судочинство є вільним від корупції (Civil justice is free of corruption)	0,42 (97 місце серед 140 країн)	0,42 (100 місце серед 142 країн)	0,43 (98 місце серед 142 країн)	0,42 (100 місце серед 143 країн)
Система кримінального судочинства є вільною від корупції (Criminal system is free of corruption)	0,32 (123 місце серед 140 країн)	0,32 (124 місце серед 142 країн)	0,33 (122 місце серед 142 країн)	0,33 (123 місце серед 143 країн)

*Склали автори на основі джерела [244]

Дані табл. 15 показують, що за показниками "Цивільне судочинство є вільним від корупції" та "Система кримінального судочинства є вільною від корупції" Україна займає низькі місця серед країн світу. Обидва показники залишилися, фактично, без змін протягом 2022–2025 рр., що означає відсутність впливу реалізації Антикорупційної програми на корупційну ситуацію в сфері судової влади України.

Не відбулося *усунення недоліків процедури притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності*. Стаття 43 Закону України "Про прокуратуру" визначає, що прокурора може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності, серед іншого, за вчинення дій, що порочать звання прокурора і можуть викликати сумнів у його об'єктивності, неупередженості та незалежності, у чесності та непідкупності органів прокуратури, а також за систематичне або одноразове грубе порушення правил прокурорської етики [66]. З цього приводу в інформації щодо проблеми 2.1.5 вказується на неконкретність зазначених загальних формулювань дисциплінарних проступків, що стосуються поведінки прокурорів і дотримання ними етичних норм, а також на відсутність чітко визначеного на законодавчому рівні переліку видів дисциплінарних проступків, наслідком яких має бути звільнення з посади в органах прокуратури, що зумовлює ризики необґрунтованого та свавільного накладення таких дисциплінарних стягнень [86].

Внутрішні організаційні механізми запобігання та виявлення корупції в органах публічної влади продовжують потребувати удосконалення, насамперед, у частині функціонування уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції. Типове положення з даних питань визначає, що у визначеному переліку органів публічної влади та підпорядкованих їм організацій можуть, фактично, на вибір утворюватися уповноважені підрозділи, призначатися уповноважені особи з питань запобігання та виявлення корупції або визначатися такі особи шляхом покладення на одного з працівників відповідного органу функцій уповноваженої особи [57]. При цьому не конкретизовано, в яких випадках має реалізуватися кожен із перерахованих варіантів. В інформації щодо

проблеми 1.1.4 вказується на брак конкретизації гарантій незалежності уповноваженого підрозділу (особи) від впливу чи втручання у його роботу, фактично необмежений власний розсуд керівника інституції у питаннях зміни структури або штатного розпису, що призводить до переміщення або звільнення працівників уповноваженого підрозділу, відсутність вимог щодо мінімальної штатної чисельності уповноваженого підрозділу в органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях [77]. Крім того, розділ IV Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції передбачає, що керівник уповноваженого підрозділу (уповноважена особа) державного органу, юрисдикція якого поширюється на всю територію України, може бути звільнений за ініціативою керівника, за умови надання згоди НАЗК. Отже, керівники місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, державних цільових фондів, підприємств, установ, організацій, перелік яких визначений в частині першій ст. 13-1 Закону України "Про запобігання корупції", можуть самостійно приймати відповідні рішення без погоджень із НАЗК. Згідно з інформацією щодо проблеми 1.1.1 [74], ще одним аспектом, який потребує удосконалення, є недоліки прийняття та виконання антикорупційних програм, передбачених ст. 19 Закону України "Про запобігання корупції". Ці недоліки стосуються переліку суб'єктів, які зобов'язані приймати антикорупційні програми, обов'язковості використання при їх розробленні методології управління корупційними ризиками, затвердженої НАЗК, врахування типових корупційних ризиків у тій чи іншій сфері, моніторингу виконання антикорупційних програм тощо.

Слід вказати на ***фактичну відсутність уваги органів публічної влади до активного впровадження технологій та практик сервісної держави***, що створюють зручні й дієві законні альтернативи корупційним практикам для задоволення потреб громадян та бізнесових структур. В інформації щодо проблеми 1.1.5 з посиланням на спеціальні дослідження стверджується, що за наявності законних способів гарантованого отримання швидких і комфортних послуг суспільні суб'єкти ніколи не вдаватимуться до корупційних практик,

але владні установи не пропонують достатній спектр таких послуг [78]. У межах реалізації Антикорупційної програми НАЗК провело досить багато досліджень корупційних ризиків у різних суспільних сферах як основи удосконалення механізмів надання послуг, однак інформації про використання результатів органами публічної влади цих досліджень майже немає (захід 1.1.5.1.5).

Окремий *комплекс невирішених проблем запобігання корупції стосується оборонної сфери*, включаючи: системні порушення принципів конкурентності, відкритості й прозорості в здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг оборонного призначення; слабку дієвість контролю користування й розпорядження землями та, особливо, майном у сфері оборони; корупціогенні чинники під час забезпечення житлом військовослужбовців; корупційні ризики в процесах кадрового забезпечення Збройних Сил України. В межах реалізації Антикорупційної програми результативність вирішення всіх зазначених проблем є невисокою (див. табл. 11 у розділі 3). В цьому зв'язку доцільно, серед іншого, врахувати результати ґрунтовних досліджень корупційних ризиків, підготовлених НАЗК протягом 2022–2025 рр., в аспектах діяльності АТ "Українська оборонна промисловість", забезпечення житлом військовослужбовців, здійснення централізованих тилових закупівель та закупівель безпілотних систем і засобів радіоелектронної боротьби для Збройних Сил України [28].

Велике коло невирішених проблем стосується запобігання корупції в економічній сфері. Так, залишаються відкритими питання вибіркового застосування обов'язкових правил до суб'єктів господарювання та відсутності їх рівного доступу до природних ресурсів, що супроводжується корупційними ризиками. Більш детально в інформації щодо проблеми 2.2.2 пояснюється, що ця ситуація зумовлена: незавершеністю переходу від карально-репресивної до превентивної і ризик-орієнтованої системи державного нагляду (контролю); можливостями контрольних органів здійснювати формально обґрунтовані, але вибіркові перевірки суб'єктів господарювання; надмірною дискрецією органів публічної влади стосовно доступу суб'єктів господарювання до природних ресурсів;

суттєвою невпорядкованістю інформації про наявні та передані в користування природні ресурси, їх кількість та якість; відсутністю у органів публічної влади сучасних електронних інструментів управління цими ресурсами та обмеженістю доступу до інформації про них у суб'єктів господарювання, в тому числі, в форматі відкритих даних [87].

Важливим аспектом державного регулювання економіки є надання державної допомоги певним суб'єктам господарювання, яка відповідно до ст. 5, 6 профільного закону поділяється на допустиму та недопустиму. Рішення про визнання державної допомоги допустимою на основі спеціальних критеріїв оцінювання приймає Антимонопольний комітет України [38]. Стаття 9 встановлює обов'язок надавачів допомоги подавати повідомлення про нову державну допомогу або внесення змін до умов чинної державної допомоги, за певними винятками, згідно з визначеними вимогами та строками. Антимонопольний комітет України також перевіряє допустимість чинної державної допомоги, і в разі визнання її недопустимою, така допомога підлягає припиненню та поверненню у встановленому порядку. Недоліком описаної контрольної процедури, на який вказується в інформації щодо проблеми 2.2.6, є відсутність встановленої на законодавчому рівні відповідальності за надання державної допомоги без попереднього повідомлення про це Антимонопольного комітету України [91]. Тому існують **значні ризики прийняття рішень посадовими особами органів публічної влади про надання недопустимої державної допомоги на основі корупційних домовленостей** та свідомого не подання відповідних повідомлень. Така допомога залишається поза межами контролю, а в разі виявлення через певний час її недопустимості посадовим особам не загрожують санкції за не інформування Антимонопольного комітету України.

В аспекті цифровізації державного регулювання економіки актуальним є **впровадження електронних інструментів** для вирішення питань, виділених в інформації щодо проблеми 2.2.3, а саме, забезпечення постійного діалогу між державними органами, бізнес-середовищем та громадськістю з регуляторних питань,

інтеграції в єдину систему розрізних дозвільних інструментів у сфері господарської діяльності [88]. Окрему увагу доцільно звернути на те, що *не усунуто корупціогенні чинники в галузі лісового господарства*. Вони пов'язані з відсутністю комплексного законодавчого регулювання питань функціонування ринку деревини, її заготівлі, реалізації та експорту, наслідком чого є непрозорість, неконкурентність та слабкий державний контроль у відповідних питаннях (див. інформацію щодо проблеми 2.2.4) [89].

Діяльність Антимонопольного комітету України продовжує характеризуватися низкою корупційних ризиків, що описані в інформації щодо проблеми 2.2.5 [90]. Насамперед, законодавство не забезпечує достатнього рівня прозорості цієї діяльності. Стаття 24-1 Закону України "Про антимонопольний комітет України" передбачає оприлюднення порядків денних засідань Антимонопольного комітету України та адміністративної колегії Антимонопольного комітету України, проте самі засідання проводяться в закритому режимі. Стаття 23-1 встановлює для антимонопольних органів можливість, але не обов'язок проводити слухання у справах про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, причому ці слухання за ініціативою антимонопольних органів чи за заявою осіб, які беруть участь у розгляді справи, можуть бути повністю або частково закритими. Статті 30, 35 Закону України "Про захист економічної конкуренції" містять лише загальні вимоги оприлюднення на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України інформації про справи про узгоджені дії, концентрацію, а також про справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Проте відсутня деталізація цих вимог щодо оприлюднення інформації про суть справ, стадії та перебіг їх розгляду. Стаття 13 Закону України "Про Антимонопольний комітет України" відносить до виключної компетенції цього органу надання рекомендаційних роз'яснень з питань застосування законодавства про захист економічної конкуренції, але не встановлює обов'язок їх оприлюднення.

Антимонопольний комітет України наділений певними надмірними дискреційними повноваженнями. Стаття 37-1 Закону

України "Про захист економічної конкуренції" надає право за наявності обґрунтованих підстав продовжувати строки розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції до двох років, але перелік таких підстав і процедура продовження строку розгляду законодавчо не визначені. Процедура розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачена розділом VII даного Закону, не містить механізму визначення державних уповноважених, відповідальних за розгляд конкретних справ, та їх заміни за клопотаннями осіб, які беруть участь у справах.

Залишаються актуальними проблеми запобігання корупції в управлінні державною й комунальною власністю та підприємствами. Перш за все, їх вирішення потребує *запровадження в діяльності вітчизняних державних підприємств стандартів і рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку з корпоративного управління на державних підприємствах*. Як вказується в інформації щодо проблеми 2.4.1, відповідні стандарти корпоративного управління не впроваджено у переважній більшості підприємств державної форми власності, зокрема тих, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави або найвищий рівень корупційних ризиків, або належать до найбільш важливих суб'єктів господарювання оборонно-промислового комплексу [93]. Такі стандарти мають форму керівних принципів, згідно з якими: уряд має розробити політику власності, що має бути оприлюднена, регулярно переглядати та проводити оцінку її реалізації; має бути чіткий поділ функції з управління державним майном, регулювання ринку та формування політики; наглядові ради підприємств державної форми власності повинні отримати чіткі повноваження та повну відповідальність щодо діяльності підприємств, мають діяти сумлінно та заохочувати добросовісність; на державних підприємствах мають існувати системи управління ризиками, що повинні містити послідовний і всеосяжний набір програм або заходів внутрішнього контролю, етики та комплаєнсу; щорічний зовнішній аудит державних підприємств повинен проводитися незалежним, компетентним та кваліфікованим аудитором відповідно до міжнародно визнаних

стандартів [18].

Далеко не всі зазначені керівні принципи реалізовані в профільному законодавстві. Зокрема, виходячи з інформації про виконання заходів 2.4.1.2.3, 2.4.1.4.1 [140; 141], не здійснено розмежування функції з управління державним майном, регулювання ринку та формування політики щодо суб'єктів господарювання державного сектору економіки, законодавче регулювання питань формування та діяльності наглядових рад таких суб'єктів господарювання залишається недостатньо чітким. Кабінет Міністрів України затвердив Політику державної власності, що, серед іншого, вимагає створення підприємствами, товариствами з контрольною часткою держави системи внутрішнього контролю, яка включає функції комплаєнсу, управління ризиками та внутрішнього аудиту, систему запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, систему запобігання корупції та систему повідомлень про порушення з урахуванням особливостей його діяльності, характеру та обсягів відповідних операцій, а також притаманних його діяльності ризиків [9]. Разом з тим, виходячи з інформації про виконання заходу 2.4.1.6.2, робота з практичної реалізації цієї вимоги є далекою від завершення [143]. Про це свідчить також відсутність плану заходів щодо приведення системи корпоративного управління стратегічно важливих та найбільш ризикових з погляду корупції державних підприємств у відповідність із стандартами Організації економічного співробітництва та розвитку, а відповідні заходи передбачається поступово здійснювати протягом трьох років [142].

Важливим аспектом усунення корупційних ризиків в управлінні власністю публічного сектору економіки є **забезпечення прозорості за допомогою впровадження електронних систем**. З цього погляду ст. 13 Закону України "Про оренду державного та комунального майна" визначає, що об'єкти державної та комунальної власності передаються в оренду за результатами проведення аукціонів виключно в електронній торговій системі [62]. Наразі такою системою є Prozorro.Sale, що включає онлайн платформу з управління орендою державного майна. Проте, в інформації про виконання заходу 2.4.2.3.5 зазначається, що реалізовано лише частину модулів платформи, тому

вона не може забезпечити реалізацію всіх законодавчих вимог, потребує подальшого доопрацювання розроблених та створення додаткових модулів, налагодження повноцінної взаємодії між платформою й системою Prozorro.Sale [144]. Для забезпечення прозорості діяльності суб'єктів господарювання державної та комунальної форми власності необхідно досягти достатньої повноти та уніфікації інформації, що має оприлюднюватися про цю діяльність (див. опис проблеми 2.4.3) [94]. Відповідний електронний інформаційний ресурс, що має стати складником Єдиного реєстру об'єктів державної власності, поки що не створений. Крім того, виходячи з інформації про виконання заходу 2.4.3.1.1, законопроект з даних питань не розроблений, а запропоноване Фондом державного майна України регулювання шляхом прийняття урядової постанови не може поширюватися на діяльність господарських суб'єктів комунальної форми власності [145].

У сфері митної справи актуальною проблемою залишається *належний громадський контроль за діяльністю Державної митної служби України*, необхідність забезпечення якого для зменшення корупційних ризиків відзначається в інформації щодо проблеми 2.3.1 [92]. Діюча Громадська рада при Державній митній службі України є консультативно-дорадчим органом, що не має контрольних функцій. В Митному кодексі України інституційні механізми громадського контролю не врегульовані, зокрема, в частині участі громадськості в конкурсному відборі на посаду керівника Державної митної служби України, виявленні корупціогенних чинників у діяльності митних органів, перевірках їх посадових осіб на доброчесність тощо [26].

Окрема увага в Антикорупційній програмі присвячена забіганню корупції в традиційно ризикових сферах будівництва й земельних відносин, проте в цих сферах залишається низка невирішених проблем.

З 2019 р. запроваджено Єдину державну електронну систему в сфері будівництва, що має забезпечувати прозорість в цій сфері (ст. 22-1 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності") [68]. Проте, наразі *повний функціонал цієї системи не реалізований*, оскільки жоден захід в межах проблеми 2.5.1 не виконаний повністю.

Наприклад, не забезпечено об'єднання в спільну цифрову платформу електронних систем в сферах будівництва, землеустрою, екології та природних ресурсів, охорони культурної спадщини, управління об'єктами нерухомості. Не створено спеціальний інформаційний ресурс для оприлюднення містобудівної документації, надання адміністративних послуг щодо містобудівної діяльності тощо [95]. Стаття 16 цього ж закону встановлює необхідність розроблення та затвердження комплексних планів просторового розвитку територій всіх територіальних громад. Ці документи мають забезпечити суттєве зменшення корупційних ризиків при встановленні та зміні цільового призначення земельних ділянок за рахунок чіткого пов'язування напрямів їх використання з розвитком територій (див. інформацію щодо проблеми 2.5.6) [100]. Однак, *розроблення й затвердження зазначених комплексних планів проводиться вкрай низькими темпами* через їх недостатню фінансову спроможність та відсутність фінансової підтримки з Державного бюджету України. Виходячи з інформації про виконання заходу 2.5.6.1.12, лише чотири територіальні громади затвердили такі комплексні плани [153]. Не здійснено *усунення низки корупціогенних чинників у процедурах державного контролю в галузі будівництва житла*, про які йдеться в інформацію щодо проблеми 2.5.3 [97], оскільки не виконано жодних заходів стосовно забезпечення прозорості та зменшення власного розсуду посадових осіб при наданні та скасуванні дозволів у будівництві, налагодження дієвого контролю за доброчесністю компаній, які займаються продажем житла громадянам, удосконалення нагляду за якістю будівельних робіт. Подібно до цього, невиконання заходів у межах проблеми 2.5.10 зумовлює *продовження існування корупціогенних чинників у процесах будівництва, ремонту та експлуатації доріг*, у тому числі, в частині низького ступеня прозорості даних про закупівлі відповідних робіт, результативність та якість їх виконання, недостатньої чіткості й прозорості планування дорожньо-будівельних робіт, вибору пріоритетів їх фінансування [102].

Згідно зі ст. 5 Закону України "Про оцінку земель", *для визначення розміру земельного податку, орендної плати за земельні*

ділянки державної та комунальної власності використовується нормативна грошова оцінка земельних ділянок [64]. Згідно з інформацією щодо проблеми 2.5.5, така оцінка здійснюється з використанням показників, не пов'язаних з ринковою базою оцінки, тому показники нормативної грошової оцінки земельних ділянок майже завжди або нижчі, або вищі за реальну ринкову вартість таких ділянок. Таке становище створює широке поле для корупційних практик під час оподаткування земельних ділянок і, особливо, встановлення орендної плати за користування земельними ділянками [99]. Для усунення цих корупційних ризиків прикінцеві положення Закону України "Про оцінку земель" передбачають реалізацію пілотного проекту із визначення розміру земельного податку на основі показників масової оцінки земель з урахуванням міжнародних стандартів оцінки майна для цілей оподаткування. Пілотний проект успішно виконано, проте не відбулося законодавче запровадження масової оцінки земель на основі ринкових показників.

У процедурі погодження й затвердження документації із землеустрою не усунуто низку корупціогенних чинників. Стаття 23 Закону України "Про оцінку земель" надає сільським, селищним, міським радам повноваження затверджувати технічну документацію з оцінки земель, а ст. 186 Земельного кодексу України [16] – повноваження погоджувати й затверджувати документацію із землеустрою. Підставою для відмови у такому погодженні та/або затвердженні є невідповідність вимогам законів та прийнятих відповідно до закону нормативно-правових актів. З цього приводу в інформації щодо проблеми 2.5.4 вказується на відсутність чіткого та уніфікованого переліку технічних вимог щодо змісту та оформлення навіть найбільш поширених видів землевпорядної документації, що призводить до широких можливостей посадових осіб місцевого рівня та кадастрових реєстраторів штучно маніпулювати цими вимогами [98]. Пов'язаним питанням є недостатній розвиток електронних інструментів, що мають забезпечувати належний рівень прозорості складання відповідної документації, взаємодії суб'єктів землеустрою щодо її погодження та затвердження.

Згідно зі ст. 5-1 Закону України "Про топографо-геодезичну і

картографічну діяльність" та ст. 66 Закону України "Про землеустрій" [58; 71], рішення про видачу кваліфікаційних сертифікатів інженера-геодезиста та інженера-землевпорядника приймають відповідні кваліфікаційні комісії. Склад комісій затверджується наказом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин. Цей же державний орган має повноваження припиняти дію зазначених кваліфікаційних сертифікатів, в тому числі, на підставі рішень кваліфікаційних комісій, які до того ж наділені квазісудовими повноваженнями встановлювати факти порушення профільного законодавства сертифікованим інженером-геодезистом або інженером-землевпорядником. Таким чином, як зазначається в інформації щодо проблеми 2.5.9 [101], *Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру зберігає вирішальний вплив на кваліфікаційні комісії, які проводять професійну атестацію інженерів-землевпорядників та інженерів-геодезистів*, що зумовлює корупційні ризики.

Серед *невирішених проблем запобігання корупції в соціальній сфері* доцільно виділити *складність, заплутаність та непрозорість законодавчих механізмів соціальної підтримки та надання соціальних послуг*, про що йдеться в інформації щодо проблеми 2.7.7 [105]. Чинне законодавство з даних питань характеризується розрізненістю, дублюванням інструментів соціальної підтримки, наявністю великого масиву нормативно-правових актів, що містить багато суперечностей та є складним для розуміння як працівниками профільних органів публічної влади, так і громадянами. Все це створює підґрунтя для корупційних зловживань при розпорядженні бюджетними коштами, що виділяються на соціальне забезпечення.

В 2025 р. вступив у дію Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування медико-соціальної експертизи та впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи", що ліквідував медико-соціальні експертні комісії, діяльність яких характеризувалася значним рівнем корупції. Натомість, передбачено процедуру оцінювання повсякденного функціонування особи за допомогою експертних команд, сформованих на базі лікарень, із використанням цифрових

інструментів та електронним документообігом з відповідних питань [37]. Разом з тим, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України та в деякій частині Міністерство охорони здоров'я не забезпечили передбачене заходами 2.7.3.4.5(1), 2.7.3.4.5(2) **прийняття всього комплексу підзаконних нормативно-правових актів, що необхідні для практичної реалізації нової процедури.**

Проблеми запобігання корупції в гуманітарній сфері стосуються, насамперед, системи вищої освіти. Так, ст. 3 Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності" визначає, що одним із принципів ліцензування є його застосування лише до такого виду господарської діяльності, провадження якого становить загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання [59]. Разом з тим, ст. 24 Закону України "Про вищу освіту" вимагає ліцензувати всю освітню діяльність закладів вищої освіти, що, як зазначається в інформації щодо проблеми 2.7.6 [104]), не узгоджується з наведеним вище принципом та зумовлює певні корупційні ризики. Цим обґрунтовується доцільність **переходу до ліцензування лише освітніх програм, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.** Для спеціальностей, що передбачають доступ до таких професій, Закон України "Про вищу освіту" встановлює особливі вимоги щодо матеріально-технічної бази, назв освітніх програм, форм здобуття вищої освіти, нормативного змісту підготовки здобувачів тощо [36]. Затверджений Міністерством освіти і науки України перелік відповідних спеціальностей орієнтований на забезпечення суспільних сфер, що є критично важливими для національної безпеки і оборони, збереження життя та здоров'я громадян, реалізації їх прав та базових інтересів [44].

У даному контексті слід звернути увагу також на **значні корупційні ризики процедури акредитації освітніх програм закладів вищої освіти,** без успішного проходження якої неможлива видача диплома державного зразка за відповідною спеціальністю. Положення про таку акредитацію встановлює оплату за послуги з проведення

акредитації для однієї освітньої програми у розмірі 29 прожиткових мінімумів для працездатних осіб (87,8 тис. грн.), для одночасної акредитації двох освітніх програм – 38 прожиткових мінімумів (115,1 тис. грн.), одночасної акредитації трьох освітніх програм – 50 прожиткових мінімумів (151,4 тис. грн.) [45]. Нагадаємо, що в 2025 р. прожитковий мінімум для працездатних осіб встановлений у розмірі 3028 грн. Водночас, передбачено три види рішень Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, що зумовлюють видачу сертифікату про акредитацію на дуже різні строки: на 10 років (зразкова акредитація); на 5 років (стандартна акредитація); на 1 рік (умовна акредитація). Отже, великий розкид строків акредитації, дискреція акредитаційного органу з цих питань та значні розміри оплати за її проведення в поєднанні створюють суттєві ризики прийняття рішень про акредитацію на основі корупційних домовленостей, особливо при виборі між видачою сертифікатів на один або п'ять років.

Вступ до закладів вищої освіти продовжує характеризуватися корупціогенними чинниками. Зокрема, ст. 44 Закон України "Про вищу освіту" передбачає право участі у конкурсі в межах установлених квот прийому для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, за результатами вступних іспитів у закладі вищої освіти для осіб, які мають захворювання, що можуть бути перешкодою для проходження зовнішнього незалежного оцінювання, а також для осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія окремих районів Донецької та Луганської областей, територія населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Передбачено також державну цільову підтримку для здобуття вищої освіти певним категоріям осіб, а також наявність спеціальностей, прийом на навчання за якими здійснюється з урахуванням рівня творчих здібностей. На основі цих законодавчих положень у щорічних порядках прийому на навчання для здобуття вищої освіти, що затверджуються Міністерством освіти і науки України, визначається низка спеціальних умов участі в конкурсному відборі. Так, у 2025 р. для широкого переліку категорій вступників визначено спеціальні

умови участі в конкурсному відборі у формі проходження співбесіди або складання фахового іспиту [50]. До таких категорій, наприклад, належать особи, яким відмовлено в реєстрації для участі в Національному мультипредметному тесті через неможливість створення особливих (спеціальних) умов, або за запитом яких надано відмову в створенні спеціальних умов тестування через відсутність організаційно-технологічних можливостей на основі медичного висновку. При цьому відсутній чіткий перелік медичних підстав для створення спеціальних умов. Серед форм вступних випробувань для низки спеціальностей передбачений творчий конкурс, оцінка за який є доволі суб'єктивною, але має визначальну вагу при розрахунку конкурсного балу. Як зазначається в інформації щодо проблеми 2.7.5 [103], описані форми вступних випробувань (співбесіда, творчий конкурс, фаховий іспит) спричиняють високі корупційні ризики, а медичні висновки недоброчесно використовувались особами, які за станом здоров'я насправді підлягали оцінюванню в загальному порядку.

У напрямі запобігання корупції в сфері культури ***не усунуто комплекс корупціогенних чинників у діяльності з охорони культурної спадщини***, що виділені в інформації щодо проблеми 2.5.2 [96]. До таких чинників відносять: широкі та недостатньо чітко визначені дискреційні повноваження органів публічної влади, відповідальних за питання охорони культурної спадщини; відсутність прозорості й звітності цих органів стосовно їх рішень, виданих погоджень, дозвільних документів та ін.; відсутність чіткого законодавчо регулювання порядку надання дозволів і погоджень у галузі охорони культурної спадщини в зв'язку із провадженням містобудівної діяльності; не сформованість єдиного і повного електронного реєстру об'єктів культурної спадщини національного та місцевого значення, визнаного на рівні держави й відкритого для загального доступу; недоліки процедури розроблення та використання історико-архітектурних опорних планів як основи формування відповідної містобудівної документації; незавершеність роботи з чіткого встановлення меж та правових режимів використання історичних ареалів населених місць, зон охорони об'єктів культурної спадщини України.

Наскрізною проблемою запобігання корупції у всіх сферах суспільного життя є наявність у нормативно-правових актах, що регламентують різні сфери суспільного життя, корупціогенних чинників, які сприяють вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією. Згідно з інформацією щодо проблеми 1.1.3, таке становище багато в чому зумовлене *недостатньою ефективністю чинних механізмів антикорупційної експертизи*, пов'язаної з об'єктивною складністю забезпечення Міністерством юстиції України системної антикорупційної експертизи законопроектів та чинних законів, необхідністю оновлення порядку та методології проведення антикорупційної експертизи НАЗК, неналежним розглядом результатів антикорупційної експертизи, в тому числі громадської [76].

В межах виконання заходів Антикорупційної програми відповідним питанням належна увага не приділялася. На даний час законодавство передбачає, фактично, дублювання експертних функцій Міністерства юстиції України та НАЗК, оскільки кожен з цих органів самостійно у затвердженому ним же порядку проводить експертизу одних і тих же нормативно-правових актів та їх проектів [10; 51]. Думається, таке дублювання більшою мірою є чинником не підвищення якості експертизи за рахунок висловлення альтернативних поглядів, а міжвідомчої боротьби. По-справжньому альтернативну оцінку того чи іншого документу може дати лише незалежна громадська експертиза. Крім того, інші суб'єкти антикорупційної діяльності не включені на систематичній основі у експертні процедури, оскільки як Міністерство юстиції України, так і НАЗК вирішує питання залучення фахівців інших державних органів на власний розсуд.

У цьому зв'язку зауважимо, що згідно із законодавством до функцій Національного антикорупційного бюро України та Національної поліції, серед іншого, належить виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень, до функцій Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та Бюро економічної безпеки України – внесення пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства, до функцій Державного бюро розслідувань –

запобігання злочинам, віднесеним до його підслідності. Виконання таких превентивних функцій має включати участь у антикорупційній експертизі. Так, Д.Іщук зазначає, що Національне антикорупційне бюро України акумулює значну кількість інформації, а це слугує основою для проведення аналітичної роботи з виявлення причин та умов корупційної поведінки [17, с. 194]. Те саме можна сказати про інших суб'єктів протидії корупції, які можуть зробити суттєвий внесок у виявлення корупціогенних чинників у законодавстві на основі узагальнення досвіду своєї діяльності.

У цілому, підсумовуючи проведене узагальнення та базуючись на викладених у розділі 1 підходах, доцільно відзначити, що з 59 проблем Антикорупційної програми, які стосуються запобігання корупції, результативність вирішення лише 22 проблем можна оцінити як високу. Подібно до цього, можна зробити висновок про високу результативність вирішення тільки 6 з 14 проблем Антикорупційної програми, які стосуються протидії корупції. Натомість, більшість проблем, що містяться в Антикорупційній програмі, поки що залишаються без належного вирішення. Це зумовлює необхідність уваги до виділеного в даному розділі комплексу проблем при подальшому визначенні пріоритетів державної антикорупційної політики.

6. РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ВАГОМИЙ ЧИННИК ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

У світовій практиці вже усталеним є розуміння того, що для успішності державної антикорупційної політики визначальною є участь у ній інститутів громадянського суспільства та громадян. Як зазначається у спеціальному посібнику Ради Європи, прозорість та громадська участь є ключовими інструментами у побудові ефективного управління, зокрема, у витісненні корупції та зловживання владою [236, с. 8]. Суспільна участь в антикорупційній діяльності сприяє запобіганню корупції шляхом стримування корупційної практики та зменшення схильності людей до участі в ній, а також підвищенню ефективності механізмів протидії корупції таких як, наприклад, застосування кримінального законодавства або аудит за рахунок співпраці відповідних державних структур з громадянами, які постраждали від корупції. У виданні ООН, присвяченому антикорупційному інструментарію, відзначається, що успіх або невдача будь-якої антикорупційної стратегії багато в чому залежить від ступеня мобілізації суспільства на протидію цьому явищу. Така мобілізація формує суспільні очікування високих професійних і моральних стандартів роботи державних установ та стійкий спротив корупційним практикам, що значно підвищує шанси на успіх антикорупційних зусиль [247, с. 324].

Основою взаємодії держави та громадянського суспільства в запобіганні та протидії корупції є **забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади**, оскільки громадяни, які обізнані у публічних справах, що на них впливають, можуть виявляти порушення з боку посадових осіб та чинити тиск з метою усунення цих порушень. У ст. 13 Конвенції ООН проти корупції міститься вимога до держав-учасниць вживати належних заходів для сприяння активній участі суспільних суб'єктів у антикорупційній діяльності, включаючи, серед іншого, посилення прозорості процесів прийняття рішень, забезпечення для населення ефективного доступу до інформації, а також повагу, заохочення та захист свободи пошуку, отримання,

опублікування та поширення інформації про корупцію лише з деякими законодавчо визначеними обмеженнями [23].

Законодавчим підґрунтям забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади в нашій державі є Закон України "Про доступ до публічної інформації" [39]. Його ст. 1 встановлює, що публічна інформація є відкритою, крім випадків, встановлених законом, а ст. 3 встановлює гарантії забезпечення права на доступ до публічної інформації. До таких гарантій, зокрема, належить обов'язок розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом. Відповідно до сучасних підходів, ст. 10-1 Закону України "Про доступ до публічної інформації" покладає на розпорядників інформації обов'язок оприлюднювати і регулярно оновлювати публічну інформацію на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних. Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 для розпорядників інформації визначені переліки наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, вимоги до формату і структури таких наборів даних, періодичність їх оновлення [47].

Важливим інституційним механізмом забезпечення реалізації права громадян на доступ до інформації є незалежний інститут, що здійснює контроль за діями/бездіяльністю органів публічної влади щодо дотримання закону про доступ до інформації. В зарубіжних країнах таким інститутом, як правило, виступає омбудсмен (наприклад Австралія, Бельгія, Ісландія, Нідерланди, Нова Зеландія) або комісар з питань інформації (наприклад Великобританія, Ірландія, Канада, Угорщина), які призначаються та звітують перед парламентами [239, с. 35]. В Україні обрано перший варіант, оскільки згідно зі ст. 17 Закону України "Про доступ до публічної інформації" парламентський контроль за дотриманням права людини на доступ до інформації здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

В цьому контексті проведений в авторському дослідженні аналіз виявив *проблему досить низького рівня оприлюднення та, особливо, вчасного оновлення органами публічної влади інформації в формі відкритих даних*. Пов'язаними питаннями є недостатня дієвість

санкцій за недотримання розпорядниками інформації відповідних законодавчих вимог, а також брак належного реагування інституту Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини на систематичні порушення органами публічної влади вимог щодо оприлюднення інформації на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних [25, с. 229-231]. Для вирішення цієї проблеми пропонується:

- законодавче закріплення за Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини завдань щодо здійснення щорічного моніторингу стану оприлюднення та оновлення інформації на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних, звітування про виявлені порушення та вжиті заходи за результатами моніторингу;

- посилення штрафних санкцій для посадових осіб, які повторно порушують вимоги щодо оприлюднення інформації в формі відкритих даних.

Результативна взаємодія держави та громадянського суспільства у запобіганні та протидії корупції передбачає *активну співпрацю* між органами публічної влади, організаціями громадянського суспільства та громадянами, що базується на принципах партнерства. Це зумовлює потребу наявності гарантій врахування напрацьованих в результаті діалогу пропозицій громадськості в рішеннях щодо антикорупційної політики, а також залучення громадян та їх об'єднань до реалізації цих рішень. Така державно-громадська співпраця сприяє вирішенню принаймні чотирьох завдань [2, с. 158]:

- збільшення довіри громадян до владних інститутів, оскільки останні проводять антикорупційну діяльність не втаємничено, а прозоро, та запрошують усе суспільство до участі в цій діяльності;

- задоволення прагнень громадських організацій та активних громадян реально протидіяти корупції;

- прийняття більш ефективних державних рішень з питань запобігання та протидії корупції внаслідок залучення інтелектуального та інформаційного потенціалу суспільства;

- покращення реалізації антикорупційної політики за рахунок активної участі громадськості.

В контексті зазначених завдань ст. 21 Закону України "Про запобігання корупції" передбачає низку прав громадських об'єднань, їх членів або уповноважених представників, а також окремих громадян брати участь в антикорупційній діяльності, включаючи: повідомлення про виявлені факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, реальний, потенційний конфлікт інтересів; запитування та одержання від органів публічної влади інформації про діяльність щодо запобігання корупції; проведення, замовлення проведення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та їх проектів; участь у парламентських слуханнях та інших заходах з питань запобігання корупції; внесення пропозицій суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання корупції; здійснення громадського контролю за виконанням законів у сфері запобігання корупції тощо.

Реалізація наведених прав потребує практичних інструментів, що зумовлює важливість забезпечення їх дієвості. Так, для надання можливостей громадянам повідомляти про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення в Україні запроваджений інститут викривачів. В межах реалізації Антикорупційної програми відбувався послідовний розвиток цього інституту, проте суттєві проблеми залишаються не вирішеними. Насамперед, далеко не повною мірою впроваджені європейські стандарти, встановлені Директивою Європейського Парламенту і Ради ЄС про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу 2019/1937 [243]. Для досягнення відповідності її положенням ***вітчизняне законодавство з питань функціонування інституту викривачів потребує розвитку за низкою напрямів***, у тому числі [234, с. 176-186]:

- розширення кола осіб, які можуть отримати статус та гарантії захисту викривача, включаючи осіб, які допомагають викривачу;
- розвиток механізмів прийняття і опрацювання повідомлень викривачів;
- удосконалення процедур розслідування повідомлень про корупційні злочини;
- доповнення Закону України "Про запобігання корупції"

спеціальною статтею "Заборона переслідування викривача";

- запровадження кримінальної або адміністративної відповідальності за усі форми переслідування викривача та відповідні погрози;
- унормування заходів з відповідальності за зловживання імунітетом викривача та попередження такого;
- розвиток механізмів захисту осіб, які постраждали від неправдивих повідомлень.

Крім того, невирішеним питанням є *відсутність належних внутрішніх каналів для захищеного подання повідомлень про корупцію, які містять в собі інформацію з обмеженим доступом*. На даний час такі спеціальні канали законодавством не передбачені, а ст. 53-1 Закону України "Про запобігання корупції" встановлює, що внутрішнім каналом для всіх повідомлень про корупцію виступає Єдиний портал повідомлень викривачів.

Загалом, з огляду на прагнення України набути членства в ЄС, комплексне регулювання питань діяльності інституту викривачів *потребує прийняття у подальшому спеціального закону*, оскільки це відповідає законодавчій практиці держав-членів Спільноти. Наразі закон про захист викривачів діє у всіх цих державах [240].

Можливість проведення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та їх проектів за ініціативою фізичних осіб, громадських об'єднань, юридичних осіб передбачена в ст. 55 Закону України "Про запобігання корупції", згідно з якою результати такої експертизи підлягають обов'язковому розгляду суб'єктами владних повноважень. Т.Хабарова слушно вказує на важливість створення організаційно-правових умов для здійснення цієї експертизи як складової ефективної участі громадян у запобіганні та протидії корупції [235, с. 181]. З цього приводу § 42 Регламенту Кабінету Міністрів України передбачає, що в разі проведення громадської антикорупційної експертизи розробник проекту акта уряду надає його суб'єктам за їх зверненням цей проект з необхідними матеріалами, повідомляє про строки завершення підготовки проекту, розглядає під час опрацювання проекту відповідні пропозиції від громадськості. В пояснювальній записці до проекту акта уряду наводиться інформація про результати зазначеної експертизи [55].

О.Новіков звертає увагу на те, що нормативно-правові акти не встановлюють прямої вимоги для суб'єктів владних повноважень щодо обов'язкового врахування рекомендацій громадської антикорупційної експертизи у випадку виявлення корупціогенних чинників, не регулюють питання сприяння в проведенні такої експертизи з боку органів публічної влади, процедуру передачі останнім експертних висновків та реагування владних суб'єктів на ці висновки. Певним чином відповідна експертна діяльність можлива в межах процедури, визначеної Порядком сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, але при цьому аналіз нормативно-правових актів та їх проектів в аспекті наявності корупціогенних чинників може бути лише одним з побічних результатів оцінки діяльності органів виконавчої влади, що нівелює його значення [29]. Отже, можна констатувати, що чинна нормативно-правова база, фактично, не визначає процедуру взаємодії органів публічної влади з суб'єктами громадської антикорупційної експертизи, а також врахування її результатів. Крім того, як відзначає І.Яцків, законодавство не містить вимоги для органів публічної влади обов'язково оприлюднювати результати громадської антикорупційної експертизи, на відміну від державної антикорупційної експертизи, результати якої, в разі виявлення корупціогенних чинників, підлягають обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті органу, який проводив відповідну експертизу [237, с. 128]. Згадані науковці відносять до проблемних питань також відсутність офіційних рекомендацій щодо методології проведення громадської антикорупційної експертизи, що має включати підходи та інструменти експертизи, загальні правила оформлення та механізми оприлюднення її результатів, можливості домогтися сприяння експертизі та реагування на її результати з боку владних структур.

Слід також врахувати, що згідно зі ст. 4 Закону України "Про правотворчу діяльність" суб'єктами цієї діяльності є не лише органи виконавчої влади, але й інші органи державної влади та інші суб'єкти публічного права, які згідно із законом здійснюють від імені держави правотворчу діяльність та юрисдикція яких поширюється на територію України, органи місцевого самоврядування. На правотворчість цих

суб'єктів не може поширюватися згаданий вище Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади. Стаття 44 Закону України "Про правотворчу діяльність" відносить антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів до обов'язкових, проте встановлює, що її здійснюють суб'єкти забезпечення правотворчої діяльності. Водночас, можливість проведення громадської антикорупційної експертизи відповідних проектів та обов'язковий розгляд її результатів не передбачені, що суперечить положенням ст. 55 Закону України "Про запобігання корупції".

Зазначене зумовлює *потреби забезпечення дієвості громадської антикорупційної експертизи*. Для цього пропонується унормувати питання її здійснення в Законі України "Про правотворчу діяльність", а саме:

- передбачити можливість проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;

- зобов'язати суб'єктів правотворчої діяльності затверджувати порядок взаємодії із суб'єктами громадської антикорупційної експертизи та чіткі вимоги до оформлення її результатів, оприлюднювати та розглядати результати такої експертизи, інформувати про наслідки розгляду (врахування, обґрунтоване відхилення);

- покласти на НАЗК функції розробки рекомендацій щодо процедури й методології проведення громадської антикорупційної експертизи.

Доцільно також врегулювати питання щодо проведення громадської антикорупційної експертизи законопроектів в Регламенті Верховної Ради України, особливо, щодо реагування профільних парламентських комітетів на рекомендації громадськості, офіційного розміщення інформації про їх врахування або обґрунтоване відхилення.

Важливим механізмом участі громадськості в формуванні антикорупційної політики є публічні консультації щодо нормативно-правових актів з питань запобігання та протидії корупції. Доцільно відзначити, що регулювання антикорупційної діяльності великою

мірою здійснює НАЗК шляхом як розроблення проектів, так і самостійного видання нормативно-правових актів з питань формування та реалізації антикорупційної політики, офіційних рекомендаційних роз'яснень, методичних рекомендацій. Стаття 11 Закону України "Про запобігання корупції" передбачає залучення громадськості з боку НАЗК до формування, реалізації та моніторингу антикорупційної політики. Разом з тим, Порядок підготовки та погодження проектів нормативно-правових актів у НАЗК лише декларує проведення консультацій з громадськістю у випадках, встановлених законодавством, проте не містить жодних практичних механізмів здійснення таких консультацій. Більш того, додаток 2 до даного порядку визначає, що в процесі підготовки та погодження проектів наказів НАЗК, які підлягають державній реєстрації, консультації з громадськістю проводяться за потреби [49].

Фактично, це означає, що накази НАЗК проходять громадське обговорення лише вибірково, а інші акти цього органу – взагалі виключно на розсуд керівництва агентства. На практиці представники громадських антикорупційних організацій неодноразово відзначали проблему відсутності або суттєвої обмеженості публічних консультацій в процесі правотворчості даного державного органу, що значно погіршує якість відповідних нормативно-правових актів [232, с. 112]. Для виправлення такої ситуації в Порядку підготовки та погодження проектів нормативно-правових актів у НАЗК доцільно **встановити обов'язкове проведення консультацій з громадськістю при підготовці проектів актів НАЗК** (насамперед, наказів) відповідно до законодавства.

Відповідно до зарубіжних підходів, ключову роль у забезпеченні співпраці органів публічної влади з громадськістю щодо запобігання та протидії корупції відіграють спеціальні дорадчі структури (ради, комісії, комітети тощо) при главі держави, уряді або державних органах, що відповідають за антикорупційну діяльність. В Україні наявність таких структур на вищому державному рівні є досить усталеною практикою. Зокрема, до цього часу існує створена в 2014 р. Національна рада з питань антикорупційної політики, що є консультативно-дорадчим органом при Президентові України. Її

основні завдання передбачають участь у виробленні та реалізації антикорупційної політики шляхом: підготовки та подання Президентові України пропозицій щодо визначення, актуалізації та вдосконалення антикорупційної стратегії; здійснення системного аналізу стану запобігання і протидії корупції в Україні, ефективності реалізації антикорупційної стратегії; оцінки стану та сприяння реалізації рекомендацій провідних міжнародних організацій у відповідній сфері тощо [61]. Отже, ця дорадча структура потенційно здатна бути майданчиком суспільно-владної взаємодії з питань антикорупційної політики. Проте, формування її персонального складу, а значить і вибіркоче включення до неї окремих представників громадськості, здійснюється виключно на власний розсуд Президента України. Крім того, Голова Національної ради з питань антикорупційної політики у разі необхідності може прийняти рішення про проведення її засідання в закритому режимі, тому прозорість її діяльності не гарантується. На практиці склад даного консультативно-дорадчого органу востаннє був оновлений в 2020 р., і до нього з 32 членів увійшли лише 4 представники громадських організацій та бізнес-асоціацій України. Тому інститути громадянського суспільства не могли відігравати помітної ролі при прийнятті рішень зазначеної ради, яка на даний час взагалі є недієздатною через неактуальність її складу [33].

Іншим інституційним механізмом взаємодії органів публічної влади з громадськістю може також бути Координаційна робоча група з питань антикорупційної політики при НАЗК, створення якої вимагається в ст. 18-2 Закону України "Про запобігання корупції". Основні завдання цього консультативно-дорадчого органу включають: сприяння координації дій органів державної влади щодо реалізації Антикорупційної стратегії і виконання заходів державної антикорупційної програми; підготовку пропозицій щодо формування та реалізації державної антикорупційної політики (у тому числі щодо удосконалення нормативно-правової бази) [46]. Разом з тим, склад утвореної в 2024 р. Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики включає 26 посадових осіб органів публічної влади, 8 представників міжнародних проектів та інших

структур, проте до неї зовсім не залучено представників вітчизняних громадських організацій або громадських діячів [56]. Причому цей склад частково є неактуальним, що зумовлює недієздатність зазначеної робочої групи.

Отже, можна зробити висновок про те, що залучення громадськості до роботи обох розглянутих консультативно-дорадчих органів є дуже обмеженим і залежить виключно від волі державних посадовців. В цьому зв'язку можна рекомендувати запровадити **механізм системної участі представників громадських організацій відповідного профілю в діяльності Національної ради з питань антикорупційної політики та Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики** шляхом встановлення обов'язкової квоти цих представників, прозорості та деталізованої процедури їх відбору, забезпечення регулярного оновлення складу даних дорадчих структур. При цьому видається доцільним встановити, що представники громадськості складатимуть більшість членів Національної ради з питань антикорупційної політики, оскільки вона має бути, в першу чергу, виразником громадської думки. За зразок можна використати механізм формування складу Національної ради з питань молоді при Кабінеті Міністрів України. Дві третини цього складу (16 з 24 членів ради) є представниками організацій громадянського суспільства, що обираються на конкурсних засадах за спеціально регламентованою прозорою процедурою [54].

Загалом, враховуючи важливість механізмів взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства та громадянами у запобіганні та протидії корупції, розвиток цих механізмів, на наш погляд, заслуговує виділення в окремий пріоритетний напрям державної антикорупційної політики на наступний період.

7. ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ НА СЕРЕДНЬОСТРОКОВУ ПЕРСПЕКТИВУ

Проведене в попередній розділах узагальнення актуальних проблем державної антикорупційної політики в Україні дає основу для формування *комплексу її пріоритетних напрямів та більш конкретних питань в їх межах*, які рекомендується включити в Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки, що зараз перебуває в процесі розроблення. Відповідний комплекс пріоритетів доцільно структурувати наступним чином.

1. Запобігання корупції в політичній сфері:

- створення достатніх механізмів запобігання фінансовій залежності політичних партій від фінансово-промислових груп та олігархів, удосконалення державного контролю фінансування виборів та референдумів;

- усунення корупційних ризиків у сфері судової влади, пов'язаних з діяльністю членів Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, доброчесністю суддівського корпусу, впливом і тиском на суддів, втручанням в їхню діяльність, тривалим перебуванням на адміністративних посадах в судах;

- підвищення дієвості механізмів запобігання, виявлення та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності публічних посадових осіб;

- запровадження чітких стандартів етичної поведінки народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування, механізмів притягнення до відповідальності за порушення цих стандартів;

- усунення можливостей необґрунтованого та свавільного притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності;

- удосконалення правової регламентації заборон та обмежень на одержання подарунків посадовими особами, їх участі у певних правовідносинах;

- забезпечення достатнього рівня цифровізації судочинства, дієвості процедур та інформаційного забезпечення виконання судових

рішень;

- удосконалення організаційних механізмів запобігання та виявлення корупції в органах публічної влади в частині функціонування відповідних уповноважених підрозділів (осіб), розроблення, прийняття та виконання антикорупційних програм;

- комплексне усунення корупціогенних чинників у секторі оборони, зокрема, стосовно здійснення закупівель товарів, робіт і послуг оборонного призначення, користування й розпорядження землями та майном у сфері оборони, кадрового менеджменту в Збройних Силах України.

2. Запобігання корупції в економічній сфері:

- усунення корупціогенних чинників у процесах державного регулювання економіки, зокрема, в аспектах контролю діяльності суб'єктів господарювання, надання їм державної допомоги та доступу до природних ресурсів, відкритості та прозорості розроблення й прийняття регуляторних актів, регулювання в галузі лісового господарства;

- підвищення рівня прозорості діяльності та зменшення дискреційних повноважень Антимонопольного комітету України;

- досягнення відповідності механізмів управління державною й комунальною власністю та підприємствами міжнародним антикорупційним стандартам корпоративного управління;

- запровадження належного громадського контролю за діяльністю Державної митної служби України;

- усунення низки корупційних ризиків у сфері будівництва, зокрема, в частині прозорості містобудівної діяльності, державного контролю в галузі будівництва житла, планування й виконання робіт з будівництва, ремонту та експлуатації доріг;

- підвищення дієвості механізмів запобігання корупції в сфері земельних відносин, у тому числі, щодо оцінки земель, погодження й затвердження землепорядної документації, встановлення та зміни цільового призначення земельних ділянок, сертифікації фахівців із землеустрою.

3. Запобігання корупції в соціальній сфері:

- запровадження чітких і прозорих законодавчих механізмів

соціальної підтримки та надання соціальних послуг, зокрема, прийняття Соціального кодексу України;

- формування нормативно-правової бази для практичної реалізації реформи медико-соціальної експертизи;

- підвищення рівня прозорості з питань забезпечення житлом військовослужбовців, у тому числі, формування та оприлюднення реєстру відповідного житлового фонду.

4. Запобігання корупції в гуманітарній сфері:

- усунення корупційних ризиків у процедурах ліцензування та, особливо, акредитації освітніх програм закладів вищої освіти;

- удосконалення механізмів запобігання корупції при вступі до закладів вищої освіти, пов'язаної з існуванням спеціальних умов участі абітурієнтів у конкурсному відборі;

- збільшення прозорості й чіткості процедур, усунення надмірних дискреційних повноважень та забезпечення належної підзвітності органів публічної влади у галузі охорони культурної спадщини.

5. Удосконалення механізмів виявлення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень:

- удосконалення процедур контролю та перевірки декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в частині надмірних дискреційних повноважень НАЗК, корупціогенних чинників при здійсненні заходів фінансового контролю щодо особливих та спеціальних категорій суб'єктів декларування (посадовців, які займають відповідальне становище, працівників органів безпеки та ін.), подальшої цифровізації зазначених процедур;

- об'єктивне обґрунтування переліку суб'єктів декларування на основі оцінки корупційних ризиків, упорядкування особливих категорій декларантів, забезпечення стабільності законодавчої бази стосовно подання декларацій;

- належне регулювання процедури моніторингу способу життя суб'єктів декларування, доцільність якої в нинішньому вигляді викликає великі сумніви.

6. Підвищення дієвості розслідування корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, притягнення винних осіб до

відповідальності:

- усунення нечіткості та неузгодженості між собою значної частини законодавчих положень, що стосуються кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення;

- підвищення дієвості процедур досудового розслідування корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень у аспектах обтяжливості проведення слідчих (розшукових) дій, цифровізації кримінальних проваджень;

- системне удосконалення положень глави 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення, в тому числі, з погляду відсутності відповідальності за порушення низки вимог і заборон, установлених антикорупційним законодавством, недостатньої дієвості санкцій за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією;

- перегляд та чітке обґрунтування законодавчих підходів щодо відповідальності суб'єктів декларування, особливо в частині кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації або неподання декларацій;

- подальша цифровізація судових проваджень у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, для усунення корупційних ризиків.

7. Нормативно-правове забезпечення антикорупційної діяльності:

- запровадження системного планування законотворчої роботи в сфері запобігання та протидії корупції, забезпечення її суспільної обґрунтованості;

- налагодження дієвих механізмів антикорупційної експертизи, що мають забезпечити системність виявлення та усунення корупціогенних чинників у нормативно-правових актах та їх проектах.

8. Розвиток механізмів взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства та громадянами у запобіганні та протидії корупції:

- підвищення рівня прозорості діяльності органів публічної влади в аспекті забезпечення повного та своєчасного оприлюднення інформації в формі відкритих даних;

- досягнення повної відповідності законодавства з питань

функціонування інституту викривачів європейських стандартам, в тому числі, законодавче врегулювання питань подання повідомлень про корупцію, які містять інформацію з обмеженим доступом;

- створення умов для дієвості громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та їх проектів, зокрема законопроектів, шляхом чіткого законодавчого унормування основних питань процедури й методології її проведення, оприлюднення та розгляду її результатів;

- забезпечення обов'язкового проведення консультацій з громадськістю при підготовці проектів актів НАЗК;

- запровадження механізму системної участі громадськості в діяльності Національної ради з питань антикорупційної політики та Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики.

В цілому викладений комплекс пріоритетів ще раз свідчить про **необхідність зміни стратегічного підходу в державній антикорупційній політиці** від переважної концентрації зусиль на підвищенні спроможності антикорупційних органів щодо виявлення й припинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень до зосередження уваги на системному усуненні причин та умов корупції, що має поєднуватися із забезпеченням невідворотності відповідальності за корупційні злочини, в першу чергу, серед вищих посадових осіб, налагодженням активної співпраці держави з громадянським суспільством в антикорупційній діяльності. В іншому разі, недостатній прогрес у сфері запобігання та протидії корупції може стати суттєвою перешкодою для євроінтеграційних прагнень України.

ВИСНОВКИ

Важливим чинником національної безпеки та однією з вагомих передумов успішної інтеграції України до Європейського Союзу є дієва антикорупційна політика. Остання в загальному вигляді може бути визначена як загальний курс дій та відповідний комплекс заходів, що обрані й здійснюються органами державної влади за підтримки та в співпраці з органами місцевого самоврядування й інститутами громадянського суспільства для вирішення проблем корупції у всіх сферах суспільного життя.

Двома базовими стратегічними підходами до державної антикорупційної політики є боротьба із зовнішніми проявами корупції і конкретними корупціонерами каральними засобами та системне усунення причин корупції. Ефективність антикорупційної стратегії, що спирається головним чином на репресивний підхід, є низькою, тому акцент має робитися на підході системної антикорупційної профілактики, а загалом доцільно збалансовано поєднувати обидва базові стратегічні підходи.

В Україні політичний курс у сфері запобігання та протидії корупції визначається Антикорупційною стратегією, реалізація якої відбувається шляхом виконання державної антикорупційної програми. Тому для вироблення висновків про ефективність реалізації цього політичного курсу протягом 2023–2025 років та виділення актуальних проблем державної антикорупційної політики потрібним є комплексний аналіз результативності виконання нинішньої Антикорупційної програми.

Такий аналіз в нашому дослідженні проведено на основі підходів, що передбачають: поділ напрямів Антикорупційної програми за двома основними складниками антикорупційної політики, якими є запобігання та протидія корупції; кількісне оцінювання результативності реалізації певного напрямку (вирішення певної проблеми) Антикорупційної програми шляхом розрахунку відсотка повністю виконаних заходів у межах напрямку (проблеми); якісне оцінювання результативності реалізації тих чи інших складників Антикорупційної програми відповідно до трьох рівнів ("Висока",

"Середня", "Низька") на основі зазначеного кількісного оцінювання.

З використанням наведених підходів та інформації з ІСМ ДАП здійснено оцінювання результативності реалізації напрямів Антикорупційної програми, а також складників цих напрямів. За підсумками оцінювання можна зробити висновки про *середній рівень* результативності виконання Антикорупційної програми у вимірі як запобігання, так і протидії корупції. При цьому узагальнення показало, що з 59 проблем Антикорупційної програми, які стосуються запобігання корупції, результативність вирішення лише 22 проблем можна оцінити як високу. Подібно до цього, можна констатувати високу результативність вирішення тільки 6 з 14 проблем Антикорупційної програми, які стосуються протидії корупції. Отже, більшість проблем, що містяться в Антикорупційній програмі, поки що не отримала належного вирішення, і цю сукупність актуальних проблем узагальнено й поділено на кілька основних блоків. Так, у вимірі протидії корупції, виходячи з основних складових цієї діяльності, виділено блоки проблем стосовно виявлення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, а також стосовно розслідування таких правопорушень і притягнення винних осіб до відповідальності. Використання поділу суспільства на загальні сфери дозволило виділити основні блоки проблем запобігання корупції в політичній, економічній, соціальній та гуманітарній сферах. Виокремлено також проблеми правотворчої діяльності, що стосуються як запобігання, так і протидії корупції. Спеціальну увагу приділено проблемам взаємодії держави та громадянського суспільства в запобіганні та протидії корупції, враховуючи ключове значення такої взаємодії для успішності державної антикорупційної політики. Загалом *можна приєднатися до висновку Звіту Єврокомісії*, згідно з яким вплив Антикорупційної стратегії та Антикорупційної програми був обмеженим внаслідок недоліків їх впровадження [246, с. 37].

Проведене в нашому дослідженні узагальнення актуальних проблем державної антикорупційної політики в Україні дає основу для формування *комплексу її пріоритетних напрямів та більш конкретних питань в їх межах*, які рекомендується включити в Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки, що зараз перебуває в

процесі розроблення. Відповідний комплекс пріоритетів доцільно структурувати наступним чином:

- запобігання корупції в політичній сфері щодо: фінансування політичних партій, виборів і референдумів; діяльності судової гілки влади; дисциплінарної відповідальності прокурорів; депутатської етики; недопущення та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності посадових осіб; одержання ними подарунків, їх участі у певних правовідносинах; організаційних механізмів запобігання та виявлення корупції в органах публічної влади; функціонування сектору оборони;

- запобігання корупції в економічній сфері стосовно: механізмів державного регулювання економіки; діяльності Антимонопольного комітету України та Державної митної служби України; управління державною й комунальною власністю та підприємствами; функціонування сфер будівництва та земельних відносин;

- запобігання корупції в соціальній сфері, в тому числі, запровадження чітких і прозорих законодавчих механізмів соціальної підтримки та надання соціальних послуг, забезпечення практичної реалізації реформи медико-соціальної експертизи;

- запобігання корупції в гуманітарній сфері, зокрема, усунення корупційних ризиків у процедурах ліцензування та, особливо, акредитації освітніх програм закладів вищої освіти, при вступі до цих закладів, у галузі охорони культурної спадщини;

- удосконалення механізмів виявлення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень у частині: подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; контролю та перевірки цих декларацій; моніторингу способу життя суб'єктів декларування; функціонування інституту викривачів;

- підвищення дієвості розслідування корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, притягнення винних осіб до відповідальності, включаючи удосконалення законодавства щодо кримінальної та адміністративної відповідальності за корупцію, процедур досудового розслідування, подальшу цифровізацію судових проваджень;

- нормативно-правове забезпечення антикорупційної діяльності,

зокрема, досягнення системності й суспільної обґрунтованості законотворчої роботи в сфері запобігання та протидії корупції, налагодження дієвих механізмів антикорупційної експертизи;

- розвиток механізмів взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства та громадянами у запобіганні та протидії корупції в аспектах: прозорості діяльності органів публічної влади; функціонування інституту викривачів; громадської антикорупційної експертизи; проведення консультацій з громадськістю при підготовці проектів актів НАЗК; участі громадськості в діяльності консультативно-дорадчих органів з питань антикорупційної політики.

В цілому слід наголосити на необхідності зосередження уваги в державній антикорупційній політиці на системному усуненні причин та умов корупції, що має поєднуватися із забезпеченням невідворотності відповідальності за корупційні злочини, в першу чергу, серед вищих посадових осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. База знань Національного агентства з питань запобігання корупції. 13. Відповідальність за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та обмежень щодо запобігання корупції. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/konflikt-interesiv/n13-vidpovidalnist-za-porushennya-vymog-shhodo-zapobigannya-ta-vregulyuvannya-konfliktu-interesiv-ta-obmezhen-shhodo-zapobigannya-koruptsiyi/> (дата звернення: 16.12.2025).
2. Бондар І.С., Горник В.Г., Кравченко С.О., Кравченко В.В. Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні: навч. посібник. Київ: Вид-во Ліра-К, 2016. 192 с.
3. Ганьба О. Б. Державна антикорупційна політика: поняття, сутність та загальні ознаки. *Публічне право*. 2021. № 4(44). С. 88-95.
4. Гришина Н. В., Ростовська К. В. Державна антикорупційна політика як адміністративно-правова категорія. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 11. С. 31-33.
5. Громадськість закликає НАЗК не приховувати правила автоматизованої перевірки декларацій. URL: <https://ti-ukraine.org/news/gromadskist-zaklykaye-nazk-ne-pryhovuvaty-pravyla-avtomatyzovanoyi-perevirky-deklaratsij/> (дата звернення: 18.11.2025).
6. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / авт. кол.: В.Л. Федоренко (кер.), В.В. Василевич, Т.Е. Василевська, В.Ф. Нестерович та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.Л. Федоренка. Київ: Вид-во Ліра-К, 2016. 524 с.
7. Державна політика: підручник / ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови), Ю.П. Сурмін (заст. голови) та ін. Київ: НАДУ, 2014. 448 с.
8. Державне управління: підручник: у 2 т. Т.1 / ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін. Київ: Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. 564 с.
9. Деякі питання Політики державної власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1369 / Кабінет

Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1369-2024-p#Text> (дата звернення: 24.12.2025).

10. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи: наказ Міністерства юстиції України від 18 березня 2015 р. № 383/5 / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15#Text> (дата звернення: 29.12.2025).

11. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2011. Т. 6: Державна служба. 2011. 524 с.

12. Загальна ситуація в Україні. БАРОМЕТР – Грудень, 2025: дослідження Центру соціальних та маркетингових досліджень SOCIS. Київ: SOCIS, 2025. 69 с. URL: <https://socis.kiev.ua/ua/2025-12-24/> (дата звернення: 28.12.2025).

13. Задоя К., Хавронюк М. Висновок щодо узгодженості між собою положень Кримінального кодексу України, Закону України "Про запобігання корупції", Кримінального процесуального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення в аспекті кримінальної відповідальності за корупційні злочини. Київ: Центр політико-правових реформ, 2019. 18 с. URL: <https://pravo.org.ua/books/vysnovok-shhodo-uzgodzhenosti-mizh-soboyu-polozhen-kryminalnogo-kodeksu-ukrayiny-zakonu-ukrayiny-pro-zapobigannya-koruptsiyi-kryminalnogo-protseusualnogo-kodeksu-ukrayiny-ta-kodeksu-ukrayiny-pro-admini/> (дата звернення: 15.12.2025).

14. Запобігання і протидія проявам корупції як елемент модернізації системи державної служби: навч. посібник. Івано-Франківськ: Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації, 2012. 237 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/2/zapobigannya_i_protidiya_proyavam_korupcii_yak_element_modernizaciyi_sistemi_derzhavnogo_sluzhbi_42ede.pdf (дата звернення: 26.12.2025).

15. Запобігання та протидія корупції: навч. посібник / за ред. А.М. Михненка. 4-те вид., переробл. й доповн. Київ: ДННУ "Акад. фін. управління", 2013. 666 с.

16. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III /

Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 26.12.2025).

17. Іщук Д.О. Адміністративно-правовий статус спеціалізованих суб'єктів протидії корупції України: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.07. Київ, 2021. 404 с.

18. Керівні принципи ОЕСР з корпоративного управління на підприємствах державної форми власності / кер. роб. групи Ч. Дональд. Париж: ОЕСР, 2024. 90 с. URL: https://www.oecd.org/uk/publications/2024_8d61003c-uk.html (дата звернення: 24.11.2025).

19. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 16.12.2025).

20. Комашко В.В., Кравченко С.О. Дискусійні аспекти та напрями вдосконалення правого регулювання відповідальності суб'єктів декларування в Україні. *Věda a perspektivy*. 2025. № 2(45). С. 354-378.

21. Комашко В.В., Кравченко С.О. Запобігання корупції як системна проблема антикорупційної політики в Україні. *Věda a perspektivy*. 2025. № 7(50). С. 111-136.

22. Комашко В.В., Кравченко С.О. Перспективи правового регулювання моніторингу способу життя суб'єктів декларування в Україні. *Věda a perspektivy*. 2025. № 3(46). С. 320–340.

23. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: підписана 31 жовт. 2003 р.; ратифікована Україною 18 жовт. 2006 р. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16/page#Text (дата звернення: 6.12.2025).

24. Кравченко С.О., Комашко В.В. Проблеми регулювання обмежень щодо діяльності колишніх публічних службовців в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2022. № 3. С. 62-70.

25. Кравченко С.О., Комашко В.В. Сучасні проблеми участі громадянського суспільства в публічному управлінні України. *Věda a perspektivy*. 2025. № 10(53). С. 224-240.

26. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI /

Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 22.12.2025).

27. Мінімальна заробітна плата в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/> (дата звернення: 17.12.2025).

28. Національне агентство з питань запобігання корупції. Стратегічний аналіз корупційних ризиків. Оборона. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/oborona/> (дата звернення: 19.12.2025).

29. Новіков О.О. Особливості громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2015_10_13 (дата звернення: 28.12.2025).

30. Основні сфери життя суспільства. URL: https://stud.com.ua/37283/filosofiya/osnovni_sferi_zhittya_suspilstva#878 (дата звернення: 16.12.2025).

31. Пашинський А. Володіти, але не управляти. *Юридична газета*. 2018. № 27-28. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/gospodarske-pravo/voloditi-ale-ne-upravlyati.html> (дата звернення: 16.12.2025).

32. Пенсійний фонд України. Показник середньої заробітної плати за 2025 рік. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2170600-pokaznyk-serednoyi-zarobitnoyi-platy-za-2025-rik/> (дата звернення: 17.12.2025).

33. Питання діяльності Національної ради з питань антикорупційної політики: Указ Президента України від 1 червня 2020 р. № 207/2020 / Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/207/2020#Text> (дата звернення: 20.12.2025).

34. Політологія для вчителя: навч. посібник / за заг. ред. К.О. Ващенко, В.О. Корнієнка. Київ: Вид-во імені М.П. Драгоманова, 2011. 406 с.

35. Про академічну доброчесність: проект Закону України від 8 січня 2024 р. № 10392 / Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/43481> (дата звернення: 28.12.2025).

36. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 21.12.2025).

37. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування медико-соціальної експертизи та впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи: Закон України від 19 грудня 2024 р. № 4170-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4170-20#Text> (дата звернення: 20.12.2025).

38. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1555-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text> (дата звернення: 24.12.2025).

39. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 23.12.2025).

40. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 6.12.2025).

41. Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки: Закон України від 20 червня 2022 р. № 2322-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text> (дата звернення: 10.12.2025).

42. Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 р. № 220 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-п#Text> (дата звернення: 12.12.2025).

43. Про затвердження Переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 6 листопада 2023 р. № 249/23 / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1966-23#n7> (дата звернення: 19.11.2025).

44. Про затвердження Переліку спеціальностей на рівні вищої освіти, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання: наказ Міністерства освіти і науки України від 27 лютого 2025 р. № 373 / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0394-25#Text> (дата звернення: 21.12.2025).

45. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 15 травня 2024 р. № 686 / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1013-24#Text> (дата звернення: 21.12.2025).

46. Про затвердження Положення про Координаційну робочу групу з питань антикорупційної політики: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 22 травня 2024 р. № 123/24 / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1066/> (дата звернення: 29.12.2025).

47. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних: постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-p#Text> (дата звернення: 17.08.2025).

48. Про затвердження Порядку відбору декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, для проведення повної перевірки та черговості такої перевірки на підставі оцінки ризиків: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 7 грудня 2023 р. № 284/23 / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2146-23#Text> (дата звернення: 18.11.2025).

49. Про затвердження Порядку підготовки та погодження проектів нормативно-правових актів у Національному агентстві з питань запобігання корупції: наказ Національного агентства з питань

запобігання корупції від 27 жовтня 2023 р. № 240/23 / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/documents/nakaz-vid-27-10-2023-240-23-pro-zatverdzhennya-poryadku-pidgotovky-ta-pogodzhennya-proektiv-normatyvno-pravovyh-aktiv-u-natsionalnomu-agentstvi-z-pytan-zapobigannya-koruptsiyi/> (дата звернення: 28.12.2025).

50. Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році: наказ Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 р. № 168 / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0312-25#n638> (дата звернення: 21.12.2025).

51. Про затвердження Порядку проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції: наказ Національного агентства України з питань запобігання корупції від 29 липня 2020 р. № 325/20 / Національне агентство України з питань запобігання корупції. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0787-20#Text> (дата звернення: 29.12.2025).

52. Про затвердження Порядку проведення логічного та арифметичного контролю декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 21 червня 2024 р. № 161/24 / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0954-24#Text> (дата звернення: 15.12.2025).

53. Про затвердження Порядку проведення повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 29 січня 2021 р. № 26/21 / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0158-21#Text> (дата звернення: 18.11.2025).

54. Про затвердження Порядку формування та діяльності Національної ради з питань молоді та внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від

10 вересня 2022 р. № 1011 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1011-2022-п#Text> (дата звернення: 20.12.2025).

55. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-п> (дата звернення: 20.12.2025).

56. Про затвердження складу Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 серпня 2024 р. № 784-р / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784-2024-р/#Text> (дата звернення: 20.12.2025).

57. Про затвердження Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 27 травня 2021 р. № 277/21 / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0914-21/conv#Text> (дата звернення: 18.12.2025).

58. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text> (дата звернення: 26.12.2025).

59. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення: 21.12.2025).

60. Про Національний орган по непідкупності: Закон Республіки Молдова від 17 червня 2016 р. № LP132/2016. URL: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136391&lang=ru (дата звернення: 20.11.2025).

61. Про Національну раду з питань антикорупційної політики: Указ Президента України від 14 жовтня 2014 р. № 808/2014 / Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808/2014#Text> (дата звернення: 20.12.2025).

20.12.2025).

62. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 157-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#Text> (дата звернення: 25.12.2025).

63. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб: Закон України від 9 січня 2025 р. № 4196-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text> (дата звернення: 1.12.2025).

64. Про оцінку земель: Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text> (дата звернення: 25.12.2025).

65. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2365-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text> (дата звернення: 17.12.2025).

66. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1697-18#Text> (дата звернення: 18.12.2025).

67. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (дата звернення: 17.12.2025).

68. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 26.12.2025).

69. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р. № 93-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text> (дата звернення: 17.12.2025).

70. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text> (дата звернення: 17.12.2025).

71. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність: Закон України від 23 грудня 1998 р. № 353-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text> (дата звернення: 26.12.2025).

72. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Аналіз досягнення очікуваних стратегічних результатів. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr-achievements/> (дата звернення: 25.11.2025).

73. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Загальна інформація. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/module/> (дата звернення: 20.11.2025).

74. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 1.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/1/> (дата звернення: 19.12.2025).

75. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 1.1.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/2/> (дата звернення: 16.12.2025).

76. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 1.1.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/3/> (дата звернення: 29.12.2025).

77. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 1.1.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/5/> (дата звернення: 18.12.2025).

78. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна

інформація щодо проблеми 1.1.5. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/6/> (дата звернення: 19.12.2025).

79. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 1.3.1. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/9/> (дата звернення: 17.12.2025).

80. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 1.3.2. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/10/> (дата звернення: 18.12.2025).

81. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 1.5.2. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/17/> (дата звернення: 17.12.2025).

82. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 1.5.3. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/18/> (дата звернення: 17.12.2025).

83. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.1.1. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/22/> (дата звернення: 18.12.2025).

84. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.1.3. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/24/> (дата звернення: 18.12.2025).

85. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.1.4. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/25/> (дата звернення: 18.12.2025).

86. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.1.5. URL:
<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/26/> (дата звернення: 18.12.2025).

87. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання

Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.2.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/30/> (дата звернення: 23.12.2025).

88. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.2.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/31/> (дата звернення: 23.12.2025).

89. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.2.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/32/> (дата звернення: 23.12.2025).

90. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.2.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/33/> (дата звернення: 23.12.2025).

91. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.2.6. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/34/> (дата звернення: 24.12.2025).

92. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/36/> (дата звернення: 22.12.2025).

93. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/42/> (дата звернення: 24.12.2025).

94. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.4.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/44/> (дата звернення: 25.12.2025).

95. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.5.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/46/> (дата звернення: 26.12.2025).

96. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.5.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/47/> (дата звернення: 22.12.2025).

97. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.5.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/48/> (дата звернення: 27.12.2025).

98. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.5.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/49/> (дата звернення: 26.12.2025).

99. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.5.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/50/> (дата звернення: 25.12.2025).

100. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.5.6. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/51/> (дата звернення: 26.12.2025).

101. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.5.9. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/54/> (дата звернення: 26.12.2025).

102. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.5.10. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/55/> (дата звернення: 27.12.2025).

103. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.7.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/65/> (дата звернення: 21.12.2025).

104. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.7.6. URL:

<https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/66/> (дата звернення: 20.12.2025).

105.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 2.7.7. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/67/> (дата звернення: 20.12.2025).

106.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 3.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/69/> (дата звернення: 16.12.2025).

107.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 3.2.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/70/> (дата звернення: 16.12.2025).

108.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 3.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/71/> (дата звернення: 15.12.2025).

109.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Загальна інформація щодо проблеми 3.3.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/cardproblem/72/> (дата звернення: 15.12.2025).

110.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.1.1.3.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/19/> (дата звернення: 7.12.2025).

111.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.1.2.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/509> (дата звернення: 26.11.2025).

112.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.1.3.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1005/> (дата звернення: 8.12.2025).

113.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід

1.1.3.3.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1019/> (дата звернення: 9.12.2025).

114.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.1.3.3.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1020/> (дата звернення: 9.12.2025).

115.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.1.5.1.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/986/> (дата звернення: 7.12.2025).

116.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.3.1.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/75/> (дата звернення: 4.12.2025).

117.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.3.1.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1025/> (дата звернення: 4.12.2025).

118.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.3.2.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1091/> (дата звернення: 4.12.2025).

119.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.3.2.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/10922/> (дата звернення: 4.12.2025).

120.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.3.2.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1093/> (дата звернення: 4.12.2025).

121.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.3.2.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1094/> (дата звернення: 4.12.2025).

122.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання

Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.3.4.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1050/> (дата звернення: 4.12.2025).

123.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.4.1.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/851> (дата звернення: 25.11.2025).

124.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.4.1.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/863> (дата звернення: 25.11.2025).

125.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.4.2.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/929/> (дата звернення: 15.12.2025).

126.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.4.3.5.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/980/> (дата звернення: 15.12.2025).

127.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.5.1.4.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/858/> (дата звернення: 30.11.2025).

128.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.5.2.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/861/> (дата звернення: 30.11.2025).

129.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.6.2.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/107/> (дата звернення: 21.11.2025).

130.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 1.6.3.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/116/> (дата звернення: 21.11.2025).

131.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.1.5.2.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/770/> (дата звернення: 30.11.2025).

132.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.2.2.1.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/531/> (дата звернення: 1.12.2025).

133.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.2.2.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/540/> (дата звернення: 1.12.2025).

134.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.2.4.3.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1289/> (дата звернення: 1.12.2025).

135.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.2.5.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/748/> (дата звернення: 1.12.2025).

136.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.2.5.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/749/> (дата звернення: 1.12.2025).

137.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.2.5.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/750/> (дата звернення: 1.12.2025).

138.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.2.7.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/600/> (дата звернення: 1.12.2025).

139.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.3.1.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/614/> (дата звернення:

26.11.2025).

140.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.4.1.2.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/610/> (дата звернення: 24.12.2025).

141.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.4.1.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/627/> (дата звернення: 24.12.2025).

142.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.4.1.5.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/714/> (дата звернення: 24.12.2025).

143.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.4.1.6.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/727/> (дата звернення: 24.12.2025).

144.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.4.2.3.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/741/> (дата звернення: 25.12.2025).

145.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.4.3.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/747/> (дата звернення: 25.12.2025).

146.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.1.1.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/455/> (дата звернення: 6.12.2025).

147.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.1.1.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/456/> (дата звернення: 6.12.2025).

148.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід

2.5.2.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/478/> (дата звернення: 7.12.2025).

149.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.4.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/46/> (дата звернення: 5.12.2025).

150.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.4.1.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/500/> (дата звернення: 5.12.2025).

151.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.4.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/501/> (дата звернення: 5.12.2025).

152.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.5.1.8. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1349/> (дата звернення: 5.12.2025).

153.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.6.1.12. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/1350/> (дата звернення: 26.12.2025).

154.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.9.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/703/> (дата звернення: 6.12.2025).

155.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.5.10.3.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/723/> (дата звернення: 6.12.2025).

156.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.6.3.2.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/296/> (дата звернення: 2.12.2025).

157.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання

Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.6.4.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/308/> (дата звернення: 2.12.2025).

158.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.6.5.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/311/> (дата звернення: 2.12.2025).

159.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.6.5.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/315/> (дата звернення: 2.12.2025).

160.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.7.1.7.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/338/> (дата звернення: 27.11.2025).

161.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.7.5.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/431/> (дата звернення: 27.11.2025).

162.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 2.7.6.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/437/> (дата звернення: 27.11.2025).

163.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 3.2.1.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/188> (дата звернення: 24.11.2025).

164.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 3.2.2.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/194> (дата звернення: 25.11.2025).

165.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 3.2.2.2.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/195> (дата звернення: 25.11.2025).

166.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Захід 3.3.2.2.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/zahid/211/> (дата звернення: 15.12.2025).

167.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 1.1. Формування та реалізація державної антикорупційної політики. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/1/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 7.12.2025).

168.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Напрямок 1.2. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/2/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 26.11.2025).

169.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 1.3. Врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/3/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 3.12.2025).

170.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 1.4. Здійснення заходів фінансового контролю. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/4/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 22.11.2025).

171.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 1.5. Забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/5/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 30.11.2025).

172.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 2.1. Справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/7/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 30.11.2025).

173.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання

Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 2.2. Державне регулювання економіки. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/8/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 30.11.2025).

174. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 2.4. Державний та приватний сектори економіки. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/10/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 28.11.2025).

175. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 2.5. Будівництво, земельні відносини та інфраструктура. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/11/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 5.12.2025).

176. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 2.6. Сектор оборони. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/12/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 2.12.2025).

177. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 2.7. Охорона здоров'я, освіта і наука та соціальний захист. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/13/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 27.11.2025).

178. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Напрямок 3.3. Кримінальна відповідальність. URL: https://dap.nazk.gov.ua/direction/16/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 22.11.2025).

179. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.1.3.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/24/> (дата звернення: 9.12.2025).

180. Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Очікуваний

стратегічний результат 1.1.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/26/> (дата звернення: 8.12.2025).

181.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.1.4.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/27/> (дата звернення: 8.12.2025).

182.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.1.4.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/28/> (дата звернення: 8.12.2025).

183.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.1.5.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/30/> (дата звернення: 7.12.2025).

184.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.1.5.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/31/> (дата звернення: 7.12.2025).

185.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.1.1.8. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/20/> (дата звернення: 7.12.2025).

186.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.3.1.7. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/46/> (дата звернення: 4.12.2025).

187.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.3.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/52/> (дата звернення: 4.12.2025).

188.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 1.4.3.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/66/> (дата звернення: 23.11.2025).

189.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання

Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.1.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/110/> (дата звернення: 30.11.2025).

190.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.1.4.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/111/> (дата звернення: 30.11.2025).

191.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.1.4.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/113/> (дата звернення: 30.11.2025).

192.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.2.2.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/132/> (дата звернення: 1.12.2025).

193.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.2.2.5. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/133/> (дата звернення: 1.12.2025).

194.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.2.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/134/> (дата звернення: 1.12.2025).

195.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.2.3.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/135/> (дата звернення: 1.12.2025).

196.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.2.3.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/137/> (дата звернення: 1.12.2025).

197.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.4.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/166/> (дата звернення: 28.11.2025).

198.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.4.1.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/167/> (дата звернення: 28.11.2025).

199.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.4.2.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/174/> (дата звернення: 28.11.2025).

200.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.4.3.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/175/> (дата звернення: 28.11.2025).

201.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.5.2.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/191/> (дата звернення: 7.12.2025).

202.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.5.5.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/207/> (дата звернення: 5.12.2025).

203.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.5.10.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/213/> (дата звернення: 6.12.2025).

204.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.5.10.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/215/> (дата звернення: 6.12.2025).

205.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.6.1.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/218/> (дата звернення: 2.12.2025).

206.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.6.1.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/219/>

(дата звернення: 2.12.2025).

207.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.6.1.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/220/> (дата звернення: 2.12.2025).

208.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.6.1.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/221/> (дата звернення: 2.12.2025).

209.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.6.4.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/229/> (дата звернення: 2.12.2025).

210.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.6.4.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/230/> (дата звернення: 2.12.2025).

211.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.6.5.3. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/234/> (дата звернення: 2.12.2025).

212.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.7.3.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/246/> (дата звернення: 26.11.2025).

213.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.7.3.4. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/248/> (дата звернення: 26.11.2025).

214.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 2.7.5.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/252/> (дата звернення: 27.11.2025).

215.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний

стратегічний результат 2.7.7.1. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/256/> (дата звернення: 26.11.2025).

216.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Очікуваний стратегічний результат 3.2.1.2. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/osr/263> (дата звернення: 25.11.2025).

217.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 1.1.1. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/1/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 7.12.2025).

218.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 1.3.1. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/9/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 4.12.2025).

219.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 1.4.1. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/13/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 15.12.2025).

220.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 1.4.2. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/14/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 24.11.2025).

221.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 1.4.3. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/15/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 24.11.2025).

222.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 1.5.3. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/18/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 30.11.2025).

223.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 2.1.1. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/22/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 30.11.2025).

224.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання

Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 2.1.3. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/24/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 30.11.2025).

225.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 2.2.6. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/34/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 1.12.2025).

226.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 2.4.4. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/45/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 28.11.2025).

227.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 2.5.2. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/47/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 7.12.2025).

228.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 2.5.6. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/51/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 6.12.2025).

229.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 2.6.2. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/57/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 2.12.2025).

230.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 3.3.1. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/71/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 24.11.2025).

231.Результати моніторингу та оцінки ефективності виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки. Проблема 3.3.2. URL: https://dap.nazk.gov.ua/problem/72/?a%5Bmain_organ%5D= (дата звернення: 24.11.2025).

232.Риженко К., Данилюк О., Калітенко О., Курінний С., Кохан Г. Дослідження спроможності, управління і взаємодії органів антикорупційної інфраструктури України: звіт. Київ: Transparency International Ukraine, 2020. 168 с.

233.Трансперенсі Інтернешнл Україна. Індекс сприйняття корупції – 2024. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattuakoruptsiyi-2024/> (дата звернення: 10.11.2025).

234.Трансформація механізмів належного урядування в умовах глобалізації: монографія / кол. авт.: Т.В. Бельська, В.Г. Горник, О.Л. Євмешкіна та ін. Одеса: Олді+, 2024. 290 с.

235.Хабарова Т.В. Роль громадянського суспільства у запобіганні та протидії корупції. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія "Право".* 2023. Вип. 35. С. 178-184.

236.Хьюз Т., Гус О. Посібник з питань прозорості та громадської участі в Україні. Страсбург: Рада Європи, 2017. 53 с. URL: <https://rm.coe.int/ukraine-handbook-on-transparency-and-citizen-participation-ukr/16807893c4> (дата звернення: 28.11.2025).

237.Яцків І.Я. Громадська експертиза проєктів та чинних нормативно-правових актів органів публічного управління України як засіб забезпечення їх ефективності. *Інвестиції: практика та досвід.* 2021. № 18. С. 125-131.

238.Anticorruption in Transition. A Contribution to the Policy Debate: Report / led by S. Pradhan. Washington: World Bank. 2000. 101 p. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/825161468029662026/anticorruption-in-transition-a-contribution-to-the-policy-debate> (дата звернення: 10.12.2025).

239.Caddy J., Vergez C. Citizens as partners: Information, consultation and public participation in policy-making. Paris: OECD, 2001. 267 p. URL: https://www.oecd.org/en/publications/citizens-as-partners_9789264195561-en.html (дата звернення: 18.12.2025).

240.EU Whistleblowing Monitor. URL: <https://www.whistleblowingmonitor.eu> (дата звернення: 15.12.2025).

241.On Public Service: Law of Georgia, 27 October 2015, № 4346-Ic. URL: <https://matsne.gov.ge/en/document/view/3031098?publication=35> (дата звернення: 19.11.2025).

242.On the Fight against Corruption: Law of Georgia, 17 October 1997, № 982. URL: <https://matsne.gov.ge/en/document/view/33550?publication=83> (дата звернення: 19.11.2025).

243.On the protection of persons who report breaches of Union law:

Directive of the European Parliament and of the Council 23 October 2019 (EU) 2019/1937. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32019L1937> (дата звернення: 22.11.2025).

244.The World Justice Project. Rule of Law Index 2025. URL: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2025/> (дата звернення: 18.12.2025).

245.Transparency International. Corruption Perceptions Index 2024. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024> (дата звернення: 10.11.2025).

246.Ukraine 2025 Report: European Commission Staff Working Document, 4 November 2025, № SWD(2025) 759 final. Brussels: European Commission, 2025. 110 p. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/ukraine-report-2025_en (дата звернення: 8.11.2025).

247.UN anti-corruption toolkit / ed. by P.Langseth (2nd edn). Vienna: United Nations, 2004. 655 p. URL: https://www.unodc.org/documents/treaties/corruption/toolkit/AC_Toolkit_Edition2.pdf (дата звернення: 18.11.2025).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Кравченко Сергій Олександрович – доктор наук з державного управління, професор, головний консультант відділу правової та антикорупційної політики Національного інституту стратегічних досліджень.

Комашко Володимир Володимирович – кандидат юридичних наук, старший дослідник, заслужений юрист України, начальник відділу правової та антикорупційної політики Національного інституту стратегічних досліджень.

Горник Володимир Гнатович – доктор наук з державного управління, професор, директор навчально-наукового інституту управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського.

Кравченко С.О., Комашко В.В., Горник В.Г.

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Монографія

Підписано до друку

Формат 60x90/16.

Замовлення № 588054.

Гарнітура Times New Roman.

Папір офсетний.

Обл. видавничих аркушів – 6,5.

Ум. друк. аркушів – 9.

Друк – цифровий.

Наклад 16 прим.

Видавець

РЕКЛАМНА АГЕНЦІЯ "ДА ВІНЧІ"

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6271 від 27.06.2018 р.

Юридична адреса: 04050, м. Київ,

вул. Мельникова (Ілленка), 12.

Фактична адреса: 03680, м. Київ,

вул. Солом'янська, 5, оф. 10/2.

Видрукувано ФОП Пилипович О.Г.

Адреса: Україна, 01135, м. Київ, Шевченківський р-н,

вул. Григорія Андрющенка, 4-Б, кв. 7,

тел.: (067) 5044862